MARZENIE PAPIEŻA s. 38 | FENOMEN LATA Z RADIEM s. 34 | RÓWNOŚĆ PO FRANCUSKU s. 8 | Z CZĘSTOCHOWY DO FATIMY s. 18

25.07.2021
nr 30 (821)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

Normalna starość ma pokój oraz dystans do wydarzeń.

o. Leon Knabit OSB

Łaska starości

s. 10, 12

Drodzy Czytelnicy!
„Idziemy”
jest dostępne
w e-wydaniu
na stronie:
www.eprasa.pl
www.idziemy.com.pl

Prenumerata redakcyjna tygodnika „Idziemy” na rok 2021

Drodzy Czytelnicy! Nasz tygodnik dostępny jest w parafiach i w kioskach.
Istnieje też możliwość prenumeraty redakcyjnej.
Można otrzymywać nasz tygodnik do domu! Prenumerata redakcyjna w roku 2021:
cena 1 egzemplarza – 7 zł; prenumerata kwartalna – 91 zł; prenumerata półroczna – 182 zł; prenumerata roczna – 364 zł.

***Zniżka!** Przy prenumeracie od 5 do 10 egzemplarzy cena 1 egz. wynosi 5 zł. Koszt wysyłki w całości pokrywa redakcja.*

Pismo nasze można zaprenumerować, wypełniając dokładnie poniższy blankiet. Tel. 22 5120095

wpłata gotówkowa

nazwa odbiorcy: WYD. DIEC. WAR.-PRASKIEJ 04-357
nazwa odbiorcy cd.: W-wa ul. Grochowska 194/196
l.k.: 17 | nr rachunku odbiorcy: 12401095 11110010051724 73
waluta: W PLN | kwota:
kwota słownie:
nazwa zleceniodawcy:
nazwa zleceniodawcy cd.:
tytułem: Prenumerata tygodnika
tytułem cd.: Idziemy na okres

Opłata:

pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy

odcinek dla banku odbiorcy

wpłata gotówkowa

nazwa odbiorcy: WYD. DIEC. WAR.-PRASKIEJ 04-357
nazwa odbiorcy cd.: W-wa ul. Grochowska 194/196
l.k.: 17 | nr rachunku odbiorcy: 12401095 11110010051724 73
waluta: W PLN | kwota:
kwota słownie:
nazwa zleceniodawcy:
nazwa zleceniodawcy cd.:
tytułem: Prenumerata tygodnika
tytułem cd.: Idziemy na okres

Opłata:

pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy

odcinek dla odbiorcy

ks. Henryk Zieliński

Opiekunowie tradycji

Trochę przypadkiem, z grupą młodzieży z duszpasterstwa akademickiego, trafiłem kiedyś na Mszę świętą sprawowaną na Wawelu w języku łacińskim. W głowie kołatało mi się pytanie, jak się z tej Mszy wytłumaczę, bo nikt z moich studentów łaciny nie znał. Okazało się to niepotrzebne. Młodzież była zachwycona, choć poza czytaniami i homilią niewiele rozumiała. Stwierdzili jednak, że było to dla nich „doświadczenie misterium". Niektórzy bywali potem na takich Mszach celebrowanych w kościele Seminaryjnym przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.

Ogłoszony w ubiegły piątek list apostolski papieża Franciszka „Traditionis custodes" (Opiekunowie tradycji) niczego w tej kwestii nie zmienia. Nie dotyczy bowiem posoborowej liturgii sprawowanej po łacinie, ale tej, która bazuje na przepisach i księgach przedsoborowych. Szerzej chodzi w tym o stosunek do Soboru Watykańskiego II, do prawowierności posoborowego Kościoła oraz jego kolejnych papieży. Ostateczną stawką jest jedność rzymskokatolickiego Kościoła, która wyraża się i buduje przez jedność doktryny, dyscypliny i liturgii. Ustępstwa Jana Pawła II i Benedykta XVI na rzecz tradycjonalistów zachowujących pełną jedność ze Stolicą Apostolską i tych, którzy wraz z abp. Marcelem Lefebvrem się tej jedności sprzeciwili, polegały na dopuszczeniu dawnego rytu w liturgii najpierw na zasadzie wyjątku, a potem na uznaniu go za równoległy – na określony czas.

Owoce tych zabiegów okazały się inne od oczekiwanych. Największa aktywność kontestatorów Soboru nałożyła się bowiem na kryzys Kościoła w wielu krajach Zachodu, spowodowany rewolucyjnym i nieodpowiedzialnym wprowadzaniem uchwał soborowych w życie, wypaczaniem ich sensu oraz błędnie pojmowanym dostosowaniem się do realiów świata. Wielu ludzi przywiązanych do zdrowej tradycji poczuło wówczas, jakby grunt usuwał się im spod nóg. Część z nich znajdowała ostoję właśnie u lefebrystów, którzy nie porzucili sutann na rzecz garniturów i krawatów, nie przerobili konfesjonałów na szafy z miotłami i nie poszli w stronę protestantyzacji Eucharystii. Życie zdawało się przyznawać im rację, bo ich seminaria i świątynie wciąż nie pustoszeją – w odróżnieniu od większości innych na Zachodzie.

U nas roztropność Prymasa Tysiąclecia ochroniła Kościół przed rewolucyjnymi zmianami. Nie było problemu z tym, że jeszcze kilkanaście lat po soborze niektórzy księża sprawowali liturgię według starego rytu – raczej z przyzwyczajenia niż z buntu. Problemem zaczęła być działalność lefebrystów przybyłych do nas z Zachodu, którzy przyciągali do siebie raczej ludzi młodych niż wychowanych na przedsoborowej liturgii. Jedni dali się im zwabić misteryjnością obrzędów i poczuciem niezmienności tradycji. Dla innych tradycjonalizm był formą buntu przeciwko Kościołowi w jego współczesnej odsłonie. Niejako w odpowiedzi na te wyzwania i w zgodzie z decyzjami Stolicy Apostolskiej w wielu parafiach odprawiano przedsoborowe liturgie, aby odzyskać tradycjonalistów dla Kościoła rzymskokatolickiego lub ich w tym Kościele zatrzymać.

Papież nie zabronił sprawowania liturgii w starym rycie. Postanowił tylko uporządkować te celebracje stosownie do rzeczywistej konieczności, a nie zachcianek i poszukiwania oryginalności czy separatyzmu w Kościele. Dlatego poleca, aby biskup miejsca za każdym razem indywidualnie decydował o pozwoleniu na przedsoborowe celebry, mając na uwadze troskę o jedność Kościoła. Ci, którzy od lat są związani ze starym rytem, nie mogą być z Kościoła wypychani ani z niego wyciągani. Franciszek poleca nie tworzyć parafii personalnych dla wiernych celebrujących według dawnego rytu, nie wyznaczać do celebrowania liturgii w starym rycie kościołów parafialnych, aby nie rozbijać parafialnej wspólnoty. Chce także, aby każda decyzja biskupa o pozwoleniu nowo wyświęconemu księdzu na celebrowanie w starym rycie była konsultowana ze Stolicą Apostolską. To ważne ograniczenie dowolności w postępowaniu biskupów.

Pozwolenie na celebrowanie liturgii w rycie przedsoborowym miało bowiem i ma intencjonalnie charakter przejściowy – ze względu na ludzi przywiązanych do dawnej tradycji. Nie może zaś sprzyjać podważaniu jedności ani tworzeniu „grup rekonstrukcyjnych" w Kościele. Owa „rekonstrukcyjność" może sprzyjać dystansowaniu się od tego, co jest dzisiaj. A w zdrowej tradycji Kościoła ważniejsza jest jedność wiary, dyscypliny i liturgii niż trwanie przy dawnych zwyczajach.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

25.07.2021 idziemy w numerze:

TEMAT TYGODNIA

Łaska starości **s. 10**

Pamięć i marzenia **s. 12**

Ducha nie gaście: Dekalog VIII – Olsztyn **s. 36**

NA CZASIE

Przestrzeń spotkania **s. 4**

Równość po francusku **s. 8**

Co robił Kościół w czasie COVID-19? **s. 20**

Fenomen Lata z Radiem **s. 34**

NASZE SPRAWY

Tętniak serca **s. 43**

Księga wieczysta daną osobową **s. 44**

Na upał **s. 46**

Program TV **s. 47**

MOJA WIARA

Z Częstochowy do Fatimy **s. 18**

Bóg chce cię chronić **s. 23**

Największe marzenie papieża **s. 38**

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl. E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Przestrzeń spotkania

Z o. **Damianem Piątkowiakiem** SVD, ewangelizatorem i przedstawicielem ds. kontaktu z mediami „Przystanku Jezus", rozmawia Patryk Lubryczyński

W jakiej formule odbędzie się tegoroczna 21. edycja Ogólnopolskiej Inicjatywy Ewangelizacyjnej „Przystanek Jezus"?

Po rocznej przerwie 21. edycja „Przystanku Jezus" odbędzie się w dniach od 26 lipca do 1 sierpnia w Makowicach koło Płotów w województwie zachodniopomorskim, tradycyjnie w sąsiedztwie muzycznego festiwalu Pol'and'Rock (dawnego Przystanku Woodstock). Całości wydarzenia patronuje Zespół Episkopatu Polski ds. Nowej Ewangelizacji na czele z abp. Grzegorzem Rysiem. Organizatorem „Przystanku" jest Katolickie Stowarzyszenie w służbie Nowej Ewangelizacji – Wspólnota św. Tymoteusza z siedzibą w Porszewicach koło Łodzi.

fot. archiwum prywatne

Jak pandemia wpłynęła na organizację wydarzenia?

Miała wpływ na termin rozpoczęcia przygotowań, ponieważ dość długo nie wiedzieliśmy, czy „Przystanek Jezus" odbędzie się w formie stacjonarnej. Ostateczne ustalenia zapadły dopiero na przełomie maja i czerwca br., gdy mieliśmy pewność, że ruszy festiwal Pol'and'Rock. Z tego powodu w obecnej edycji będzie mniej ewangelizatorów niż w poprzednich latach – zapisało się ponad stu chętnych. Jest to i tak niezły odzew jak na krótki czas na decyzję o przyjeździe. Większość ewangelizatorów miała już zaplanowane wakacje. Ale też liczba uczestników Pol'and'Rock jest mniejsza, ponieważ obowiązuje limit do 20 tysięcy osób.

Co symbolizuje logo „Przystanku Jezus"?

Jest to krzyż w kształcie wydętego żagla, który pokazuje powiew Ducha Świętego, poruszającego Kościół, by nie stał w miejscu i wychodził do ludzi tam, gdzie są.

Na czym koncentrują się organizatorzy?

Koncentrujemy się na bezpośredniej ewangelizacji osób przyjeżdżających na Pol'and'Rock poprzez indywidualne rozmowy. Będzie scena „Przystanku Jezus", wspólne nabożeństwa, animacje muzyczne, zaproszeni goście. Nie zabraknie przystankowego pola z nieodłącznym dużym białym krzyżem, miejscem, w którym trwa nieustanna modlitwa z możliwością skorzystania ze spowiedzi świętej.

Kto wystąpi na scenie?

Spośród najbardziej znanych zespołów zagra Luxtorpeda, raper Tau, zespoły 2Tm 2,3, Fisheclectic i TGD. Myślę, że na przystankowej scenie nie zabraknie dobrej jakości muzyków.

Co znajdzie się w programie duchowym wydarzenia?

Bp Edward Dajczak, ordynariusz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej i inicjator ewangelizacji na „Przystanku Jezus", poprowadzi trzydniowe rekolekcje dla ewangelizatorów. Ponadto zapraszamy m.in. na codzienną Eucharystię, wspólnotowe uwielbienie, adorację Najświętszego Sakramentu.

Kim są ewangelizatorzy głoszący na „Przystanku"?

W znacznej mierze ewangelizatorami są osoby na co dzień formujące się w różnych ruchach i stowarzyszeniach kościelnych. Sporą grupę stanowią też osoby, które przyjeżdżały na Woodstock, będąc „po drugiej stronie", i doświadczyły na polach spotkania z żywym Jezusem! Dziś są dzięki temu bardzo przekonującymi świadkami. To nie są ludzie, którzy wykładają teorię zaczerpniętą z książek teologicznych, ale ewangelizatorzy mówiący o Panu Bogu doświadczonym w konkrecie własnego życia. Oczywiście warunkiem głoszenia na „Przystanku" jest bycie człowiekiem, który na co dzień dba o własny wzrost duchowy.

Czego szukają osoby, które przychodzą na pole przystankowe?

Ludzie chcą być wysłuchani, na „Przystanku Jezus" mają czas na długie rozmowy o rzeczach ważnych, dzięki czemu tworzy się przestrzeń spotkania. Z jednej strony jesteśmy dla siebie anonimowi, a z drugiej strony bliscy przez miejsce, które nas łączy. Istotny jest czas, aby umieć usiąść i posłuchać drugiej osoby. Często nie moje porady są najważniejsze, ale to, że ktoś mógł dać upust swoim emocjom, wypłakać się czy wykrzyczeć, co otwiera przestrzeń na rozmowę o najważniejszych sprawach i na spotkanie z Bogiem.

Wiele osób przeżyło na „Przystanku Jezus" osobiste doświadczenie Boga i na nowo poukładało swoje życie, wychodząc z przeróżnych słabości.

Jakie skutki przyniósł do tej pory „Przystanek Jezus"?

Wiele osób przeżyło na polach osobiste doświadczenie Boga i na nowo poukładało swoje życie, wychodząc z przeróżnych słabości. Wspólnota św. Tymoteusza prowadzi w ciągu roku rekolekcje ewangelizacyjne, podobnie jak wiele innych wspólnot modlitewnych ewangelizujących na „Przystanku", o przeróżnych charyzmatach. Po wydarzeniu wracamy do naszych domów, wspólnot, diecezji, gdzie kontynuujemy „małe Przystanki Jezus", starając się przenieść spostrzeżenia wyniesione z przystankowych pól na realia duszpasterstwa w parafiach i wspólnotach, w których żyjemy.

Można włączyć się w „Przystanek", pozostając w domu?

Obok obecnych na placu jest też druga grupa, tak zwanych duchowych przystankowiczów. Są to ludzie, którzy wspierają dzieło konkretną modlitwą z miejsca zamieszkania oraz pomagają realizować „Przystanek Jezus" poprzez pomoc materialną. Sercańskie Radio Profeto 92,1 FM (www.radioprofeto.pl) będzie prowadziło transmisje radiowe z rekolekcji i nabożeństw. Polecam także naszą stronę www.przystanekjezus.pl.

fot. xhz

Jedność w liturgii

Papież Franciszek wydał dokument „Traditionis custodes" (łac. Opiekunowie tradycji) dotyczący sprawowania liturgii rzymskiej w formie sprzed reformy, która miała miejsce w 1970 r. Nowe regulacje ograniczają możliwość korzystania z rytu przedsoborowego i używania mszału rzymskiego z 1962 r. Tym samym papież uchyla wcześniejsze zezwolenia i normy, które nie są zgodne z obecnymi regulacjami.

Franciszek wyjaśnia, że św. Jan Paweł II oraz Benedykt XVI „przyznali i uregulowali prawo do używania mszału rzymskiego" z 1962 r., aby ułatwić jedność z Kościołem katolikom przywiązanym do dawnych form liturgii. Po wysłuchaniu oceny biskupów oraz Kongregacji Nauki Wiary, w jaki sposób stosowane są te regulacje, obecny papież postanowił wprowadzić ograniczenia. Franciszek podkreśla, że czyni to z pragnieniem, aby „kontynuować nieustanne dążenie do komunii kościelnej". Podstawowe zmiany to:

– do zadań miejscowego biskupa należy: wydanie zezwolenia na odprawianie Mszy św. z użyciem mszału z 1962 r.; określenie, kiedy i gdzie będzie można sprawować takie liturgie; mianowanie kapłana towarzyszącego grupom wiernych uczestniczących w liturgiach przedsoborowych;

– nie zezwala się na tworzenie grup związanych z liturgią przedsoborową;

– kapłani muszą prosić biskupa diecezjalnego o pozwolenie na odprawianie Mszy św. według mszału z 1962 r.;

– księgi liturgiczne promulgowane przez Pawła VI i Jana Pawła II, zgodnie z dekretami Soboru Watykańskiego II, są jedynym wyrazem *lex orandi* rytu rzymskiego.

Franciszek tym dokumentem wzywa do posłuszeństwa i do akceptacji reformy liturgicznej Soboru Watykańskiego II. Motu proprio „Traditionis custodes" z 16 lipca wywołało niezrozumienie w niektórych kręgach tzw. tradycjonalistów, przywiązanych do przedsoborowej liturgii./**bs**

Z wojska do Białegostoku

fot. Krzysztof Stępkowski

Biskup Józef Guzdek, dotychczasowy biskup polowy Wojska Polskiego, został mianowany nowym arcybiskupem metropolitą białostockim. Do czasu kanonicznego objęcia ordynariatu polowego przez nowego ordynariusza wojskowego będzie on też administratorem diecezji polowej.

Jako metropolita białostocki 65-letni abp Józef Guzdek zastąpi abp. Tadeusza Wojdę, który 2 marca br. został mianowany arcybiskupem metropolitą gdańskim.

– Papieską nominację przyjmuję jak żołnierz. Jest rozkaz, jest polecenie, trzeba je wykonać – powiedział abp Józef Guzek w rozmowie z Radiem Watykańskim.

Krzysztof Ziemiec

Wielka woda

Kilkaset ofiar śmiertelnych, setki rannych i zaginionych. Straty materialne wyceniane na miliardy euro. To skutek powodzi w zachodniej Europie. W niektórych rzekach tak wysoki poziom wód nie był widziany od 400 lat.

Waliły się budynki, a ludzie dosłownie ginęli pod gruzami. Uwięzione przez wodę na autostradzie pojazdy trzeba było usuwać za pomocą czołgów.

W miejscowości Sinzig utonęło dwunastu pensjonariuszy ośrodka dla niepełnosprawnych, którym opiekunowie nie byli w stanie pomóc na czas.

Wizytująca zalane tereny kanclerz Angela Merkel stwierdziła, że język niemiecki nie zna słów, by opisać rozmiary tej tragedii…

Podobna sytuacja w ubiegłym tygodniu miała miejsce w Belgii i Holandii. Trwa szacowanie strat, liczenie ofiar i poszukiwanie wielu zaginionych. Wiadomo, że koszty będą ogromne.

W Polsce też mamy do czynienia z podtopieniami, ale ich skala jest znikoma. I dobrze. Także z tego powodu, że od razu odezwałby się głośny chór krytykantów wszystkiego, co rodzime. Jeśli nie powiodło się bogatym Niemcom, to sytuacja jest naprawdę poważna.

Wizytująca zalane tereny Angela Merkel stwierdziła, że język niemiecki nie zna słów, by opisać rozmiary tej tragedii.

Czy jesteśmy w stanie obronić się przed takimi opadami? Kanclerz Niemiec, wielu europejskich polityków i działaczy ekologicznych są zdania, że wszystko dzieje się przez ocieplenie klimatu, czemu winny jest oczywiście człowiek. Czy tak faktycznie jest? Nie czas i miejsce na tak poważną dyskusję, bo i zdania tu są podzielone.

Podniosły się też głosy, że gdyby nie modna dziś tzw. betonoza, czyli zabudowanie miast powierzchniami trudno przepuszczalnymi, nie byłoby podtopień. To nie do końca prawda. Oczywiście zabetonowywanie czego się da nie jest właściwe. Jak choćby koryt górskich potoków. Ktoś, kto był w Alpach, wie, o czym piszę. Ale miasto ma swoje określone funkcje, choćby reprezentacyjne, i nie może być zbudowane z szutrowych alejek. A ludzie czy auta muszą poruszać się po twardej, czyli betonowej albo asfaltowej powierzchni. Po drugie żadna kanalizacja nie jest w stanie odebrać tak dużej chwilowej wody!

Zatem co robić? Najzdrowsza jest równowaga! To złoty środek. Czyli nie zalewamy betonem wszystkiego, staramy się utrzymać, tam gdzie się da, jak najwięcej terenów zielonych, gdzie woda może po prostu wsiąkać, a nie spływać do rur.

Na pewno wskazana jest też po prostu ogólna retencja. I nie musi to być ta duża i droga. Wystarczy mała, zaprojektowana przez specjalistów na każdym osiedlu czy podwórku. Warunek, że muszą to robić fachowcy. Bo pieniądze przeznaczone na ochronę pójdą na naprawę strat. No i umiar i równowaga. To prawda stara jak świat.

Autor jest dziennikarzem TVP

W SKRÓCIE

■ **Błąd Amerykanów.** Były prezydent USA George W. Bush ocenił, że wycofanie wojsk USA z Afganistanu jest błędem i doprowadzi do „nieprawdopodobnie złych konsekwencji". Dodał, że przewidywalny los Afgańczyków po wyjściu armii USA „łamie mu serce".

■ **Po manipulacjach koncernu.** Tysiące holenderskich właścicieli volkswagenów ma prawo do odszkodowania – orzekł sąd w Amsterdamie. Wyrok jest związany z manipulowaniem przez koncern oprogramowaniem, które wskazywało na mniejszą emisję spalin.

■ **Pożary w Jakucji.** Z ponad trzystu pożarami walczą strażacy w Jakucji, największej rosyjskiej republice, gdzie panują temperatury o kilka stopni wyższe od dotychczasowej średniej. Trudna sytuacja jest w jedenastu rejonach, a straż pożarna usiłuje przede wszystkim uchronić przed ogniem ludzkie osiedla.

■ **Ofiary pożaru w szpitalu.** W pożarze szpitala dla pacjentów z COVID-19 w mieście Nasirija w południowym Iraku zginęło 66 pacjentów, a 100 zostało r annych. Iskry z wadliwego okablowania przeniosły się na zbiornik z tlenem, który następnie eksplodował.

■ **Kara dla Google'a.** Francuski urząd ds. konkurencji ukarał firmę Google grzywną w wysokości 500 mln euro za brak negocjacji „w dobrej wierze" z wydawcami prasy w sprawie wynagrodzenia należnego wydawcom za reprodukcję ich treści.

■ **Zabójstwo dziennikarza.** W szpitalu zmarł Peter R. De Vries, holenderski dziennikarz, który 6 lipca został postrzelony po wyjściu ze studia telewizji RTL4 w Amsterdamie. Miał 64 lata. Był powszechnie znany ze swoich bezkompromisowych reportaży opisujących holenderski świat przestępczy.

■ **Pod ochroną.** Pielgrzymów udających się do katedry w Santiago de Compostela w Hiszpanii w trwającym Roku Jakubowym chronić będzie 3600 policjantów.

■ **Osunięcie ziemi w Bombaju.** Co najmniej 25 osób zginęło na przedmieściach Bombaju, gdzie po osunięciu ziemi zawaliło się kilkanaście domów. Katastrofę wywołały trwające od kilku dni ulewne deszcze. W Bombaju nie działa kolej podmiejska.

■ **Złota Palma.** „Titane" Julii Ducournau otrzymał Złotą Palmę 74. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Cannes. Grand Prix festiwalu doceniono ex aequo Asghara Farhadiego za „A Hero" i Juho Kuosmanena za „Compartment No. 6".

Serwis przygotowano na podstawie PAP, KAI i RV

FRANCISZEK OPUŚCIŁ SZPITAL

Ojciec Święty Franciszek opuścił już Klinikę Gemelli i powrócił do Watykanu. Papież przebywał w niej od 4 do 14 lipca. Przeszedł zabieg operacyjny, po którym kilka dni był na rekonwalescencji. W niedzielę 11 lipca z balkonu szpitala przewodniczył modlitwie „Anioł Pański", spotkał się też z małymi pacjentami oddziału onkologicznego.
Na zdjęciu: Papież dziękował za pomyślny przebieg operacji w bazylice Santa Maria Maggiore.

fot. PAP/EPA/Vatican Media Handout

DEMONSTRACJE NA KUBIE

fot. PAP/EPA/Cristobal Herrera-Ulashkevich

Jednym z nowych zjawisk towarzyszących trwającym od kilku dni wielkim protestom społecznym na Kubie jest włączenie do nich przez wielu manifestantów wizerunków Matki Bożej Miłosierdzia z El Cobre – Patronki wyspy. Jej obrazy często mieszają się z transparentami i krzykami: „Wolność!" czy „Ojczyzna i Życie!". To ostatnie zawołanie jest wyraźnym nawiązaniem – poprzez przeciwieństwo – do używanego przez całe dziesięciolecia oficjalnego hasła rewolucyjnego „Ojczyzna lub śmierć". Miejscowi biskupi zaapelowali do świata o „niezamykanie oczu na wydarzenia na Kubie jakby nic się nie stało" i o pomoc dla ich kraju. Wystąpili w obronie „prawa tysięcy ludzi, którzy wyszli na ulice, aby wyrazić swe niezadowolenie z powodu załamania się sytuacji ekonomicznej i społecznej".

KATASTROFALNE POWODZIE

fot. PAP/EPA/Sascha Steinbach

Niemcy przeżywają niezwykle groźną powódź, która do niedzieli 18 lipca zabiła 165 osób. 650 osób zostało rannych. Najbardziej ucierpiały landy na zachodzie kraju – Nadrenia Północna-Westfalia i Nadrenia-Palatynat. W obu krajach związkowych do pomocy poszkodowanym zaangażowano ogromne siły złożone z ratowników i wolontariuszy. Działania wspierają helikoptery ratunkowe z Badenii-Wirtembergii, Bawarii i Hesji oraz Bundeswehry. Przerwy w dostawie prądu sparaliżowały całe regiony. Podniósł się poziom wód w Renie, Ruhrze, Mozeli i mniejszych rzekach. Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej kard. Pietro Parolin przesłał na ręce prezydenta Niemiec Franza-Waltera Steinmeiera telegram, w którym zapewnił o modlitwie papieża w intencji ofiar i jego głębokim zatroskaniu kataklizmem. Powodzie przyniosły tragiczne żniwa także w Belgii (zginęło tam 27 osób), Holandii, Luksemburgu i Szwajcarii.

BGK
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Lepsza codzienność polskich rodzin

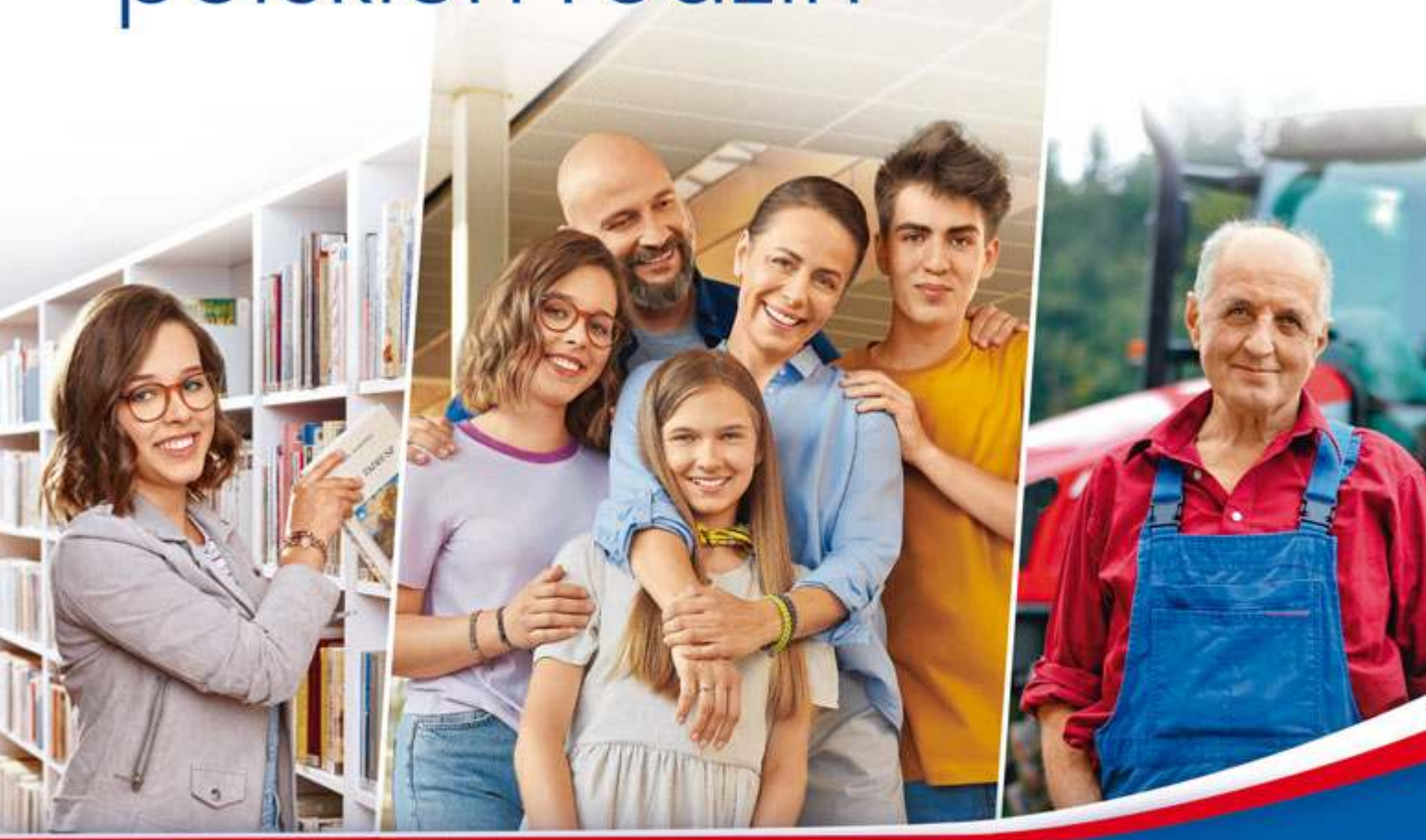

POLSKI ŁAD

Rządowy Fundusz Polski Ład
Program Inwestycji Strategicznych

Ten Fundusz jest dla Ciebie.

Powstał, żeby dofinansować gminy, powiaty, miasta i województwa.
By mogły zmieniać codzienność milionów polskich rodzin.

www.bgk.pl

Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne **Banku Gospodarstwa Krajowego.**

Anna Meetschen

Równość po francusku

Wolność, równość, braterstwo – to dewiza, którą od ponad dwustu lat szczyci się Francja. „Ludzie rodzą się i pozostają wolni i równi wobec prawa” – głosił pierwszy artykuł Deklaracji praw człowieka i obywatela, dokumentu programowego rewolucji francuskiej. Z tym że od początku Deklaracja zakładała wolność tylko dla wybranych, a o równości i braterstwie obywatele mogli jedynie pomarzyć.

Jak obecnie wygląda wolność, równość i braterstwo po francusku, pokazują ostatnie wydarzenia.

Z końcem czerwca francuskie Zgromadzenie Narodowe ostatecznie przyjęło ustawę bioetyczną, która udostępnia zapłodnienie in vitro parom lesbijskim i samotnym kobietom oraz zezwala na tworzenie chimer ludzko-zwierzęcych. Konsultacje nad projektem ustawy trwały trzy lata, podczas których wiele gremiów wyraziło poważne zastrzeżenia co do niej. W ubiegłym roku opublikowano reprezentatywne badania IFOP, według których tylko 1 proc. Francuzów uważało, że ten projekt ustawy jest sprawą priorytetową. Aż 71 proc. obywateli francuskich było natomiast zdania, że powinien być on odłożony lub wręcz wycofany na rzecz palących problemów, takich jak kryzys gospodarczy, rosnące bezrobocie i masowe bankructwa przedsiębiorstw w związku z kryzysem wywołanym pandemią COVID-19. Głosowanie nad ustawą trafnie skomentował jeden z deputowanych Patrick Hetzel: „Od dziś we Francji zwierzęta są lepiej chronione niż ludzki embrion”. Już na początku tego roku biskupi francuscy wezwali wiernych do czterodniowej modlitwy i postu w intencji odrzucenia ustawy. I de facto francuski senat odrzucił ją w całości. Nie powstrzymało to jednak dalszego nad nią procedowania, aż do przyjęcia jej przez Zgromadzenie Narodowe.

Jednym z ostatnich działań podjętych przez Macrona, które uderzają w równość i wolność wszystkich obywateli, są zmiany w polityce covidowej.

Podobnie jest z forsowaniem przez francuskiego prezydenta ustawy o tzw. separatyzmie islamskim, która – według francuskich chrześcijan – wzbudza nieufność wobec wszystkich wierzących. Ustawa zakłada nadzór organizacji wyznaniowych oraz zamykanie miejsc kultu, jeśli wymagałby tego porządek publiczny. „Nowe prawo grozi łamaniem podstawowych wolności, do których należy wolność kultu, zrzeszania się, edukacji i wolność wypowiedzi” – napisali we wspólnym liście w marcu br. do prezydenta przewodniczący Konferencji Episkopatu Francji, szef Federacji Protestanckiej we Francji oraz metropolita Emmanuel z Ekumenicznego Patriarchatu Konstantynopola. „Dzisiaj obywatele, którzy zrzeszają się, zwłaszcza w celach wyznaniowych, muszą udowodnić, że będą przestrzegać prawa, tak jakby nie wynikało to z samej istoty bycia obywatelem” – powiedział ostatnio Radiu Watykańskiemu abp Éric de Moulins-Beaufort, metropolita Reims.

Jednym z ostatnich działań podjętych przez Macrona, które uderzają w równość i wolność wszystkich obywateli, są zmiany w polityce covidowej. Od początku sierpnia osoby wybierające się do kawiarni, restauracji, centrów handlowych, placówek medycznych lub pragnące podróżować pociągiem dalekobieżnym będą musiały okazać certyfikat sanitarny zaświadczający o zaszczepieniu przeciw COVID-19, nabytej odporności po przejściu koronawirusa albo negatywny wynik testu. W wyniku zapowiedzianej decyzji tysiące Francuzów wyszło w ubiegłym tygodniu na ulice miast – m.in. Paryża, Lyonu, Marsylii – skandując hasło „wolność”. Demonstracje miały miejsce 14 lipca, w Dzień Bastylii, uważany za symboliczny początek rewolucji francuskiej. Obywatele francuscy chcieli przypomnieć równościowe hasła, które ukształtowały republikę, zapominając jednocześnie, że hasła te od swego zarania nie były pojmowane zgodnie ze swoją treścią znaczeniową, ale służyły manipulacji społeczeństwa. Nie mogą one służyć obronie wartości obywatelskich, ponieważ przez ponad dwa wieki wykorzystywane były do ich niszczenia.

REKLAMA

PRACA DORYWCZA

Dni pracy i zmiany do uzgodnienia

Poszukuję kierowcy – zmiennika na taksówkę.
Chętnie osoba z orzeczeniem o niepełnosprawności, emeryt, rencista, student.

Dysponuję ekonomicznym samochodem Toyota Auris Hybryda Kombi.

Rok produkcji 2016, automatyczna skrzynia biegów, klimatyzacja, nowa instalacja gazowa, wypis z licencji taxi.
Samochód w pełni uzbrojony: oklejony, lampa TAXI, pełne ubezpieczenie OC/AC.

NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI PRZESŁONA ANTYCOVIDOWA.

Niezbędne wymagania:

- aktualne badania lekarskie (medycyna pracy + psychotechnika)
- zaświadczenie o niekaralności
- ukończone 21 lat
- prawo jazdy kat. B minimum 3 lata

Po szczegółowe informacje zapraszam do kontaktu telefonicznego:
573 399 165

Dariusz Kowalczyk SJ

Wolność czy prawo?

Są katolicy, w tym duchowni, którzy – jeśli im tak wygodnie – twierdzą, że nie można nikogo zmuszać do czynienia dobra i powstrzymywania się od zła za pomocą prawa stanowionego. Trzeba natomiast delikatnie przekonywać, argumentować, odwoływać się do dobrej woli. Ileż razy słyszałem tego rodzaju argumenty podczas dyskusji na temat prawa dotyczącego aborcji. Wygląda jednak na to, że powyższy pogląd formułowany jest jedynie wtedy, kiedy trzeba poprzeć i usprawiedliwić lewicowo-liberalne partie z pozycji niby-katolickich. Politycy głosują za sformułowaniem, że „aborcja jest prawem człowieka", no to popierający ich katolik ma problem, a przynajmniej powinien mieć. Co powiedzieć? Ano można powiedzieć, że nie ma co się czepiać, bo dobra nie można narzucać siłą, w tym za pomocą prawa stanowionego. Niech więc aborcja będzie dozwolona, a my przekonujmy, że jednak lepiej jej nie robić. Jednak w innych sprawach owi „piewcy wolności" prezentują zgoła inną postawę i głoszą konieczność podporządkowania się dekretom.

Weźmy na przykład kwestię palenia papierosów. Że palenie nie jest zbyt zdrowe, to wiadomo od dawna, no ale dlaczego w tej kwestii nie odwoływać się do argumentów, wolnej woli itp., tak jak to niektórzy proponują w kwestii aborcji? Nie! W tym przypadku działa się w inny sposób, wprowadzając coraz ostrzejsze ograniczenia. Wydawało się, że zabronienie palenia w pubach nie przejdzie. A jednak przeszło. Ludzie nagięli się, rezygnując z palenia i jednoczesnego popijania guinnessa przy stoliku w pubie. Czy słychać było jakieś głosy postępowych moralistów, że takich rzeczy nie należy narzucać, że takie siłowe działania są nieskuteczne? Nie! Wszak wiadomo, że prawo, choć bywa łamane, pozwala skutecznie kształtować postawy ludzi w społeczeństwie. A indywidualna wolność do robienia, czego się chce, nie jest absolutna. W rezultacie na obecnym etapie „społecznej prawdy" aborcja jest okej, a palenie jest złe i trzeba je na różne sposoby zwalczać. Palenie szkodzi, to oczywiste, ale dlaczego aborcja ma być okej, a karani bywają aktywiści pro-life?

Napięcie między wolnością i prawem dotyczy m.in. wolności słowa. Ludzie mówią rzeczy niemądre, szkodliwe, nieprawdziwe. Ale ileż to razy słyszeliśmy, że wolność słowa jest święta. Przy czym często przytaczano przypisywane Wolterowi zdanie: „Nie zgadzam się z tym, co mówisz, ale oddam życie, abyś miał prawo to powiedzieć". No ale okazuje się, że z lewicowymi liberałami jest jak z islamistami, to znaczy jak są w mniejszości, to opowiadają o wolności słowa i tolerancji, ale jak zyskują przewagę, to od razu pod różnymi pretekstami i hasłami wprowadzają zwyczajny zamordyzm. Okazuje się, że oświeceni „miłośnicy wolności" tłamszą na wszelkie sposoby opinie, które są niezgodne z wyznawaną przez nich ideologią. I nie wahają się wykorzystywać do tego nie tylko mediów, ale także sądownictwa. Przy czym ich argumentacja jest tyleż prostacka, co skuteczna. Po prostu poglądy, z którymi się nie zgadzają, to według nich nienawiść, transhomofobia, rasizm albo dowolnie coś jeszcze innego, co w „cywilizowanym świecie" powinno być zabronione. W konsekwencji w niektórych krajach nie można publicznie powiedzieć, że tylko kobieta może zajść w ciążę, by nie narazić się na nagonkę i włóczenie po sądach. No bo przecież kobieta, która zaszła w ciążę, może czuć się mężczyzną albo po prostu nie-kobietą, a zatem zdanie, że tylko kobieta…, jest zdaniem obraźliwym i dyskryminującym.

Dziś tworzy się coraz więcej różnego rodzaju praw i rozporządzeń, które ograniczają wolność, ale mają służyć naszemu bezpieczeństwu. Najlepszym przykładem jest wszystko to, co dotyczy COVID-19. Jestem daleki od radykalnej krytyki lockdownów, maseczek czy też szczepionek, niemniej budzą moje wątpliwości działania, których celem jest zmuszenie wszystkich, w tym dzieci, do zaszczepienia się przy pozornym zachowaniu wolności wyboru. Entuzjaści globalnej polityki covidowej nie wspominają nawet o wolności, nieskuteczności narzuconych rozwiązań czy też potrzebie dialogu. Dla nich jest jasne, że niezaszczepiony to wróg społeczny, pasożyt, potencjalny „morderca". Prawo musi być bezwzględne dla wspólnego dobra! – wołają. No to jak to jest? Wolność czy prawo?

Tworzy się coraz więcej różnego rodzaju praw i rozporządzeń, które ograniczają wolność, ale mają służyć naszemu bezpieczeństwu.

dkowalczyk@jezuici.pl
Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Papież dziękuje

Za integralną troskę, jaką otaczani są pacjenci rzymskiej Kliniki Gemelli, podziękował Ojciec Święty w liście skierowanym na ręce przewodniczącego Rady Nadzorczej Fundacji Kliniki Uniwersyteckiej Gemelli, prof. Carla Fratty Pasiniego.

Franciszek zaznaczył, że podczas pobytu w tej placówce doświadczył atmosfery rodzinnej, braterskiej gościnności i serdecznej opieki, dzięki czemu poczuł się jak w domu. „Mogłem na własne oczy się przekonać, jak istotne w ochronie zdrowia są ludzka wrażliwość i naukowy profesjonalizm (…) Gemelli to naprawdę małe miasto w Wiecznym Mieście, do którego każdego dnia docierają tysiące ludzi, pokładając tam swoje oczekiwania i niepokoje. Oprócz leczenia ciała ma tam miejsce również leczenie serca i modlę się, aby zawsze miało miejsce, poprzez integralne i troskliwe leczenie osoby, zdolne zaszczepić pociechę i nadzieję w chwilach próby. To, co wypełnia każdy z was, to nie tylko delikatna i wymagająca praca. Jest to uczynek miłosierdzia, który poprzez chorych wchodzi w kontakt ze zranionym ciałem Jezusa" – napisał Ojciec Święty.

Nowy generał franciszkanów

Kapituła generalna Zakonu Braci Mniejszych zebrana w Rzymie wybrała o. Massimo Fusarellego nowym przełożonym generalnym zakonu – 121. astępcą św. Franciszka. Zastąpi Amerykanina o. Michaela Perry'ego OFM, który kierował Zakonem Braci Mniejszych przez minione sześć lat.

O. Massimo Fusarelli był dotychczas przełożonym Prowincji św. Bonawentury Braci Mniejszych z Lacjum i Abruzji. Jest Rzymianinem, ma 58 lat. Był definitorem prowincjalnym, promotorem duszpasterstwa powołaniowego, kilkakrotnie gwardianem, a także wizytatorem generalnym.

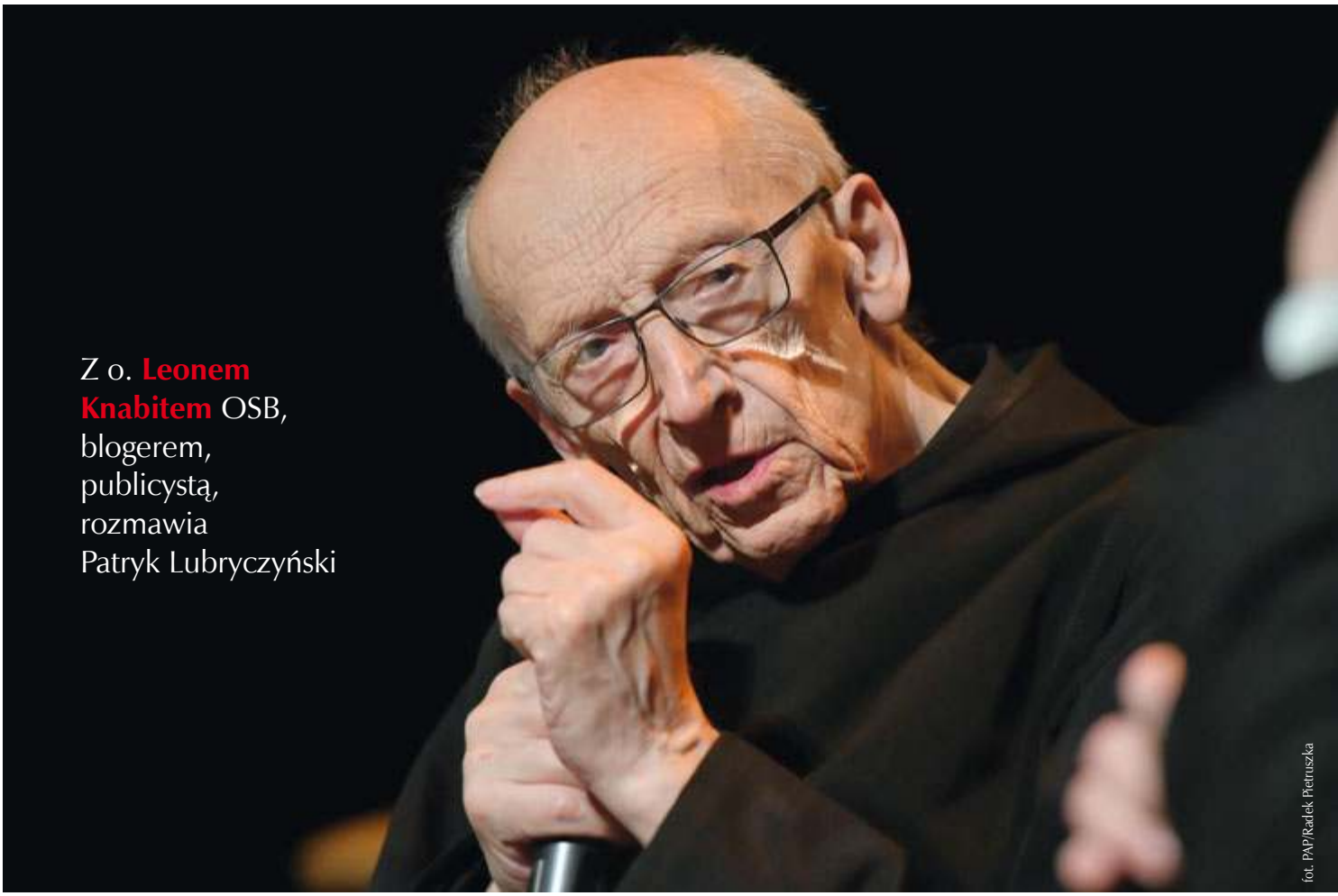

Z o. **Leonem Knabitem** OSB, blogerem, publicystą, rozmawia Patryk Lubryczyński

fot. PAP/Radek Pietruszka

Łaska starości

Pan Bóg jest stary czy młody?

Pan Bóg jest wieczny, zarówno stary, jak i młody. Młodo-stary, jak mówili starożytni filozofowie.

Starość jest łaską?

W Starym Testamencie przeżycie długich lat było znakiem Bożego błogosławieństwa. Starość w zdrowiu budzi szacunek innych, a połączona z chorobą często wiąże się z niezrozumieniem najbliższego otoczenia i potrafi być udręką.

Starość się Panu Bogu nie udała?

Starość nie udała się Panu Bogu, jeśli nie udała się ludziom. Osoby starsze, które cierpliwie znoszą kłopoty zdrowotne i są szanowane przez środowisko, mają udaną starość. Gdy zabraknie dobrego przyjęcia człowieka w podeszłym wieku, staje się on nastroszony i wylewa żale.

Cofnijmy się na chwilę do historii. W starożytnej Grecji gerontowie byli grupą ludzi poważanych przez innych obywateli, udzielali rad młodszym. Św. Benedykt z Nursji zalecał, żeby starszych szanować. A starcom mówił, że powinni miłować młodych. Mnich doświadczony w miłości jest jak wino: im starszy, tym lepszy.

W jaki sposób udaje się Ojcu zachowywać młodość ducha?

Jestem bardzo nietypowym przypadkiem, ponieważ gdy miałem 23 lata, poważnie rozchorowałem się na płuca. Wtedy o starości nie myślałem, byłem raczej przygotowany na śmierć w bliskiej perspektywie. Starałem się przeżyć jak najlepiej każdy dzień, najpierw w seminarium, a potem w kapłaństwie, sprawdzając się w służbie Bogu i ludziom. Kiedy obchodziłem jubileusz czterdziestolecia, a potem złoty jubileusz pięćdziesięciolecia kapłaństwa, zdałem sobie sprawę, że moje długie życie to łaska Pańska.

Od seniorów można się wiele nauczyć, są chodzącą historią.

Czy życie osoby starszej musi być nudne?

Nie musi być, wielu wnuczków z zaciekawieniem słucha swoich dziadków. Sporo starszych osób nie pamięta, co było na śniadanie, a jest w stanie przypomnieć sobie wydarzenia sprzed II wojny światowej. Ludzie pytają mnie o fakty historyczne, które znają tylko z książek i filmów, a ja w tych czasach żyłem. Od seniorów można się wiele nauczyć, ponieważ są chodzącą historią. Mam prawie wiek – pamiętam okres międzywojenny, śmierć Piłsudskiego, tłumy śpiewające o marszałku Śmigłym-Rydzu „Wodzu, prowadź nas na Kowno!", odzyskanie Zaolzia, wybuch II wojny światowej, okupację; służę swo-

O. Leon Knabit urodził się 26 grudnia 1929 r. w Bielsku Podlaskim. W 1948 r. wstąpił do Siedleckiego Wyższego Seminarium Duchownego, a 27 grudnia 1953 r. został wyświęcony na kapłana w Siedlcach. Odkrył jednak powołanie zakonne i został mnichem w opactwie benedyktyńskim w Tyńcu. Śluby zakonne złożył 15 sierpnia 1960 r. Jest kawalerem Orderu Odrodzenia Polski, Orderu „Ecce Homo", Orderu Uśmiechu.

ją pamięcią, z czego wielu ludzi korzysta w zwyczajnych rozmowach i wywiadach. Nigdy nie usłyszałem jeszcze, że jestem nudny, mimo 91 lat.

Zatem nie narzeka Ojciec na starość?

Życie w klasztorze mi w tym pomaga; to ponad sześćdziesiąt lat modlitwy w zakonie. Daję sobie prawo do bycia dziadkiem chodzącym o lasce i nieskakania jak młody zając. Nie mam pretensji do nikogo, przyjmuję rzeczywistość z przekonaniem, że nic się nie dzieje bez woli Bożej, i to budzi we mnie wielki pokój. Moja starość jest darem od Pana Boga, widać mam jeszcze coś do zrobienia.

Co ma Ojciec do zrobienia?

Chciałbym napisać jeszcze dwie książki, jestem obecnie w trakcie pisania. Żyję jeszcze na licencji przełożonego, który powiedział mi, że mam żyć co najmniej do końca roku (śmiech).

Czym jest dla Ojca bycie aktywnym?

Mam wciąż trzeźwy umysł – piszę, głoszę konferencje przez internet i dla osób przyjeżdżających do Tyńca. Czasami szwankuje mi pamięć, ale pocieszam się tym, że ludzie pięćdziesięcioletni też o czymś zapominają. Sam jestem zdumiony, że mój mózg jest jak komputer, w którym naciska się przycisk, a urządzenie szuka hasła. Po pewnym czasie wszystko mi się przypomina. Bycie aktywnym jest dla mnie jednym ze sposobów realizowania życia monastycznego. Mnisi od samego początku istnienia zakonu mieli rozmaite zajęcia fizyczne, pracowali na polu i w ogrodzie, budowali klasztory, gotowali, prali, wykonywali szaty liturgiczne oraz pracowali naukowo, pisząc książki.

Na co kładzie Ojciec nacisk w ewangelizacji online?

Ewangelizując, nie pluję na innych, ale trzymam się zasad i dogmatów – wierzę, wiary nie zdradzam, jestem chyba najstarszym blogerem w Polsce. Komputer pomaga mi być w centrum życia, abym nie czuł się zepchnięty na margines społeczeństwa. Myślę, że jeśli starszy człowiek jest aktywny, to pociąga swoim przykładem osoby młodsze i umniejsza lęk młodych przed starością.

Można wyzbyć się strachu przed starzeniem?

Pan Bóg bardzo dobrze zrobił, że mnie, starego księdza, mającego 67 lat kapłaństwa, wystawił na próbę, pozwalając przebywać na oddziale zakaźnym i przeżyć COVID-19. Poznałem atmosferę covidowych korytarzy, zaganianie służby zdrowia oraz ciężkie stany pacjentów. Liczyłem się z tym, że mogę w każdej chwili umrzeć, powiedziałem Panu Bogu ze spokojem, że przyjmuję wszystko, co On da. W pewnym momencie przebywania na sali szpitalnej ustąpiły moje problemy, z jakimi zmagam się do dziś.

O jakich problemach mówi Ojciec?

Przejmuję się tym, że nie dam rady uporządkować materiałów archiwalnych: zdjęć, dokumentów, które potrzebuję przenieść do archiwum. Kiedy leżałem na oddziale zakaźnym z wynikiem pozytywnym, nic a nic mnie to nie obchodziło. Mnie już bardziej interesowało, jak wygląda istnienie po śmierci. W czasie mojego życia mówiłem o łasce, zbawieniu, cnotach, wadach. Będąc w szpitalu, zastanawiałem się, jak to wszystko przedstawia się w rzeczywistości nadprzyrodzonej. Myślałem: w czyśćcu posiedzę trochę za nieodpokutowane grzechy. Ale ufam, że żyję w stanie łaski uświęcającej, to chyba nie będę potępiony. Towarzyszyła mi świadomość ogromnego Bożego miłosierdzia i pokoju.

Normalna starość ma pokój oraz dystans do wydarzeń.

Zna Ojciec odpowiedź, dlaczego pozostał na ziemi?

Nie jestem mistykiem, nie mam żadnych wizji ani objawień, ale Pan Bóg przemawia do mnie przez zewnętrzne znaki. Dostałem na blogu wiele wiadomości podobnej treści: że internauci modlą się za mnie, abym żył, ponieważ jestem im potrzebny; widocznie Stwórca pozytywnie odpowiedział na modlitwy.

Da się tak przygotować do starości, by stała się skarbem?

Tak, żyjąc w harmonii z Bogiem, własnym sumieniem i ludźmi, co pozwala na pięknie przeżywaną starość. Ważna jest cierpliwość wobec braków i błędów otoczenia, która ułatwia spokój duszy. Porównałbym skarb starości do osoby lokującej pieniądze w banku. Gdy przestaje pracować, może żyć z procentów, bo dobre życie i pozyskiwanie przyjaciół sprawia, że starość nie musi być straszna.

Jakie cnoty przyniosła Ojcu starość?

Cierpliwość i opanowanie w mowie, nie jestem już taki chojrak, który twierdzi, że istnieje tylko czarne i białe, ponieważ poza tym są różne odcienie życia. Rzadziej używam wysokich kwantyfikatorów: nigdy, zawsze, na pewno tak. Bo może się okazać, że jest zupełnie odwrotnie. Mam większą wyrozumiałość dla ludzi, co nie oznacza pochwalania grzechów, ale większą łagodność dla grzesznika. Nie denerwuję się i nie pieklę na to, co się wokół mnie dzieje. A są starcy, którzy wciąż są poirytowani, powtarzają, że za ich czasów tak nie było, krzyczą na młodych, narzekają na czasy i politykę… Normalna starość ma pokój oraz dystans do wydarzeń.

Czego osoby starsze pragną od innych ludzi?

Pragną być zrozumiane, mieć prawo do bycia z innymi, zapominania się i oczekiwania pomocy młodszych. Zdarza się, że człowiek starszy jest słaby i sam nie poradzi sobie z myciem czy ubraniem. Ważne jest, aby nie traktować seniora jak balastu, ale z szacunkiem dostrzegać jego potrzeby fizyczne. Wspierać przy codziennych czynnościach, jak odprowadzenie wózka, podanie laski, przytrzymanie ręki, a jeśli dzieci i wnuki kochają dziadunia, babunię, to wykonują te czynności z prawdziwą radością. Znam przypadki wnuczków mających 25, 30 lat, którzy bardzo przeżyli odejście dziadków. Niejednokrotnie słyszę od młodych osób, że dziadek lub babcia byli dla nich oparciem i dobrem, a ich brak jest dziurą w obecnym życiu.

W czym osoby starsze mogą odnaleźć smak życia?

Na pewno w religii. Jeżeli wiem, że Pan Bóg daje mi ciągle czas na ziemi, to znaczy, że nadal czegoś ode mnie chce. Pamiętam współbrata ogrodnika, który miał 96 lat i na łożu śmierci wciąż się uśmiechał. Spytałem go: Bracie, dlaczego brat wciąż się śmieje? Odpowiedział mi: „Jak się dobrze żyło, to można się teraz śmiać". Miał świadomość św. Pawła Apostoła, który pisał (2 Tm 4, 7): „w dobrych zawodach wystąpiłem, bieg ukończyłem, wiary ustrzegłem". Lubię powtarzać za bp. Janem Chrapkiem jego motto życiowe: „idź przez życie tak, aby ślady twoich stóp przetrwały Cię".

fot. Micheile Henderson/unplash.com

PAMIĘĆ I MARZENIA

Barbara Stefańska

Papież lubi zaskakiwać. W styczniu ustanowił Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych, który będzie obchodzony w całym Kościele co roku w czwartą niedzielę lipca. W tę niedzielę przypada pierwszy taki dzień.

Papież wyjaśniał, że często zapominani dziadkowie „są łącznikiem między różnymi pokoleniami, przekazując młodym doświadczenie życia i wiary". Franciszek od początku pontyfikatu konsekwentnie upomina się o seniorów, podkreślając ich rolę w społeczeństwie. Wspomnieć tu można choćby jego spotkanie z wolontariuszami ŚDM w Krakowie w 2016 r., kiedy to wzywał: „Rozmawiaj z rodzicami, z osobami starszymi, ale zwłaszcza rozmawiaj z dziadkami. Jasne? (…) Pytajcie ich, bo oni są mądrością narodu". Ustanowienie specjalnego dnia poświęconego osobom starszym jest niejako postawieniem kropki nad i w papieskiej trosce o seniorów. Zresztą, ponad 84-letni papież sam doświadcza radości i słabości podeszłego wieku.

Wyzwanie XXI w.

Franciszek dobrze „czyta" współczesny świat, zdaje się rozumieć jego zawiłości. Może to jest dodatkowym powodem, dla którego nawołuje do pamiętania o dziadkach i budowania więzi pomiędzy generacjami. Wszak już teraz eksperci zwracają uwagę, że solidarność międzypokoleniowa i opieka nad dziadkami w rodzinie będzie jednym z największych wyzwań, z którymi przyjdzie nam się zmierzyć – nie tylko w Polsce, ale w znacznie szerszej skali. Europejskie społeczeństwa się starzeją, a średnia dzietność wynosi 1,53 (dane z krajów UE z 2019 r.).

Polska wypada na tym tle jeszcze słabiej – w 2019 roku współczynnik dzietności wyniósł nieco ponad 1,4; a w 2020 jeszcze spadł do 1,378 (dane Głównego Urzędu Statystycznego). W praktyce oznacza to, że za około 30 lat przeważ-

nie jedno dziecko będzie się zajmować dwojgiem starszych rodziców. Już obecnie co czwarty mieszkaniec Polski ma ponad 60 lat. W 2050 roku seniorzy będą stanowili 40 proc. ludności kraju – prognozuje GUS. Stanie się tak, jeśli nie odwrócą się obecne trendy. Minimalny wskaźnik dzietności, aby nie ubywało ludności, wynosi 2,10-2,15 dziecka na kobietę (w wieku rozrodczym).

Solidarność międzypokoleniowa i opieka nad dziadkami w rodzinie będzie jednym z największych wyzwań, z którymi przyjdzie nam się zmierzyć.

Wśród problemów „jesieni życia" w bogatych, lecz starzejących się społeczeństwach na pierwszy plan wybija się samotność seniorów. Wielka Brytania i Japonia utworzyły już ministerstwa ds. samotności, Niemcy zastanawiają się nad tego typu rozwiązaniami. W Polsce osoby starsze również doświadczają samotności, jednak nieraz równie mocno doskwierają im niskie emerytury, długie kolejki do lekarzy czy też kłopoty dnia codziennego, jak brak wind w blokach. Masowo budowane w poprzednim ustroju czteropiętrowe bloki nie są wyposażone w windy, a mieszkają w nich często właśnie osoby 60+.

Polityka senioralna to poważny temat dla polityków, zarówno na szczeblu samorządowym, jak i krajowym, oraz szerokie pole działania dla ośrodków analiz społecznych i ekonomicznych, aby na ich podstawie podejmować trafne decyzje.

Cudowne kołdry

We współczesnym świecie seniorzy napotykają wiele wyzwań. Co roku emeryci padają łupem różnej maści oszustów i naciągaczy. W roku 2020 „mafia wnuczkowa" wyłudziła od nich łącznie 86 mln zł, o 13 mln więcej niż rok wcześniej. Policjanci ostrzegają seniorów, by nie dali się oszukać i nie wierzyli fałszywym wnuczkom czy funkcjonariuszom. Seniorzy są narażeni także na wpływ naciągaczy, kuszących bezpłatnymi badaniami, rabatami czy innymi wyjątkowymi okazjami. W czasie pokazów handlowych sprzedawana jest pościel, garnki czy inne „superprodukty", zwykle bardzo kosztowne. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, do którego trafiają skargi, przygotował zmiany w ustawie o prawach konsumenta, które mają chronić, zwłaszcza seniorów, przed takimi nieuczciwymi praktykami.

Innym wyzwaniem dla seniorów jest świat cyfrowy. Sporo już zrobiono w kierunku ograniczenia tzw. wykluczenia cyfrowego, wielu seniorów całkiem nieźle radzi sobie w internecie. Jednak nie ma się co łudzić: duża grupa starszych osób będzie do końca życia dokonywać wpłat na poczcie i załatwiać sprawy przy okienku w urzędzie, bo tak wolą albo obawiają się lub nie potrafią przez internet. Problem się pojawia, gdy samotna osoba jest na tyle schorowana, że nie jest w stanie pojechać do urzędu i stać w kolejkach albo gdy pewne formalności można załatwić wyłącznie przez internet. Pandemia jeszcze bardziej „popchnęła" nas w kierunku świata cyfrowego, powodując przeniesienie wielu działań w przestrzeń wirtualną. Z pomocą seniorom mogą wtedy przyjść wnuki czy inne młodsze osoby, które w internecie czują się jak ryby w wodzie. To jest jedno z pól do budowania solidarności międzypokoleniowej i wzajemnego zrozumienia.

Dwustronny dar

Dawniej dziadkowie, rodzice i dzieci mieszkali przeważnie razem lub blisko siebie, co ułatwiało wzajemne wsparcie. Obecnie już tak nie jest, młodzi wyjeżdżają do pracy do miast czy nawet za granicę, przeprowadzają się. Aczkolwiek dziadkowie, którzy są blisko, w momencie pojawienia się małych dzieci stanowią często nieocenioną pomoc. Natomiast pojęcie „senior" jest szerokie: co innego 60-latek, a co innego 80+. W pewnym wieku, gdy dziadkowie posuną się w latach, coraz gorzej się czują i potrzebują wsparcia, nadchodzi moment na poważną refleksję w rodzinie: w jaki sposób się nimi zająć, jak im najlepiej pomóc? Formy wsparcia mogą być różne – odwiedziny, zakupy, transport, opłacanie rachunków, wynajęcie opiekunki, choćby na parę godzin w ciągu dnia, a nawet zabranie babci czy dziadka do swojego domu. Nie każdy senior chce mieszkać w domu opieki, ale jeśli potrzebuje całodobowej pieczy, a rodzina nie jest w stanie jej zapewnić, to warto wybrać taką placówkę, która oferuje dobre warunki i jakieś formy rehabilitacji.

Papież widzi znaczenie seniorów dla przyszłości, dla budowania jutra drogami marzeń, pamięci i modlitwy.

Oprócz własnych rodziców i krewnych warto też zainteresować się sąsiadami, zwłaszcza tymi samotnymi. Jeśli przez dłuższy czas nie widzimy danej osoby na klatce schodowej, może warto zapukać i zapytać, co się dzieje? Żeby się nie okazało, że staruszek sąsiad leży na podłodze od tygodnia i nikt o tym nie wie.

Istnieją również stowarzyszenia i lokalne inicjatywy wspierające seniorów. Wolontariusze zajmujący się osobami starszymi podkreślają, że nie tylko dają swój czas, wysiłek, ale też sami wiele otrzymują. Rozmowa z osobą, która tyle przeżyła i patrzy teraz na świat z innej perspektywy, z większym dystansem, jest niezwykle cennym doświadczeniem. Można by powiedzieć, że wolontariat senioralny to taka sytuacja win-win, jak mówią w biznesie, czyli obie strony zyskują.

Budowanie przyszłości

Będąc w podeszłym wieku, Jan Paweł II pisał do takich jak on: „Wiara rozjaśnia (…) tajemnicę śmierci i opromienia swym światłem starość, która nie jest już postrzegana i przeżywana jako bierne oczekiwanie na moment unicestwienia, ale jako zapowiedź rychłego już osiągnięcia pełnej dojrzałości". Często to właśnie seniorzy wypełniają kościoły i przekazują wiarę swoim wnukom. Są oni także zaangażowanymi parafianami.

Wracając do papieża Franciszka. W przesłaniu wideo do seniorów mówi on o tym, jakie jest powołanie seniorów: „Strzeżenie korzeni, przekazywanie wiary młodym i zaopiekowanie się najmłodszymi". Papież widzi znaczenie seniorów właśnie dla przyszłości, dla budowania jutra drogami marzeń, pamięci i modlitwy. Powołując się na słowa proroka Joela: „starcy wasi będą śnili, a młodzieńcy wasi będą mieli widzenia", Franciszek mówi: „Przyszłość świata znajduje się w tym przymierzu pomiędzy młodymi i starszymi. Kto, jeśli nie młodzi, może przyjąć marzenia starszych i nieść je dalej?".

Bez pamięci nie ma korzeni, bez korzeni nie ma marzeń. Dlatego świat lepszego jutra, po pandemii, to świat solidarności między pokoleniami.

W SKRÓCIE

■ **Uratowane.** Siostry józefitki znalazły piąte dziecko w tarnowskim Oknie Życia. Około roczny chłopiec był zdrowy i zadbany. Siostry wszczęły nowennę, by dziecko trafiło w dobre ręce.

fot. PAP/Art Service 2

■ **Dzwon na chodzie.** Aktorzy w kostiumach z epoki, tancerze i muzycy oraz krakowianie świętowali jubileusz 500-lecia Dzwonu Zygmunt w Korowodzie Zygmuntowskim.

■ **Podziel się krwią.** Z apelem o oddawanie krwi zwrócił się krajowy duszpasterz Honorowych Dawców Krwi (HDK) o. płk rez. Zenon Surma. W stacjach krwiodawstwa z uwagi na pandemię i wakacje drastycznie zmniejszyły się zapasy krwi i osocza. Krew w centrach i stacjach krwiodawstwa i krwiolecznictwa mogą oddawać osoby w wieku 18-65 lat.

■ **Miecz i ekstaza.** „Ekstaza Świętego Franciszka" El Greca w Siedlcach, miecz św. Piotra i monstrancja króla Jagiełły w Poznaniu, pamiątki po kard. Wyszyńskim w Warszawie czy ikony i „Biblia Płocka" w Płocku to tylko niektóre z wystaw i eksponatów muzeów diecezjalnych, które warto zwiedzić.

■ **Męczennik na ołtarze.** W kościele św. Zygmunta w Szydłowcu z okazji 45. rocznicy śmierci ks. Romana Kotlarza w intencji jego beatyfikacji modlił się bp Marek Solarczyk. Ks. Kotlarz, niezłomny kapłan i męczennik czasów komunizmu, jest sługą Bożym. Okoliczności jego śmierci pozostają niewyjaśnione.

■ **Zgłoś świadka.** Kapituła Kolegiacka św. Michała w Płocku po raz piąty przyzna Nagrodę św. Michała Archanioła „Świadek wiary". Mogą ją otrzymać osoby, które przez swoją działalność szerzą królestwo Boże w świecie. Wnioski należy składać do 12 września na adres: Kapituła Kolegiacka św. Michała w Płocku, Sekretariat Kapituły Nagrody św. Michała Archanioła „Świadek wiary", ul. Kazimierza Wielkiego 1, 09-400 Płock. Szczegóły: www.diecezjaplocka.pl.

fot. PAP/Wojtek Jargiło

IMPULS Z LUBLINA

„Zatrzymanie lubelskiego węzła kolejowego dało niezwykle silny impuls wystąpieniom strajkowym w regionie, które wkrótce rozlały się na cały kraj" – napisał prezydent Andrzej Duda w liście do uczestników obchodów 41. rocznicy strajków kolejowych w Lublinie. Protesty na Lubelszczyźnie poprzedziły strajki na Wybrzeżu i powstanie Solidarności.

Po uroczystej Mszy św. na dworcu wręczono odznaczenia państwowe, a także złożono kwiaty pod pomnikiem Doli Kolejarskiej.

Prezydent zwrócił uwagę, że wspominając historię walki przeciw komunizmowi, należy pamiętać o tych, którzy nie doczekali jej szczęśliwego końca – o ofiarach represji i niezwykle ciężkiej pracy, przypłaconej zdrowiem i przedwczesnym odejściem. „Pamięć o tych bohaterach naszej wolności, ale przede wszystkim myśl o następnych pokoleniach, są dla nas współczesnych inspiracją do budowania Polski bezpiecznej, dostatniej, sprawiedliwej i solidarnej" – podkreślił prezydent.

WDZIĘCZNOŚĆ OCALONEJ

W Muzeum Polaków Ratujących Żydów w Markowej odbyło się spotkanie honorujące przemyską rodzinę Klingerów, która w czasie wojny dała schronienie żydowskiej dziewczynce Renacie Frenkel (na zdjęciu). Dzięki temu nie trafiła do getta. Jej bliscy ocaleli z Holocaustu dzięki innym polskim rodzinom tego miasta. Tabliczka z nazwiskiem Klingerów znalazła się wśród setek innych na ścianie przed wejściem do muzeum.

fot. PAP/Darek Delmanowicz

PODTOPIENIA NA PODKARPACIU

Ponad dwieście razy wyjeżdżali podkarpaccy strażacy do usuwania skutków burz, które przechodziły lokalnie nad regionem podkarpackim. Jedna z najgorszych sytuacji była we wsi Grodzisko Górne w okolicach Leżajska (na zdjęciu).

fot. PAP/Darek Delmanowicz

REPRESJONOWANI WCIĄŻ WALCZĄ

fot. Monika Odrobińska

Członkowie opozycji antykomunistycznej, którzy zostali pozbawieni możliwości nauki, powinni otrzymać rekompensatę – napisali w apelu przed 40. rocznicą stanu wojennego byli opozycjoniści i represjonowani i skierowali go – wraz z gotowym projektem ustawy w tej sprawie – m.in. do premiera, prezydenta, marszałków sejmu i senatu.
Pod apelem podpisało się 258 osób ponad podziałami politycznymi.
Sygnatariusze doceniają wynikające z marcowej ustawy m.in. podniesienie rent i emerytur. Teraz upominają się o rekompensatę dla tych, którzy z powodu represji nie mogli się uczyć na uczelni wyższej, w liceum, technikum, szkole zawodowej lub innej.
Byli opozycjoniści podkreślili, że „nikogo nie wolno zapomnieć". „Status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych powinien zostać potwierdzony wszystkim – bez wyjątku – spełniającym warunki ustawowe. Państwo polskie powinno publikować listę wszystkich opozycjonistów i represjonowanych o potwierdzonym statusie – pełną i trwałą księgę pamięci i wdzięczności. Wymaga to także pośmiertnego potwierdzenia statusu osobom, które nie pozostawiły rodziny".
Oceniono, że „specjalną rekompensatę powinny otrzymać ofiary pozbawienia możliwości nauki".

SKARBY DOMINIKANÓW

fot. PAP/Adam Warżawa

W Wielkiej Sali Wety Ratusza Głównego Miasta w Gdańsku odbył się wernisaż wystawy „Dominikanie w Gdańsku. 800 lat zakonu dominikanów w Polsce", na której można zobaczyć m.in. najcenniejsze, ukryte skarby kościoła św. Mikołaja.

POWIETRZNA RZEŹBA

fot. PAP/Paweł Skraba

W Toruniu zaprezentowano pneumatyczną konstrukcję „Luminarium Albesila". Powietrzna rzeźba to połączenie osiągnięć inżynieryjnych i wizji artystycznej brytyjskiej grupy Architects of Air.

W SKRÓCIE

■ **Wesele w Licheniu.** Dużo modlitwy, uśmiechu i dobrej zabawy doświadczyły osoby uczestniczące w Festiwalu Radości Maryja i Młodzi w Licheniu Starym. Wydarzenie odbyło się w konwencji wesela na wzór ewangelicznego wesela w Kanie Galilejskiej. Orszak weselny przeszedł do ołtarza koronacyjnego przy kościele św. Doroty. Na jego czele szły pary, które w trakcie Mszy św. odnowiły przysięgę małżeńską.

■ **Tablica na Cholerce.** W Płocku ustawiono tablicę, która upamiętnia miejsce, gdzie w XIX w. znajdował się cmentarz choleryczny. Tablicę ustawiono obok stojącego od wielu lat krzyża, z inicjatywy Towarzystwa Technicznego w Płocku. Epidemia cholery w Polsce i Płocku zebrała tragiczne żniwo w latach 1831-1838. Do dziś teren byłego cmentarza potocznie nazywany jest Cholerką.

■ **Świątynia drży.** Były kielecki radny Władysław Burzawa apeluje do ministra, konserwatora zabytków, wojewody świętokrzyskiego i prezydenta Kielc w sprawie pilnego zabezpieczenia murów kieleckiej bazyliki katedralnej, zagrożonych, zdaniem autora pisma, wskutek ciężkich transportów drogowych obok zabytku. To samo uczynił proboszcz katedry na początku lipca. Trwają rozmowy dotyczące ewentualnej zmiany trasy, na razie na bazylice zainstalowano czujniki monitorujące drgania murów.

■ **Podlaska Biesiada Trzeźwości** w dniach 30 lipca – 1 sierpnia to modlitwa i zabawa w Wasilkowie. Po raz dziesiąty zainauguruje miesiąc trzeźwości. Wyrosła z pragnienia anonimowych alkoholików, aby podziękować za otrzymane łaski życia w trzeźwości.

■ **Gwardia na uczelni.** Swoją działalność na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego rozpoczęła 40-osobowa Gwardia Uniwersytecka. To pierwsza tego typu jednostka w Polsce, do jej zadań należy m.in. utrzymanie porządku w obiektach i na terenie uniwersytetu, dbałość o bezpieczeństwo wspólnoty akademickiej, ochrona uczestników wydarzeń uczelnianych oraz współpraca ze służbami technicznymi.

■ **Nauka w telewizorze.** Jak ustalił portal wirtualnemedia.pl, w październiku rozpocznie działalność portal TVP Nauka. W ramówce mają znaleźć się programy poświęcone naukom ścisłym, technice, ekologii, medycynie, chemii i fizyce. Wszystko ma być prezentowane w przystępny sposób, aby zainteresować młodych widzów.

Jacek Karnowski

Presja Trybunału

W XVIII w., gdy upadała I Rzeczpospolita, o suwerenności decydowała zdolność wystawienia odpowiednio licznej armii. Dziś suwerenność mogą narodom ograniczyć, a może nawet zabrać, odpowiednio osadzone instytucje sądownicze. Choćby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który coraz śmielej wkracza w kolejne obszary, w tym także te wyraźnie zastrzeżone w traktatach jako kompetencja państw narodowych.

Najnowsze decyzje TSUE nakazują faktyczną likwidację wprowadzonych po 2015 r. zmian. Unijny trybunał zobowiązał Polskę m.in. do „natychmiastowego zawieszenia" Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. W odpowiedzi polski Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przepis unijnego traktatu, na którego podstawie TSUE wtrąca się w polskie sądownictwo, jest niezgodny z konstytucją. Dalszy bieg spraw łatwo przewidzieć: strona unijna zarządzi kary, nawet w wysokości kilku milionów euro dziennie, żądając wdrożenia werdyktu. Jeśli Polska odmówi płacenia, Bruksela sięgnie po jeszcze brutalniejsze sankcje, zapewne również finansowe. Oczywiście, Warszawa ma także możliwość pewnego manewru w sferze prawnej, np. poprzez wprowadzenie kolejnej reorganizacji Sądu Najwyższego. Teoretycznie uwzględniłaby wówczas werdykt TSUE, a jednocześnie zachowała w jakiejś formie sądownictwo dyscyplinarne, unikając jednocześnie i czołowego zderzenia, i utraty twarzy. W każdym razie sprawa rozstrzygnie się w ciągu paru, parunastu tygodni. Nadzieje na kompromis, pomimo dobrych, jak słyszymy, rozmów premiera Mateusza Morawieckiego z Ursulą von der Leyen, są niewielkie, głównie dlatego, że presja europejskiej lewicy jest potężna i dobra wola szefowej Komisji Europejskiej raczej nie wystarczy.

Obok potężnych presji widać jednak pewne oznaki refleksji. Niemiecki socjolog Wolfgang Streeck w wywiadzie dla tygodnika „Der Spiegel" stwierdził: „Nadszedł czas, aby zmienić kurs i postawić na decentralizację i horyzontalną kooperację zamiast na centralizację i hierarchiczną koordynację". Zdaniem naukowca „możliwości rządzenia hierarchicznymi systemami politycznymi, takimi jak Unia Europejska, są ograniczone", tym bardziej że „Unia jest już obecnie zbyt ujednolicona i że doprowadzi to do jej fiaska". Z kolei na łamach dziennika „Frankfurter Allgemeine Zeitung" czterech niemieckich profesorów prawa i ekonomii oceniło, że Unia chce „superkompetencji", po to, by „przypieczętować dominację wobec państw członkowskich". „Widocznie [Bruksela] chce raz na zawsze rzucić Federalny Trybunał Konstytucyjny na kolana, wymusić na nim uległość i w sposób z prawnego punktu widzenia skuteczny wyeliminować możliwość wiążącej kontroli organów unijnych na okoliczność przekraczania przez nie swoich kompetencji" – piszą Christoph Degenhart, Hans-Detlef Horn, Markus C. Kerber oraz Dietrich Murswiek. Dodają, że Komisja Europejska „współdziała z TSUE, który traktuje jak wspólnika", co samo w sobie od dawna zasługuje na polityczno-prawną dyskusję nad niekompletnym podziałem władzy pomiędzy UE a państwami członkowskimi. Te ostatnie uwagi są szczególnie ciekawe w kontekście polskich sporów.

Możliwości rządzenia hierarchicznymi systemami politycznymi, takimi jak Unia Europejska, są ograniczone.

Na sprawę jeszcze inaczej spojrzał brytyjski pisarz i publicysta Douglas Murray, który na łamach „The Daily Telegraph" ocenił, że liberalne państwa zachodniej części Unii Europejskiej muszą nauczyć się żyć ze swoimi sąsiadami, bo wojna kulturowa między Wschodem a Zachodem grozi rozerwaniem UE na dwie części. „Unia Europejska uważa, że nie może pozwolić na różnice polityczne w niektórych kwestiach społecznych. Nie zdaje sobie jednak sprawy, że jest przy tym co najmniej tak samo dogmatyczna, jak krytykowane przez nią rządy" – stwierdza Murray. I choć Wielka Brytania nie należy już do Unii Europejskiej, to takie głosy, pochodzące z głównego zachodniego nurtu, są niezwykle cenne. Potwierdzają, że to, co dzieje się między Polską i Węgrami a Brukselą, nie wynika z jakiegoś politycznego szaleństwa, ale z obiektywnych, głębokich różnic.

Oczywiście, to na razie tylko słowa, które nie zmieniają kursu unijnego pociągu, ale które jednak dają jakąś nadzieję. Przy obecnej przewadze unijna centrala jest w stanie zepchnąć niemal wszystkie państwa do statusu „strategicznej autonomii", ale w ten sposób nie buduje podwalin pod wspólną przyszłość. Gdy przyjdzie prawdziwa dekoniunktura, taka Unia rozpadnie się niczym domek z kart.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci"

Kontrowersyjne zaproszenie

Dzięki działaniom Stowarzyszenia Twoja Sprawa doszło do skazania na grzywnę (40 tys. zł) osoby odpowiedzialnej za reklamowanie portalu Showup.tv na autobusach i taksówkach. Reklamy te, choć same nie zawierały pornografii, zachęcały do wejścia na stronę z takimi treściami. Banery przedstawiały wizerunki kobiet ucharakteryzowanych na anioła i diabła oraz hasło „Pobawimy się? Możemy anielsko lub diabelsko". Za opinią biegłego sąd uznał za bezsporny pornograficzny charakter reklamowanych treści.

Niemcy szkalują

Ambasada Polski w Berlinie uznaje opublikowany w tygodniku „Spiegel" tekst o rocznicy zbrodni kieleckiej za „jednostronny i tendencyjny" – poinformował jej rzecznik prasowy Dariusz Pawłoś po materiale przedstawiającym Polskę jako kraj antysemicki po 1945 r. „Artykuł jest w większości inspirowany piórem prof. Jana Tomasza Grossa, z którym żadna racjonalna polemika nie jest możliwa" – dodał.

Tekst w „Spieglu" pomija pomoc udzielaną przez Polaków Żydom w czasie wojny i po niej oraz działalność licznych żydowskich organizacji umożliwiających po wojnie wyjazdy do Palestyny i innych krajów wolnego świata. Z prośbą o reakcję ambasada zwróciła się do Instytutu Pileckiego z Berlina.

Wodny plac zabaw

W Białymstoku otwarto wodny plac zabaw z sześcioma urządzeniami do bezpiecznej i kreatywnej zabawy z użyciem wody. Koszt inwestycji wyniósł 1,6 mln zł.

fot. PAP/Artur Reszko

Amerykanie i ich sojusznicy, w tym również polscy żołnierze, wycofują się z Afganistanu.

Afganistan pozostanie sam

Piotr Kościński

Prezydent USA Joe Biden odrzuca porównania do przegranej przez jego kraj wojny w Wietnamie. Jego zdaniem nie ma sensu, by wojsko amerykańskie pozostało tam rok dłużej – by zapewnić pokój, musiałoby zostać w Afganistanie na zawsze.

– Osiągnęliśmy zaplanowane cele, to, po co tam się znaleźliśmy. Nie pojechaliśmy do Afganistanu, aby budować to państwo, a tylko naród afgański ma prawo i obowiązek decydowania o swojej przyszłości i o tym, jak chce zarządzać swoim krajem – podkreśla Biden.

Ale amerykańskie służby wywiadowcze i dowódcy wojskowi ostrzegają, że teraz rząd afgański nie będzie w stanie przeciwstawić się talibom. Islamiści już opanowują coraz większe obszary na północy Afganistanu, co budzi obawy o wybuch wojny domowej. Talibowie twierdzą, że kontrolują już 85 proc. kraju. Ale niezależne szacunki są inne: przypuszczalnie 13 milionów Afgańczyków żyje pod ich kontrolą, 10 milionów – pod władzą rządu w Kabulu, a dalsze 9 milionów – w regionach, gdzie władza przechodzi z rąk do rąk.

Afgańskie siły bezpieczeństwa tracą kontrolę na rzecz talibów

fot. PAP/EPA/M. Sadiq

Dwadzieścia lat wojny

Gdy 11 września 2001 r. doszło do ataku terrorystycznego w USA – porwane przez członków Al Kaidy samoloty uderzyły w World Trade Center w Nowym Jorku i Pentagon w Waszyngtonie – ówczesny prezydent USA George W. Bush zażądał od Afganistanu wydania przebywających tam liderów tego ugrupowania. Rządzący krajem talibowie – radykalni islamiści – odrzucili ultimatum. W październiku samoloty amerykańskie i brytyjskie (NATO wsparło działania USA) rozpoczęły bombardowania baz talibów, a do działań lądowych przystąpiły siły wrogiego talibom Sojuszu Północnego. 13 listopada opanowany został Kabul. Oddziały Sojuszu wsparte zostały przez żołnierzy amerykańskich. W grudniu 2001 r. powstał nowy rząd Afganistanu z Hamidem Karzajem na czele, a Rada Bezpieczeństwa ONZ powołała do życia Międzynarodowe Siły Wsparcia Bezpieczeństwa (ISAF).

Talibowie zostali pokonani w centrum kraju, ale ich oddziały partyzanckie walczyły dalej. W kolejnych latach przejmowali nawet inicjatywę, atakując siły międzynarodowe. W 2010 r. rozpoczęto rozmowy pokojowe, ale nie przyniosły one efektów i wojna toczyła się nadal. W 2011 r. wojska amerykańskie zabiły w Pakistanie przywódcę Al Kaidy, Osamę bin Ladena.

Rok później prezydent USA Barack Obama ogłosił początek redukcji 90 tys. kontyngentu wojsk amerykańskich. Na 2014 r. zaplanowano wycofanie wszystkich obcych wojsk, do czego nie doszło. Okres późniejszy to na przemian rokowania pokojowe i walki.

Przez 20 lat w misji Wojska Polskiego w Afganistanie uczestniczyło 33 tys. żołnierzy i pracowników MON.

Podczas całej wojny zginęło ponad 2300 żołnierzy amerykańskich, a około 20 tys. zostało rannych. Ogółem zabitych zostało blisko 174 tys. ludzi, a w Pakistanie i Iranie wciąż przebywa prawie 3 mln afgańskich uchodźców. Tymczasem do rozstrzygnięcia działań zbrojnych nie doszło. W 2020 r., jeszcze za prezydentury Donalda Trumpa, Amerykanie podpisali z talibami porozumienie o wycofaniu się w ciągu 14 miesięcy – do maja 2021 r. W zamian talibowie obiecali, że na ich terytorium nie będzie działać Al Kaida, zapowiedzieli też negocjacje z rządem w Kabulu. Biden przesunął wycofanie wojsk na wrzesień. Gdy ten numer tygodnika „Idziemy" oddawany był do druku, Afganistan opuściło już 90 proc. żołnierzy amerykańskich.

44 Polaków zginęło

Przez 20 lat w misji Wojska Polskiego w Afganistanie uczestniczyło 33 tys. żołnierzy i pracowników MON. 44 nigdy nie wróciło do Polski, a 200 odniosło poważne rany. Polska, podobnie jak sojusznicy Paktu Północnoatlantyckiego, kończy swój udział w wojnie z talibami.

16 marca 2002 r. do Afganistanu dotarła pierwsza grupa żołnierzy, głównie saperów, rozlokowanych w Camp White Eagle (Obóz Biały Orzeł) w Bagram w prowincji Parwan. Mieli odbudować infrastrukturę bazy, lotniska i miasta i rozminować terenu wokół niej. Obok nich do Afganistanu dotarli też komandosi GROM. W 2007 r. Polska zwiększyła swoje zaangażowanie i przejęła odpowiedzialność za dwie afgańskie prowincje, Ghazni i Paktika. Potem nasi żołnierze zostali niemal w całości skupieni w prowincji Ghazni, przez co dowódca kontyngentu uzyskał nad nią kontrolę operacyjną. Była to jedna z większych operacji logistycznych Wojska Polskiego poza granicami kraju.

W szczytowym okresie służby Polski Kontyngent Wojskowy w Afganistanie liczył ponad 2,5 tys. żołnierzy. Po zakończeniu misji ISAF Polacy włączyli się w kolejną natowską misję o charakterze doradczo-szkoleniowym. Ostatnia, XIII zmiana liczyła 400 żołnierzy i pracowników resortu obrony narodowej. Pod koniec 2014 r. koszty polskiej obecności wojskowej w Afganistanie przekroczyły 6 mld zł.

fot. facebook.com/MaryjoRatuj.pielgrzymki

Z Częstochowy do Fatimy

Agnieszka M. Domańska

Wyruszyli w czerwcu z Jasnej Góry. Cel? Fatima – do pokonania ponad trzy tysiące kilometrów, czyli blisko cztery miesiące wędrówki. „Nieźle namieszaliście!" – usłyszeli już od niejednej osoby.

Dwaj Ślązacy, Mariusz Piotrowski z Siemianowic Śląskich i Marek Grygierek z Jastrzębia-Zdroju, postanowili wyruszyć w czerwcu tego roku na pielgrzymkę z Jasnej Góry do Fatimy, szlakiem sanktuariów maryjnych. Być może nie byłoby w tym nic zaskakującego, gdyby nie fakt, że chcą dotrzeć tam… pieszo, a intencja też jest szczególna. – Idziemy, żeby podziękować Panu Bogu za to, że w Polsce zmieniło się prawo chroniące życie dzieci nienarodzonych. Chcemy też prosić w intencji Polaków, by w naszym kraju życie było jeszcze lepiej chronione – wyjaśniają. Co ich zainspirowało?

Wszystko zaczęło się pięć lat temu, kiedy zdecydowali się wyruszyć w pielgrzymkę w intencji obrony życia poczętego z Zakopanego do Wilna. W ciągu 45 dni pokonali 1300 kilometrów, odwiedzając kolejne polskie sanktuaria. Wtedy nieoczekiwanie zrodził się pomysł kolejnej pielgrzymki. U stóp Matki Bożej Ostrobramskiej Mariusz złożył obietnicę, że jeśli prawo w Polsce się poprawi, wyruszy w drogę raz jeszcze, by podziękować Bogu, tym razem do Fatimy.

Połączyły ich „Jaśki"

– Jesteśmy działaczami pro-life. Od lat działamy w tym zakresie – podkreśla Mariusz. I właśnie dzięki temu zaangażowaniu zrodziła się ich znajomość, a konkretnie dzięki „Jaśkom" – małym modelom, które pokazują, jak wygląda dziecko w łonie mamy w dziesiątym tygodniu od poczęcia. Pewnego dnia Mariusz otrzymał telefon z fundacji, że ktoś w Jastrzębiu zamówił 2000 „Jaśków", wspomagając jednocześnie fundację finansowo. Skontaktował się z tą osobą i zaprosił na jeden z kursów pro-life, w których organizację był zaangażowany. Tajemniczym społecznikiem był Marek.

Codziennej drodze towarzyszy modlitwa nie tylko w intencji pielgrzymki, ale również w intencjach, które inni przesyłają pątnikom przez internet.

Jak zgodnie podkreślają, to dla nich osobiście bardzo ważny temat, szczególnie teraz. – Rezolucja, którą przyjął Parlament Europejski, pokazuje, że będzie się nasilał atak ze strony wszystkich krajów, które poprzez swoje prawo pozwalają na dzieciobójstwo, i tych środowisk, które chcą zalegalizowania aborcji. To też pokazuje, w jakim kierunku zmierza Unia Europejska. Nawoływanie do ograniczania praw osób słabszych w społeczeństwie godzi nie tylko w godność życia, ale też w postawę rozumu i logiki. O tych najsłabszych powinniśmy się przecież troszczyć – zaznacza Mariusz.

W taki upał?!

– Kiedy ludzie się dowiadują, że idziemy do Fatimy, i upewniają się, że zmierzamy tam pieszo, najczęściej widzimy bardzo pozytywne reakcje. Mamy wsparcie wielu osób, które nas znają. Choć nieraz usłyszeliśmy: „nieźle namieszaliście", niekoniecznie przyjaznym tonem. Któregoś dnia, gdy znaleźliśmy kawałeczek cienia i zatrzymaliśmy się na odpoczynek, ktoś podjechał do nas samochodem, poczęstował lodami i przywiózł zapas wody. „Gdzie wyście się wybrali w taki upał?". Kierowca z niedowierzaniem kręcił głową – opowiada Mariusz.

Innym razem, gdy mijali ogródki działkowe, zagadnęła ich starsza pani, podpytując, czy wyszli trenować. Kiedy dowiedziała się, że idą w pielgrzymce do Fatimy, westchnęła: „Współczuję", patrząc z podziwem, ale i zrozumieniem dla pielgrzymiego trudu. Zaraz też pomodliła się za pątników, a intencję pielgrzymki powierzyła Maryi.

– Tuż za Częstochową, kiedy ledwie co wyruszyliśmy, spotkaliśmy trzech panów, którzy bardzo zdziwili się na nasz widok. Jeden z niedowierzania aż zdjął okulary. „Gdzie? Wy na nogach do Fatimy?" – dopytywał, ale gdy zaczęliśmy rozmawiać, chyba nam uwierzył – dopowiada Marek i dodaje, że mężczyznę na dobre przekonały dopiero duże plecaki, które nieśli ze sobą. – Te reakcje wynikają z niedowierzania, że idziemy do Fatimy pieszo. Przecież są samochody, autobusy, nawet pielgrzymka rowerowa byłaby sprawniejsza, a ktoś idzie pieszo – po co? Niedowierzanie budzi sam fakt, że ktoś może po prostu iść – dzieli się refleksją Marek.

– To jest ciekawe w kontekście naszej wiary, że coraz rzadziej przywiązuje się wagę do ofiarowania cierpienia czy wysiłku Bogu. Ofiarowanie staje się coraz mniej zrozumiałe, nawet dla wielu wierzących, a przykład idzie przecież od samego Pana Jezusa, który ofiarował się za nasze grzechy – dopowiada w zamyśleniu Mariusz.

Trudności i… refleksje

Pątnicy zgodnie podkreślają, że trudnych i zaskakujących chwil nie brakowało od samego początku. Losy całej wędrówki ważyły się do ostatniego momentu, bo Marek miał duże trudności z uzyskaniem urlopu. Pozytywną decyzję od pracodawców otrzymał zaledwie dzień przed wyjściem na szlak.

Pielgrzymka Mariusza i Marka mocno różni się od tych, które większość z nas zna z własnego doświadczenia. Dużym utrudnieniem są niesione na plecach kilogramy, czyli cały potrzebny bagaż. Zapas wody na dzień wędrówki stanowi dodatkowe obciążenie. Uciążliwy bywa też szum pędzących ciężarówek, gdy idą głównymi trasami. Nocleg Mariusz i Marek organizują sami, często na bieżąco. Czasem jedynym rozwiązaniem jest namiot, ale jego rozłożenie i zabezpieczenie rzeczy przed deszczem jest czasochłonne, a rano dochodzi większe pakowanie. Jednak zgodnie twierdzą, że najczęściej doskwiera im brak kapłana. Zwykle w czasie zorganizowanych pielgrzymek można się poradzić, porozmawiać czy pójść do spowiedzi. Tymczasem Mariusz i Marek po przekroczeniu polskiej granicy nie mają nawet pewności, czy uda im się uczestniczyć we Mszy świętej.

– Mieliśmy takie szczęście, że w Polsce, jeszcze zanim dotarliśmy do Opola, skontaktowaliśmy się z ks. Marcinem z parafii Wniebowzięcia NMP, który użyczył nam miejsca na nocleg i pomógł zorganizować kwatery na kilka następnych nocy. W Czechach mieliśmy już większy problem, ponieważ parafie są pozamykane, czasem jeden ksiądz obsługuje kilka kościołów – opowiada Mariusz.

Pierwszy etap wędrówki Mariusz i Marek zakończyli w Svatej Horze, miejscu dla Czechów szczególnym, choć dziś cenionym głównie ze względów historycznych. – Svata Hora to największe czeskie sanktuarium maryjne, ale ludzi tutaj jest bardzo mało. W dni powszednie odprawiane są tylko trzy Msze święte, a uczestniczy w nich nie więcej niż 10-15 osób, bez trudu można wszystkich policzyć – opisuje Marek, a Mariusz dodaje, że ten obraz jest konkretną przestrogą, byśmy w Polsce nie zamienili miejsc żywej wiary i modlitwy na muzea i pamiątki narodowe. – Będąc w Czechach, zacząłem doceniać to, że Polska jest jeszcze krajem wierzącym. Pojawia się pytanie: czy jako kraj nie podążamy w tym kierunku, który obrały Czechy? Oby tak nie było!

Na pierwszej linii frontu

Pielgrzymi zwracają uwagę, że taka wędrówka ma olbrzymie znaczenie dla ich osobistej duchowości. Sama modlitwa jest nie tylko praktyką, ale i tematem, który mocno prowokuje do refleksji. – Podczas objawień w Fatimie Matka Boża przypomina o tym, że mamy się modlić za grzeszników, zamiast patrzeć na nich jak na wrogów. Mamy się modlić, zamiast budować barykady, gdzie po jednej stronie jesteśmy „my", a po drugiej „oni". To przyniesie zwycięstwo – mówią.

Tego, jak ważne jest duchowe przygotowanie, Mariusz uczył się na własnych doświadczeniach. – Kiedy zaczynałem działać pro-life, byłem daleko od Pana Boga. Później przyszedł czas, który dał mi do myślenia – doświadczyłem bardzo trudnych sytuacji w życiu, pojawiało się wiele niespodziewanych pokus. Czasem sam nie poznawałem siebie. Dopiero potem zrozumiałem, że idąc na pierwszą linię walki, jeżeli chce się działać na rzecz Pana Boga, trzeba być zabezpieczonym od strony duchowej. Dziś widzę, jak bardzo regularna modlitwa zmienia człowieka, a zacząłem uczyć się jej dzięki duchowej adopcji dziecka poczętego – wyjaśnia.

Którędy do Jezusa?

W internetowych relacjach można dostrzec specjalny znak, który Mariusz i Marek obrali za logo swojej pielgrzymki – muszlę, na której widnieje wizerunek Matki Bożej Fatimskiej, zwieńczoną krzyżem. – Przed naszą pielgrzymką zastanawiałem się, dlaczego muszla jest symbolem dróg św. Jakuba, i wtedy dostrzegłem, że wszystkie te drogi, nieważne, gdzie się zaczynają, prowadzą do jednego punktu. W przypadku życia każdego człowieka jest podobnie: każdy wyrusza z innego miejsca, ale cel jest jeden – Pan Jezus, a najpiękniejsza droga do Niego wiedzie przez Niepokalane Serce Maryi – opisuje Mariusz, współautor symbolu.

Codziennej drodze towarzyszy modlitwa nie tylko w intencji pielgrzymki, ale również w intencjach, które inni przesyłają pątnikom przez internet. – Wielu ludzi śledzi nasz profil na Facebooku, dostajemy też mnóstwo próśb o modlitwę w konkretnych intencjach. To pokazuje, że wiele osób chciałoby pielgrzymować, ale nie mogą tego zrobić, np. z powodu rodziny, stanu zdrowia czy obowiązków stanu. Te osoby modlą się na różańcu za nas i w intencji pielgrzymki – wyjaśnia Marek, a Mariusz dodaje, że ta modlitwa ma jeszcze jeden wymiar. – Czujemy, jakby wszyscy ci ludzie, którzy się modlą, byli tutaj z nami. Tak naprawdę jesteśmy tutaj razem – uśmiecha się.

Gdy pada pytanie o kolejne plany, Mariusz żartuje, że jak dotrze do Fatimy, będzie bardziej uważał na obietnice, które złoży Matce Bożej. Zapewnia też, że pielgrzymować nie przestaną, a w przyszłości chcą pomagać innym, którzy poczują się wezwani, by wyruszyć w podobną drogę.

fot. facebook.com/MaryjoRatuj.pielgrzymki

Bieżące relacje z pielgrzymki Mariusza Piotrowskiego i Marka Grygierka są dostępne na stronie **www.facebook.com/MaryjoRatuj.pielgrzymki.**
Intencje można przesyłać na adres: **intencje@papczynski.org.**
Zbiórka na pokrycie kosztów pielgrzymki: **zrzutka.pl/t83pht.**

Co robił Kościół w czasie COVID-19?

tekst i zdjęcia
ks. Paweł Kłys

Zamknięte kościoły, Msze święte z udziałem kilku wiernych – miejmy nadzieję, że to już przeszłość. Wobec oskarżeń o bezczynność w czasie pandemii archidiecezja łódzka jest przykładem troski o lokalną wspólnotę.

W codziennych Mszach na kanale YouTube archidiecezji łódzkiej brało udział od 3 do nawet 20 tys. internautów.

Dane statystyczne dotyczące koronawirusa napawają optymizmem. Czwarta fala może uderzyć w Polskę z końcem wakacji, co jednak nie przeszkadza nam w wakacyjnym wypoczynku, tak długo wyczekiwanym po czasie hermetycznego zamknięcia i życia online.

Podsumowując okres izolacji, a jednocześnie odpowiadając na pojawiające się pod adresem Kościoła zarzuty, że hierarchowie wydawali dyspensy, bojąc się o siebie, i nie zaoferowali nic w zamian, posłużę się przykładem archidiecezji łódzkiej. Statystycznie jest tam prawie najniższy odsetek *dominicantes* i *comunicantes* (uczestników Mszy świętych i przystępujących do Komunii) w Polsce, ale w czasie pandemii diecezja dzielnie „walczyła" o swój lokalny Kościół.

Dyspensa i Eucharystia online

Kiedy tylko rozpoczęła się pandemia (pierwsza, potem druga, a wreszcie trzecia fala), metropolita łódzki abp Grzegorz Ryś wydał dyspensę od uczestnictwa w niedzielnej i świątecznej Mszy świętej dla mieszkańców archidiecezji oraz wszystkich przebywających na jej terenie. Dyspensa była przedłużana wraz z obostrzeniami nakładanymi na nas z zewnątrz. Co w zamian? – Zapraszam wszystkich do udziału online w codziennej porannej Mszy świętej, której przewodniczę w mojej domowej kaplicy – mówił abp Ryś. – Zapraszam szczególnie tych, którzy przebywają na kwarantannie, są zamknięci w szpitalach lub obawiają się o swoje zdrowie. Niech codzienna transmisja pozwoli nam wspólnie się spotkać na modlitwie przed Panem – zachęcał. W codziennych Mszach transmitowanych na kanale YouTube archidiecezji łódzkiej brało udział od 3 do nawet 20 tys. internautów. Liturgia online zakończyła się wraz ze zniesieniem dyspensy w uroczystość Bożego Ciała – 3 czerwca br.

Respiratory za 2 mln

Pierwsza fala pandemii, która była dla wszystkich wielkim zaskoczeniem, a także początkiem walki z nieznanym dotąd wrogiem, pozwoliła na odkrycie i namacalne doświadczenie braków, z jakimi boryka się polska służba zdrowia. W tym trudnym czasie Łódzka Izba Lekarska zwróciła się do abp. Grzegorza z prośbą o pomoc w zebraniu środków na zakup respiratorów dla jednego z łódzkich szpitali, który sprawował opiekę nad pacjentami covidowymi. Na apel metropolity łódzkiego odpowiedzieli wierni nie tylko z terenu archidiecezji, ale również z całej Polski, a nawet z zagranicy, dzięki czemu w ciągu pierwszych trzech dni zbiórki zebrano milion złotych, a w następnych dniach kolejny milion. – Nasza zbiórka nie miałaby takiego rozmachu i nie udałoby się nam zebrać takiej kwoty, gdyby nie pomoc księdza arcybiskupa – mówił dr Paweł Czekalski, prezes Okręgowej Rady Lekarskiej w Łodzi. Należy dodać, że wśród zakupionych respiratorów jeden ufundował abp Grzegorz, a drugi – pracownicy łódzkiej kurii. Za zebrane środki kupiono 24 respiratory, 17 kapnografów wraz z osprzętem i czujnikami, 6 monitorów pacjenta, 5 laryngoskopów, 20 pomp infuzyjnych oraz 6 aparatów do terapii wysokoprzepływowej.

Testy dla bezdomnych

Jesień i zima to czas, kiedy bezdomni szukają schronienia przed deszczem, śniegiem i zimnem. Aby zostać przyjętym do schroniska lub noclegowni, osoby takie musiały przedstawić negatywny wynik testu covidowego. Nie było to jednak możliwe, gdyż testy były płatne. Arcybiskup Ryś wraz z Caritas Archidiecezji Łódzkiej zainicjował akcję „testowania osób bezdomnych". Ze zbiórki ogłoszonej podczas jednej z porannych liturgii celebrowanych przez arcybiskupa, w którą włączyło się 785 osób, uzyskano ponad 150 tys. zł. To pozwoliło na testowanie bezdomnych, którzy po uzyskaniu negatywnego wyniku mogli znaleźć schronienie w wyznaczonym miejscu. Osoby z pozytywnym wynikiem kierowane były do

ośrodka rekolekcyjnego archidiecezji, gdzie pozostawały w izolacji, pod okiem wolontariuszy – lekarzy i pielęgniarek. Akcja ta trwała przez cały okres zimowy.

Wolontariat duchownych

Czas nasilającej się pandemii powodował kłopoty związane nie tylko ze sprzętem do ratowania zdrowia i życia, ale również z personelem posługującym chorym. W pomoc lekarzom i pielęgniarkom, będącym na pierwszej linii walki z COVID, włączyli się księża, klerycy oraz siostry zakonne. Osoby duchowne pomagały w łódzkich szpitalach – ojców bonifratrów im. św. Jana Bożego (księża jako salowi i sanitariusze), specjalnym szpitalu covidowym utworzonym w łódzkiej hali Expo, szpitalu jednoimiennym w Zgierzu oraz szpitalu zakaźnym im. Kniaziewicza w Łodzi (siostry zakonne jako pielęgniarki i pomoc lekarska oraz księża jako kapelani na wezwanie na oddziały covidowe), a także w domu pomocy społecznej wśród zakażonych chorych (gdzie pomagali klerycy łódzkiego seminarium).

Orszakowe dary

Każdy czas – także czas pandemii – jest odpowiedni, by czynić dobro. Tegoroczny Orszak Trzech Króli nie przeszedł ulicami Łodzi z uwagi na obostrzenia epidemiczne, lecz przerodził się w wielką akcję charytatywną. #OrszakowyChallenge zainicjował abp Ryś, śpiewając i grając kolędę „A wczora z wieczora", a następnie nominował do wyzwania Golec uOrkiestrę, bp. Jana Cieślara oraz dzieci z kanału Mocni w Duchu Dzieciom. Tak ruszyło internetowe kolędowanie połączone ze składaniem ofiar na rzecz łódzkiego Hospicjum Dziecięcego „Łupkowa". W czasie całej akcji zebrano 345 tys. zł, za co zakupiono: respirator, asystor kaszlu, pulsoksymetr, koncentrator tlenu, łóżka dla chorych dzieci oraz analizator hematologiczny – urządzenie, które pozwala wcześnie zdiagnozować infekcję wirusową albo bakteryjną. Druga odsłona łódzkiego Orszaku to paczki dla dzieci z Domu Samotnej Matki prowadzonego przez archidiecezję łódzką. W parafiach diecezji zebrano ponad 5 tys. paczek z przyborami do pielęgnacji niemowląt, zabawkami, ubrankami i żywnością. Dary dla dzieci wiozło pięć samochodów ciężarowych. Było to możliwe dzięki pomocy ponad sześćdziesięciu wolontariuszy.

W pomoc lekarzom i pielęgniarkom włączyli się księża, klerycy oraz siostry zakonne.

Telefoniczne wsparcie

Przez ponad pół roku trzech ojców duchownych Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi – ks. Zbigniew Wołkowicz, ks. Marcin Pietrzyk oraz ks. Piotr Mieloszyński – angażowało się w akcję „kapłan pod telefonem – duchowe wsparcie". Codziennie w godzinach 10.00-12.00 oraz 16.00-20.00 pod podanym numerem telefonu dyżurowali duchowni, którzy służyli radą, wsparciem, a niejednokrotnie tylko wysłuchaniem osób będących w duchowym strapieniu związanym z trwającym czasem izolacji, zamknięcia lub choroby, a nawet śmierci najbliższych. Jak zgodnie podkreślają ojcowe duchowni WSD w Łodzi, czas spędzony na rozmowach telefonicznych z dzwoniącymi był potrzebny nie tylko telefonującym, ale także odbierającym telefony. Czasem nie potrzeba robić wiele, a tylko wysłuchać, być obok, towarzyszyć – dodają.

Wolontariat kryzysowy

Łódzka Caritas przy wsparciu swoich wolontariuszy zorganizowała „wolontariat kryzysowy", który polegał na pomocy osobom zgłoszonym jako będące w izolacji lub domowej kwarantannie. Wolontariusze kupowali potrzebne produkty żywnościowe oraz leki, a także telefonicznie wspierali tych, którzy byli w zamknięciu. Wolontariusze Caritas włączali się również w akcje parafialne związane z pomocą w dystrybucji obiadów dla wszystkich pozostających w zamknięciu.

Zupa na Pietrynie

Od ponad półtora roku z inicjatywy łódzkich wolontariuszy w każdą niedzielę o godz. 16.00 tuż przy łódzkiej katedrze ma miejsce akcja „Zupa na Pietrynie", z której korzystają osoby bezdomne z całego miasta. Zwyczajowo rozdawany jest tam ciepły posiłek, jednak w czasie pandemii – dzięki wytrwałości i determinacji osób tworzących to dzieło – przygotowywano co niedziela tysiące paczek z suchym prowiantem, by najbardziej potrzebujący łodzianie nie pozostali bez wparcia.

Szczepienia dla bezdomnych

Czas kończącej się pandemii związany jest ze szczepieniami przeciwko COVID-19. Gdyby nie determinacja i zaangażowanie Caritas Archidiecezji Łódzkiej, nie udałoby się zaszczepić blisko 300 osób będących w kryzysie bezdomności z terenu Łodzi. Szczepienia odbyły się w niedziele 20 i 27 czerwca na placu Katedralnym im. św. Jana Pawła II w Łodzi. – Osoby w kryzysie bezdomności zostały zaszczepione jednodawkową szczepionką i otrzymały od razu zaświadczenie o zaszczepieniu. Za przeprowadzenie szczepień odpowiadała Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi – tłumaczył ks. Andrzej Partyka, dyrektor Caritas Archidiecezji Łódzkiej.

Pandemia osłabła, ale się nie skończyła. Czy w tym trudnym czasie Kościół rzeczywiście zamknął się i zapomniał o całym pogrążonym w pandemii świecie? Czy istotnie – jak chcą wierzyć niektórzy – Kościół nic nie robił dla bliźnich? Niech powyższe wybrane inicjatywy będą odpowiedzią na pytania i wątpliwości; niech będą dowodem na to, że we wspólnocie wiary, modlitwy, serc i wspólnej pracy możemy przejść nawet najtrudniejszy czas – idąc razem! Coraz częściej słychać głosy mówiące, że jesienią będzie kolejna fala COVID, która uderzy w Polskę, uderzy w nas. Jeśli będziemy razem we wspólnocie Kościoła – damy radę!

Autor jest kapłanem archidiecezji łódzkiej

Marek Jurek

Wzór ojca Martina

Na łamach „Gazety Wyborczej” trwa niekończący się serial wywiadów z katolikami i katoliczkami, którzy odeszli od Kościoła. To właściwie stała promocja wypowiedzianej lub niewypowiedzianej apostazji. Wywiadom tym bynajmniej nie towarzyszą analogiczne rozmowy na temat racji wiary w ogóle i wiary w Kościół. (Nigdy nie dość przypominać, że Kościół jest przedmiotem wiary; co niedzielę powtarzamy „wierzę w Kościół” – *credo in Ecclesiam*).

Ale jak wiadomo, reguły socjologii nie tylko istnieją wbrew wyjątkom, ale to właśnie wyjątki często je potwierdzają. „Wyborcza” też ma katolików czy nawet osobistości kościelne, których działalności kibicuje. Na przykład promotora „dialogu katolicko-homoseksualnego”, formalnie powołanego na doradcę rzymskiego Sekretariatu Komunikacji, ojca Jamesa Martina SJ. Ojciec Martin walczy nie tylko o obecność homoseksualistów w Kościele, ale również o ich udział w stanie duchownym. W ubiegłorocznym wywiadzie w „Wyborczej” opowiadał, że zna „wielu, może setki” homoseksualnych księży. (Zaznaczyć tu trzeba, że wszyscy oni zostali wyświęceni wbrew prawu Kościoła, bo nie tylko akty, ale i „głęboko zakorzenione tendencje homoseksualne” są dla święceń przeszkodą). A teraz ojciec Martin idzie krok dalej i postuluje, by w przestrzeni publicznej zaczął funkcjonować przykład dobrego „księdza geja” żyjącego w celibacie.

Ojcu Martinowi najwyraźniej „przykład” myli się z „przypadkiem”. Ludzie przeżywają różne doświadczenia. Kultura katolicka daje nam wspaniałe przypowieści o kapłanach, świadomych swego powołania, niezatartego znamienia, które noszą mimo swych słabości i upadków. Dość wymienić „Moc i chwałę”. Ale chyba największy miłośnik Grahama Greene’a nie będzie twierdził, że Kościołowi potrzebny jest przykład księdza alkoholika, który złamał obietnice celibatu.

Wierni mają prawo do otrzymania nauki katolickiej i ochrony przed moralnym zamętem.

Można sobie wyobrazić księdza, który w trakcie posługi uświadomił sobie skłonności homoseksualne, których nie był świadom w momencie święceń. Można założyć, że jego wola dochowania czystości i oddanie kapłańskie sprawiają, że powinien w stanie kapłańskim pozostać. Ale nie można sobie wyobrazić „księdza geja”. Bo ktoś, kto świadomie afirmuje „kulturę gejowską” (a język jest jej zasadniczą częścią), według norm Kościoła w ogóle nie powinien księdzem zostać.

Ojciec Martin nie tylko wypowiada się na temat tego problemu, problemem jest sama jego działalność. Zaprzeczanie zasadom katolickim prezentowane jest jako „kwestia dyskutowana” w Kościele. Na jego wypowiedzi – skoro przedstawia je również na polskim forum – potrzebna jest reakcja. Reakcja naszych biskupów, skoro dziś trudno reakcji spodziewać się z Rzymu. Wierni mają prawo do otrzymania nauki katolickiej i ochrony przed moralnym zamętem. A katolickość zobowiązuje nas do reagowania na to, co dzieje się w całym Kościele, szczególnie gdy jednocześnie dzieje się u nas. i

Święto młodzieży

W dniach 10-16 lipca odbyła się 32. Międzynarodowa Parafiada Dzieci i Młodzieży. Wydarzenie zostało zorganizowane na obiektach SGGW i boiskach Szkoły Podstawowej 303 przy ul. Koncertowej w Warszawie. Jest to projekt edukacyjno-wychowawczy, zainicjowany przez pijara o. Józefa Jońca SP, realizowany od 1988 r. i oparty na triadzie „stadion, teatr, świątynia”.

fot. Magdalena Achtenberg

Mszy świętej inauguracyjnej przewodniczył 11 lipca o. Mateusz Pindelski, przełożony Polskiej Prowincji Zakonu Pijarów. Po Eucharystii został zapalony znicz w Miasteczku Parafiadowym na terenie SGGW.

W zmaganiach sportowych i artystyczno-kulturalnych wzięło udział niespełna pół tysiąca uczestników w wieku szkolnym, do 18. roku życia. Młodzież rywalizowała w startach indywidualnych i turniejach zespołowych. W bieżącym roku młode osoby z całej Polski zmagały się w 11 dyscyplinach i 22 konkurencjach. Rzecznik Stowarzyszenia Parafiada o. Jacek Wolan SP podkreśla, że największą popularnością cieszyło się strzelectwo sportowe, ale rozgrywano też biathlon, tenis stołowy, badminton, szachy i warcaby. Natomiast w rywalizacji drużynowej zainteresowanie wzbudziły piłka nożna, siatkówka oraz koszykówka.

– Tegoroczna Parafiada była nietypowa, ponieważ brakowało reprezentacji zagranicznych, które prezentowały wysoki poziom występów artystycznych w poprzednich edycjach – komentuje o. Jacek. Przyznaje, że szczególnie dobre przygotowanie potwierdził klub sportowy Victoria ze Stalowej Woli, triumfujący w wielu konkurencjach lekkoatletycznych. – Warto przypomnieć, że w przeszłości dwie wychowanki klubu ze Stalowej Woli, Joanna Jóźwik i Angelika Sarna, uczestniczyły w Parafiadzie. A w tym roku będą reprezentować Polskę na XXXII Letnich Igrzyskach Olimpijskich 2020 w Tokio – wyjaśnia.

W bieżącej edycji młodzież przyciągały warsztaty artystyczne pt. „Gra w Formy i Faktury”. Podczas zajęć młode osoby korzystały z papieru, tkaniny i metalu. – Uczestnicy zapoznawali się z fakturą materiałów oraz uruchamiali wyobraźnię, aby tworzyć projekty artystyczne. W ten sposób oddziaływali na zmysł dotyku i wyrażali myśli – opowiada o. Wolan.

Zawodom sportowym towarzyszyła wyjątkowa oprawa, fanfary, dekoracja medalami oraz wręczanie pucharów. Pod koniec rywalizacji 15 lipca zawodnicy uczestniczyli w Eucharystii przy grobie o. Józefa Jońca w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie. Następnego dnia odbyła się uroczysta gala zakończenia, uwieńczona zagaszeniem parafiadowego znicza. Patronat medialny nad wydarzeniem objął tygodnik „Idziemy”.

Patryk Lubryczyński

fot. Magdalena Achtenberg

Obrona najsłabszych

ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski

Oglądając zmagania zawodników sportowych, odruchowo kibicujemy słabszemu. Taka postawa wydaje nam się bardziej ludzkim odruchem, niemalże obowiązkowym dla chrześcijanina. Wśród różnych argumentów stojących za takim zachowaniem można przytoczyć fakt, że Jezus w przypowieści o sądzie ostatecznym utożsamia się z potrzebującymi.

Warto jednak pamiętać, że mowa o Królu, który osądza zachowanie ludzi. Nagroda nie wynika z samego kibicowania słabszemu, lecz z realnej pomocy, jaka została udzielona potrzebującym. Ewangelia wprowadza plus miłosierdzia do obiektywnej miary sprawiedliwości. Nie usuwa sprawiedliwości, która jest powiązana z prawdą. A prawdą jest, że instytucje takie jak rodziny, państwa czy Kościoły istnieją dla dobra poszczególnego człowieka, a szczególnie słabszych. Niszczenie instytucji, czasami tylko dlatego, że są mocniejsze od jednostki, wyrządza krzywdę nie tylko konkretnym ludziom pełniącym w nich kierownicze funkcje, ale również innym, całkiem niewinnym.

Potrzeba wiele roztropności, by w szlachetnej obronie poszkodowanych nie dać się wciągnąć w różne ideologie.

Osądy oparte wyłącznie na emocjonalnym pozytywnym nastawieniu do słabszego mogą być niesprawiedliwe. Tym bardziej jeżeli krzywdy są domniemane albo, co dziś niestety się zdarza, zmyślane przez potężne media. Ogólna zasada, że pokrzywdzony zawsze ma rację, jest tak samo niesprawiedliwa jak odwrotna, że zawsze trzeba chronić dobro instytucji. Często pomija się również kwestię wiarygodności oskarżyciela.

Dochodzi też logika odczytywania rzeczywistości kluczem korzyści politycznej. Jak wyjaśniał w latach 80. kard. Ratzinger, nie chodzi o ortodoksję, o poszukiwanie prawidłowej doktryny, lecz o ortopraksję, gdzie prawdziwe jest to, co prowadzi do zamierzonych celów. Jeżeli rzeczywistość jest inna niż to, co głosi wyznawana teoria, to „gorzej dla rzeczywistości". Słabszy, chociażby nie był poszkodowany, zawsze ma rację, bo jego rola jest pożyteczna, aby zniszczyć mocniejszego i posuwać naprzód rewolucję. Każde działanie niszczące tradycyjne wartości jest dobre.

W takim świecie przyszło nam żyć. Potrzeba wiele roztropności, by w szlachetnej obronie poszkodowanych – dzieci, kobiet, pracowników – nie dać się wciągnąć w różne ideologie, które za cel, mniej lub bardziej zawoalowany, mają zniszczenie rodziny, narodu, Kościoła. Usunięcie lub osłabienie tych wspólnot wyrządza niezmierną szkodę najsłabszym. To one chronią dzieci i młodzież i pozwalają im się umocnić. A często są jedyną deską ratunku dla chorych i starszych.

Bóg chce Cię chronić

Magdalena Wołochowicz

W okresie wakacyjnym więcej podróżujemy. A to wymaga od nas oczywiście ostrożności, szczególnie gdy sami prowadzimy samochód. Gdy jednak ktoś robi to za nas, musimy zaufać, że dowiezie nas bezpiecznie do celu. I zaufać Bogu. A może przede wszystkim Jemu? Prawda jest taka, że nawet jak skupimy na drodze 100 proc. naszej uwagi i wykorzystamy 100 proc. umiejętności, wciąż będziemy narażeni na błędy innych.

Jak w podróży może pomóc zaufanie Bogu?

Jednym z moich ulubionych fragmentów Pisma Świętego na ten temat jest Psalm 121, wers 8: „Pan będzie strzegł twego wyjścia i przyjścia teraz i po wszystkie czasy". Bóg obiecuje chronić nas na co dzień, gdy wychodzimy z domu i gdy do niego wracamy, ale także gdy jedziemy w dłuższą podróż – pragnie zapewnić bezpieczeństwo naszego wyjazdu i przyjazdu, wylotu i przylotu. Nasza modlitwa o Bożą ochronę ma znaczenie!

Oczywiście, nawet wierzącym i ufającym Bogu będą zdarzać się wypadki, bo żyjemy w niedoskonałym świecie. Ale to nie oznacza, że mamy nie modlić się o Bożą ochronę. Tym bardziej powinniśmy! Nigdy się nie dowiemy, ile niebezpiecznych sytuacji nas ominęło dzięki temu, że gorąco prosiliśmy Boga o ochronę.

Bóg obiecuje m.in. posyłać swoich aniołów, by nas strzegli: „bo swoim aniołom dał rozkaz o tobie, aby cię strzegli na wszystkich twych drogach" (Ps 91, 11). To naprawdę wspaniała obietnica!

Kiedy ruszam w jakąś podróż, zawsze modlę się o Bożą ochronę. Świadomie ogłaszam słowa z Psalmu 121, że Bóg obiecał strzec mojego wyjazdu i powrotu. Wyrażam zaufanie, że moje życie jest w Jego rękach. Gdy jadę samochodem, modlę się o błogosławieństwo dla kierowcy – dobre prowadzenie, refleks i uwagę. Proszę także o ochronę od innych kierowców, którzy mogliby jechać niebezpiecznie. Gdy wsiadam do samolotu, modlę się za pilotów i o bezpieczny start i lądowanie. Podobnie w pociągu czy autobusie.

Nigdy się nie dowiemy, ile niebezpiecznych sytuacji nas ominęło dzięki temu, że gorąco prosiliśmy Boga o ochronę.

Tak samo każdego dnia, gdy wychodzę z domu do pracy, dziękuję Bogu za dany dzień, oddaję Mu go i proszę, aby mnie strzegł.

W Biblii znajdziemy więcej różnych fragmentów na temat ochrony, którą Bóg oferuje. Jedno jest pewne: choć jest dostępna dla każdego, nie jest niestety aktywna dla wszystkich. Każdy z nas ma wolną wolę i może wybrać życie w przyjaźni z Bogiem i pod Jego ochroną – lub życie bez Niego, poza Jego bezpieczeństwem.

Tak, wciąż mogą być pewne wyjątki i Bóg, ze względu na wierzących i ich modlitwę, może ochronić także niewierzących, ale życie bez Boga nie daje żadnej gwarancji.

W ten wakacyjny czas zatrzymajmy się i zweryfikujmy, czy rzeczywiście żyjemy w przyjaźni z Bogiem, czy ufamy Mu co do naszego bezpieczeństwa i czy modlimy się z wiarą o ochronę na każdy dzień i każdą podróż. Nasza modlitwa o ochronę ma wielkie znaczenie!

Chorzy w rodzinie

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Mamy z mężem trójkę dzieci oraz mieszkających ze mną przy jednym podwórku starszych rodziców. Dzieci, zwłaszcza starsi chłopcy, wychowywały się z dziadkami. Tego lata okazało się, że oboje moi rodzice są chorzy. Rokowania u obojga są bardzo złe. Martwimy się o rodziców, ale najbardziej o dzieci. Jak je wspierać?

Nie powinniśmy całkowicie chronić dziecka przed informacjami dotyczącymi choroby i śmierci. Jeśli ukryjemy te problemy, dzieci będą je odbierać niewerbalnie. Powstaną domysły oparte na strzępach słów. Dziecko odczuwa atmosferę strachu. Bez informacji traci zaufanie do rodziców, a to wpływa na osłabienie poczucia bezpieczeństwa.

Istotny jest sposób, w jaki poinformujemy dzieci. Dobrze to zrobić po spowiedzi i modlitwie. Pomoże to nie tylko uspokoić oddech, ale też uspokoić serce w Bogu. Dziecko czuje nie tyle słowa, ile stan wewnętrzny swoich rodziców. Trudne rzeczy mówimy krótko i szczerze. Patrzmy wtedy uważnie na reakcję dziecka, żeby dziecko nie stało się mimowolnie naszym terapeutą. Zapytani, opowiadajmy więcej. Bardzo dobrze jest być fizycznie blisko dziecka. Gdy będzie miało ochotę, można przytulić albo trzymać za rękę.

Co mówić? Forma powinna być dostosowana do wieku dziecka. Przy trójce zebrałbym dzieci razem. „Dziadziuś i babcia są chorzy i się tym martwimy. Jeśli czasem jesteśmy nerwowi czy smutni, to nie dlatego, że zrobiliście coś niewłaściwego. To dla nas nowe wyzwanie. Z Bożą pomocą jako tatuś i mamusia poradzimy sobie z tym. Będziemy z wami, ale też trochę więcej czasu poświęcimy waszym dziadkom”. Rozmowa może się okazać zarówna łatwa, jak i bardzo trudna. Starsze dzieci mogą zapytać, czy dziadkowie umrą. Trzeba odpowiadać prawdę, bo to potem ułatwi przeżycie chwili śmierci.

O tym, co trudne, dobrze nie rozmawiać przed wyjściem dziecka do szkoły czy przedszkola. Po trudnej rozmowie z dziećmi powinien być ktoś dorosły: rodzice, ciocia; ktoś, komu dziecko ufa. Dzieci powinny zachować niezmieniony kontakt z dziadkami. Obserwujmy ich nastrój, emocje. Gdy się dziecku nazbiera uczuć, warto zachęcić je do mówienia. Wspólna modlitwa rodzinna to nie tylko prośba o Bożą pomoc – ujawnia też uczucia i przynosi ulgę.

Czy dzieci mają pomagać przy dziadkach? Tak czy siak pomagają. Dzieci wpadające do dziadków wytrącają ich ze smutnych myśli. Miło, jeśli zrobią to spontanicznie. Kiedy my poprosimy o jakąś pomoc, dobrze być wtedy z dziećmi. Aby dziecko samo nie podejmowało ciężaru odpowiedzialności, wspólnie sprzątajmy czy gotujmy dla chorych. Razem jest łatwiej.

xmarekk@o2.pl
Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

REKLAMA

Parafia Matki Bożej Częstochowskiej w Urlach słynie z lokalnych inicjatyw kulturalnych oraz piękna przyrody, które już od drugiej połowy XIX w. przyciąga letników.

Kameralne Urle

Patryk Lubryczyński

Urle są położone w Nadbużańskim Parku Krajobrazowym, nad rzeką Liwiec, około 50 km od Warszawy. Parafia znajduje się wśród pięknych lasów, a region zachwyca turystów ciszą i krystalicznie czystym powietrzem. Początki duszpasterstwa sięgają tu końca XIX w. Wtedy hrabia Zamoyski urządził w jednym z drewnianych domów na terenie letniska Borzymy kaplicę Niepokalanego Poczęcia NMP, aby ułatwić udział w niedzielnej Eucharystii przyjeżdżającym na wakacyjny wypoczynek gościom.

Obecnie do parafii należą wsie Adampol, Borzymy, Dębe Duże, Iły, Letnisko Nowy Jadów, Urle. Liczba parafian wynosi około tysiąca osób. – Parafianie są zintegrowaną wspólnotą, chętną do pomocy i współpracy – zachwala proboszcz ks. Paweł Trzciński.

Od początku pandemii na terenie przykościelnym odbywają się dodatkowe Msze święte polowe. – W okresie wakacyjnym wraz z przyjazdem letników jest to optymalne rozwiązanie ze względu na zwiększoną wielokrotnie frekwencję na Eucharystiach – zauważa ksiądz proboszcz. Organizacja Mszy świętych i nabożeństw na zewnątrz pozwoliła w czasie epidemii kontynuować spotkania grup formacyjnych, dzieci pierwszokomunijnych i młodzieży przygotowującej się do bierzmowania. – Podczas Eucharystii polowych wierni czują się bezpiecznie, ponieważ teren jest dość rozległy oraz dobrze nagłośniony. Przede wszystkim jest zachowana możliwość kontaktu wzrokowego z ołtarzem – wyjaśnia ks. Trzciński.

Ks. Paweł objął probostwo niedawno, bo 13 lutego br. Podkreśla, że nominacja była dla niego sporym zaskoczeniem. W parafii spotkał się z dobrym przyjęciem wiernych, mimo że trudny czas pandemii nie sprzyja poznawaniu parafian. Ksiądz proboszcz wyjaśnia, że dzięki jego charyzmatycznym poprzednikom od grudnia 1983 r. do dziś funkcjonuje w Urlach grupa neokatechumenalna. Wspólnota stanowi fenomen, ponieważ rzadko się zdarza, aby neokatechumenat działał na terenie niewielkiej miejscowości.

W każdy czwartek przed Eucharystią wierni mają możliwość adoracji Najświętszego Sakramentu, na którą przychodzi do kilkunastu osób. We wnętrzu świątyni znajdują się relikwie bł. Ignacego Kłopotowskiego, który jest patronem m.in. od kłopotów, ludzi bezdomnych i mediów – w tym Radia Warszawa i tygodnika „Idziemy".

Tradycją jest czuwanie nowennowe przed świętem patronalnym Matki Bożej Częstochowskiej. Msza święta z rozważaniem odbywa się o godz. 20.00, a całość nabożeństwa kończy się apelem jasnogórskim. – Do tej pory odpust parafialny był organizowany w niedzielę po wspomnieniu liturgicznym. Nowością w tym roku będzie organizacja uroczystości w dniu 26 sierpnia – zapowiada ks. Paweł.

W 2010 r. z inicjatywy ówczesnego proboszcza ks. Leszka Bieńkowskiego zostało założone przy parafii Stowarzyszenie Przyjaciół Kultury w Urlach, aby rozwijać działalność kulturalną i uatrakcyjnić miejsce dla mieszkańców oraz turystów. – Do tej pory zorganizowaliśmy koncerty muzyki estradowej, na których występowali najwybitniejsi polscy artyści, m.in. Zbigniew Wodecki, Krystyna Prońko, Jerzy Połomski, Laura Łącz – mówi prezes Stowarzyszenia Elżbieta Mikulska.

Stowarzyszenie organizuje imprezy dla dzieci i corocznie zaprasza w dniu 11 listopada na obchody patriotyczne i grudniowe koncerty kolęd. Jest współorganizatorem cyklicznego Festiwalu Muzyki Kameralnej w Urlach. Elżbieta Mikulska informuje, że w bieżącym roku wydarzenie odbędzie się po raz dwunasty, ale ze względu na obostrzenia sanitarne w okrojonej formie. – We wnętrzu kościoła jest bardzo dobra akustyka, w świątyni płyty nagrywało kilku znaczących artystów – zaznacza.

Fronton kościoła

fot. Dariusz Osiecki

XII Festiwal Muzyki Kameralnej rozpocznie się w kościele parafialnym 31 lipca o godz. 18.00 koncertem „Od Bacha do Gershwina" w wykonaniu Filipa Wojciechowskiego (fortepian) i Pawła Pańty (kontrabas). Kolejne festiwalowe wydarzenie w świątyni, „Królewskie instrumenty", zostanie zorganizowane 7 sierpnia o godz. 18.00, wystąpią Iwona Handzlik (sopran), Łukasz Długosz (flet), Małgorzata Zalewska (harfa). W programie: B. Andres, J. Donjon, A. Dvořák, G. Faure, G. Guthman, R. Hahn, F. Mendelssohn-Bartholdy, M. Ravel i K. Zgraja.

Przy kościele parafialnym nie zabraknie atrakcji dla najmłodszych. 14 sierpnia o godz. 17.00 odbędzie się piknik dla dzieci „Wesołe wakacje z klaunami" w ramach inicjatywy „Pogodne wieczory". W programie przewidziano występy klaunów i szczudlarzy, tresurę psów, gry, zabawy i konkursy z nagrodami, malowanie twarzy, układanie klocków lego, kącik plastyczny, naukę tańca dla dzieci i dorosłych. Imprezę poprowadzi aktorka Laura Łącz. Ponadto codziennie najmłodsi mogą karmić osły i konie hodowane przez księdza proboszcza w przykościelnej stajni. Przy świątyni znajduje się też plac zabaw dla dzieci.

Ksiądz proboszcz Paweł Trzciński przy ołtarzu głównym

fot. Dariusz Osiecki

Parafia Matki Bożej Częstochowskiej,
ul. Piękna 8, Borzymy, 05-281 Urle,
tel. 25 675 49 17

W SKRÓCIE

■ **Poświęcenie kościoła.** 31 lipca w Loretto będzie miało miejsce poświęcenie kościoła Matki Bożej Loretańskiej. Uroczystej Mszy świętej o godz. 10.00 ma przewodniczyć bp Romuald Kamiński.

■ **77. rocznica.** Ordynariusz warszawsko-praski 1 sierpnia o godz. 18.00 będzie koncelebrował uroczystą Eucharystię z okazji 77. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego w katedrze polowej przy ul. Długiej 13/15 w Warszawie.

■ **Organy archikatedry.** W bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela na Starym Mieście w Warszawie, ul. Świętojańska 8, odbędzie się kolejny koncert w ramach 28. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej Organy Archikatedry. W wydarzeniu zaplanowanym na 1 sierpnia wystąpi o godz. 16.00 Martin Bernreuther z Niemiec. W programie: Grand Dialogue C-dur, W.A. Mozart – Adagio und Rondo c/C, KV 617, J.S. Bach – Choralvorspiel „Liebster Jesu, wir sind hier", F. Mendelssohn-Bartholdy – Sonate op. 65/4, Ch.M. Widor – Méditation, Marche Pontificale. Patronat medialny sprawuje tygodnik „Idziemy".

■ **Spotkanie z Powstańcami.** W parafii św. Barbary przy ul. Nowogrodzkiej 51 w Warszawie odbędzie się 1 sierpnia o godz. 14.00 spotkanie z Powstańcami z Batalionu AK „Zaręba-Piorun" oraz odsłonięcie muralu u zbiegu ul. Nowogrodzkiej i Emilii Plater. O godz. 20.15 jest zaplanowana Akademia Artystyczna, w programie której znajdzie się poezja powstańcza oraz wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych na placu przed kościołem.

■ **Zapisy na Warszawską Pielgrzymkę Pieszą.** Poprzez stronę internetową www.warszawa.paulini.pl rozpoczęły się zapisy na 310. WPP na Jasną Górę. Od 1 sierpnia będzie można zapisywać się w dolnym kościele sanktuarium Jasnogórskiej Matki Życia przy ul. Długiej 3 w Warszawie w godz. 9.00–19.00. Do ludzi o otwartym sercu ojcowie paulini zwracają się też z prośbą o wsparcie materialne organizacji przedsięwzięcia. Ponadto do oznakowanej urny, umieszczonej z tyłu kościoła, można składać intencje, w których będzie odprawiana nowenna w trakcie pielgrzymki w dniach od 6 do 14 sierpnia.

■ **Rondo w Jeruzalu.** W miejscowości Jeruzal w powiecie mińskim, w gminie Mrozy, gdzie przez kilka lat był kręcony kultowy serial „Ranczo", powstanie rondo, które będzie nosić nazwę gwiazd serialu. Stanie przy nim 41 pamiątkowych mosiężnych tablic upamiętniających wydarzenie, sfinansowanych przez prywatnych darczyńców, odsłonięcie nastąpi 15 sierpnia.

LEGIONOWSKI FESTIWAL

fot. archiwum „Idziemy"

Jest najbardziej znaczącym wydarzeniem promującym muzykę klasyczną w Legionowie. XVI Legionowski Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej rusza 25 lipca o godz. 16.30 w kościele Świętego Ducha w Legionowie, ul. ks. J. Schabowskiego 2. W kolejne niedziele do 5 września będzie można usłyszeć siedem koncertów wykonawców na najwyższym poziomie. W pierwszym wystąpi Adam Klarecki, organista bazyliki katedralnej we Włocławku. Towarzyszył mu będzie na skrzypcach Karol Lipiński-Brańka z wrocławskiej Akademii Muzycznej. 1 sierpnia o godz. 19 na organach zagra Piotr Rojek, trąbką posłuży się Igor Cecocho z Białoruskiej Akademii Muzycznej w Mińsku. Organizatorzy festiwalu: Miejski Ośrodek Kultury w Legionowie i Agencja artystyczna Pro Musicae Artis. Patronat medialny sprawuje tygodnik „Idziemy".

W DRODZE DO MATKI

Blisko pół tysiąca pątników wzięło udział w 152. Piotrkowskiej Pieszej Pielgrzymce na Jasną Górę, która odbyła się w dniach 11-16 lipca. Pątnicy pielgrzymowali w trzech grupach, pod hasłem „Jezus nadzieją Kościoła Łódzkiego", które nawiązują do trwającego jubileuszu stulecia powołania do istnienia diecezji łódzkiej. Uczestnicy pielgrzymki pokonali dystans blisko 120 km, zachowując obowiązujące normy sanitarne./**xpk**

fot. ks. Paweł Klys

NA STRAŻY TRADYCJI

Bp Romuald Kamiński wydał komunikat w związku z ogłoszeniem 16 lipca przez papieża Franciszka motu proprio „Traditionis custodes" (Strażnicy tradycji). Papież Franciszek wprowadził nowe zasady odnośnie do życia liturgicznego, zwłaszcza sprawowania liturgii rzymskiej sprzed reformy z 1970 r. Na terenie diecezji warszawsko-praskiej w kilku kościołach parafialnych celebrowane były liturgie w rycie nadzwyczajnym. Bp Kamiński informuje, że przed wyborem odpowiedniego miejsca i wyznaczeniem duszpasterza chce najpierw zasięgnąć opinii księży proboszczów tych miejsc, czy nie były to wspólnoty, w których podważano ważność i prawowitość reformy liturgicznej, nakazów Soboru Watykańskiego II i magisterium papieży. Decyzją papieża Franciszka od 16 lipca 2021 r. prezbiterzy utracili prawo sprawowania liturgii w tym rycie. Powinni oni zwrócić się do ordynariusza miejsca z pisemną prośbą o możliwość celebrowania Mszy świętych w rycie nadzwyczajnym. W diecezji warszawsko-praskiej powinni to uczynić do końca sierpnia 2021 r. Do czasu ustanowienia miejsca celebry zawieszone są w diecezji liturgie według nadzwyczajnej formy rytu rzymskiego. Nowo wyświęceni kapłani, którzy chcieliby sprawować Mszę świętą w rycie nadzwyczajnym, muszą zwrócić się z formalną prośbą do biskupa diecezjalnego, a decyzja zapadnie po konsultacji ze Stolicą Apostolską.

Bp Kamiński zapowiedział odnowienie w najbliższym czasie składu Komisji Muzyki Sakralnej i powołanie w diecezji Komisji Liturgicznej. Obie komisje opracują zasady pomocne w zadbaniu o godziwość, dyscyplinę i piękno liturgii w rycie zwyczajnym oraz przedsoborowym.

WYSTAWA O WOLNOŚCI

Łodzianie przybywający do katedry św. Stanisława Kostki mogą od kilku dni oglądać wystawę plenerową zatytułowaną „Tu rodziła się opozycja", która została ustawiona na placu katedralnym św. Jana Pawła II. Na dwudziestu banerach przygotowanych przez łódzki oddział IPN zamieszczono zdjęcia i informacje o organizacjach, jak m.in. Komitet Obrony Robotników, które pomagały w walce o wyzwolenie od reżimu komunistycznego. Wystawę można oglądać do połowy sierpnia./**xpk**

fot. ks. Paweł Kłys

POWSTAŃCZE KAJAKI

fot. archiwum Fundacji Ave

Fundacja Ave zaprasza na kolejny Powstańczy Spływ Kajakowy po Wiśle w dniach 31 lipca i 1 sierpnia. Rozpoczęcie o godz. 12.30 na przystani WKW Wał Miedzeszyński, gdzie odbędzie się m.in. spotkanie z powstańcem warszawskim oraz śpiew powstańczych piosenek. Spływ kajakowy zakończy się ok. godz. 19 w porcie na Żeraniu.
Szczegóły i zapisy: www.fundacjaave.pl.

fot. PAP/Mateusz Marek

NOWY „BUDZIK"

Akt erekcyjny pod budowę Kliniki Budzik przy Szpitalu Bródnowskim w Warszawie wmurowano 15 lipca. Na działce użyczonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego trzypiętrowy budynek o powierzchni 3800 m kw. oddany ma być do użytku w 2022 r. Tu otrzymają pomoc dorośli pacjenci w stanie śpiączki po urazach neurologicznych. Będą hospitalizowani, leczeni i rehabilitowani. Klinika będzie wykonywać pionierskie zabiegi medyczne i rehabilitacyjne. Placówkę dla dorosłych buduje Fundacja Ewy Błaszczyk „Akogo?".

fot. PAP/Tomasz Gzell

MŁYNARSKI UPAMIĘTNIONY

W budynku przy ul. Lwowskiej 1 w Warszawie, gdzie mieszkał Wojciech Młynarski, odsłonięto 14 lipca tablicę pamiątkową. Córka autora tekstów piosenek Agata Młynarska podkreśliła, że jej tata kochał stolicę. O ciągle aktualnych słowach Młynarskiego, odnoszących się też do dzisiejszej rzeczywistości, mówili Joanna Szczepkowska i syn Jan Młynarski, który wykonał w duecie z Gabą Kulką „Szarą kolędę". Andrzej Seweryn przeczytał wybrane teksty piosenek autorstwa Wojciecha Młynarskiego.

W SKRÓCIE

■ **Zazielenione miasto.** Samorząd Nowego Dworu Mazowieckiego prowadzi porządki na 14 ha terenów zielonych. Na rewitalizację pozyskał ponad 4 mln zł dotacji rządowych, unijnych i od samorządu Mazowsza. Dzięki temu zasadzonych zostanie 8 tys. drzew i krzewów, powstaną łąki kwietne, trawniki. Parki w mieście zyskają nowe alejki, oświetlenie, ławki, a nawet hamaki.

■ **Park Linearny Suwak.** Jeszcze w lipcu zostanie ogłoszony przetarg na zaprojektowanie i wybudowanie długo wyczekiwanego Parku Linearnego przy ul. Suwak na warszawskim Służewcu. Teren wzdłuż linii kolejowej stanie się zielonym centrum rekreacji ze ścieżką rowerową, ławkami i ogrodami deszczowymi.

■ **Królewski dar.** Klub Honorowych Dawców Krwi „Dar serca" we współpracy z rezydencjami królewskimi w Warszawie oraz Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Warszawie organizuje po raz szósty akcję honorowego oddawania krwi pod nazwą „Królewski dar". Na terenie Łazienek Królewskich 25 lipca w godz. 11.00-16.00 będzie można oddać krew w mobilnym punkcie pobrań.

■ **Budżet Obywatelski.** Warszawianie wybrali, na co chcą przeznaczyć 93 mln zł z budżetu obywatelskiego na rok 2022. Zrealizowanych zostanie łącznie 348 projektów, których pomysłodawcami są mieszkańcy stolicy. – Największą sympatię wzbudził ogólnomiejski projekt „Duże drzewa w Warszawie – zieleń, cień i czyste powietrze". Zagłosowało na niego ponad 30 000 osób. Najchętniej głosowały osoby w przedziałach wiekowych 25-34 i 35-44 lata. Na Pradze-Południe oddano aż 4446 głosów na projekt dzielnicowy „Pokonamy smog zielenią – nowe drzewa, krzewy i kwiaty dla Pragi-Południe".

■ **Porządkowanie Skry.** Trwa wielkie sprzątanie warszawskiej „Skry". Miasto stołeczne Warszawa przystąpiło do prac porządkowych. Ich efektem będzie oddanie części obiektów „Skry" mieszkańcom i sportowcom. W tym roku warszawianie będą mogli korzystać z pierwszego obiektu – trawiastego boiska bocznego, natomiast w połowie 2022 r. – z przestrzeni po dawnych basenach.

■ **Po jazdach testowych.** Pierwsze jazdy testowe warszawskich tramwajów zostały zakończone. Nowe wagony są przygotowywane przez producenta do jazd kontrolnych. Dzięki temu podróżujący komunikacją miejską w Warszawie będą mogli z nich skorzystać jeszcze tej jesieni.

fot. arch. TMPiK

POWSTANIE '44

Jak co roku obchody rocznicy Powstania Warszawskiego w stolicy mają bogaty przebieg. Po praskiej stronie Towarzystwo Miłośników Polskiej Tradycji i Kultury, Grupa Historyczno-Edukacyjna „Szare Szeregi" oraz Instytut Pamięci Narodowej oddział w Warszawie zapraszają 1 sierpnia na projekt „Walcząca Praga 44", nieopodal Dworca Warszawa Wschodnia, od strony ulicy Kijowskiej. Patronat medialny sprawuje tygodnik „Idziemy".

„Walcząca Praga 44"

PROGRAM

- w godz. 12.00-17.30 – dioramy „Życie codzienne w okupowanej Warszawie", „Powstanie Warszawskie na Pradze", „Powstanie po drugiej stronie Wisły"
- w godz. 14.00-14.40 inscenizacja „Atak Powstańców na Dworzec Wschodni 1 sierpnia 1944 roku", miejsce inscenizacji: teren po wschodniej stronie dworca, aleja z drzewami i trawnik, budynek
- w godz. 16.00-17.30 koncert, „Chłopcy silni jak stal" Chór Żołnierzy AK „Nowogródzkie Orły" oraz „Czuwaj wiaro" Chór Praskie Małmazyje

Muzeum Powstania Warszawskiego

przygotowało obchody według programu:

- **25 lipca** godz. 18.00 – Msza święta z udziałem Powstańców, harcerzy i warszawiaków, Park Wolności, Muzeum Powstania Warszawskiego (ograniczona liczba uczestników), transmisja na profilu Muzeum Powstania Warszawskiego na Facebooku
- **26 lipca** godz. 17.00 – akcja muzyczna „Jednym głosem", premiera teledysku do utworu „Warszawskie dzieci" wykonanego przez wirtualny chór
- **28 lipca** godz. 11.00 – warsztaty „Papier, nożyce, miasto". Zajęcia dla dzieci w wieku 2-7 lat towarzyszące wystawie „Hello Helka. Nowelka na papier i wojnę", Park Wolności, Muzeum Powstania Warszawskiego; liczba uczestników ograniczona. Udział po rejestracji: rejestracja.1944.pl
- **30 lipca** godz. 11.00 – spotkanie Powstańców warszawskich z prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej Andrzejem Dudą i prezydentem m.st. Warszawy Rafałem Trzaskowskim. Uroczystość nadania odznaczeń państwowych przez Prezydenta RP, Park Wolności, Muzeum Powstania Warszawskiego, wstęp z zaproszeniem dla powstańców i ich rodzin, transmisja na profilu Muzeum Powstania Warszawskiego na Facebooku
- **31 lipca** godz. 11.00 – rodzinna gra edukacyjna „Czym skorupka za młodu, czyli paragrafówka z bohaterami", ukazująca ciekawe fakty z dzieciństwa bohaterów „Kamieni na szaniec", gra w dwóch wersjach: mobilnej i stacjonarnej, Park Wolności, Muzeum Powstania Warszawskiego; liczba uczestników ograniczona. Udział po rejestracji: rejestracja.1944.pl (start rejestracji 26 lipca, godz. 8.00)
- **1 sierpnia**
  - godz. 17.00 – „Wolność łączy", akcja społeczna w miejscach pamięci Powstania Warszawskiego na terenie całej Warszawy
  - godz. 20.30 – „Warszawiacy śpiewają (nie)zakazane piosenki" – wspólne śpiewanie piosenek powstańczych z udziałem orkiestry i chóru pod kierownictwem Jana Stokłosy, Park Wolności, Muzeum Powstania Warszawskiego; liczba uczestników ograniczona. Udział po nabyciu darmowych wejściówek: bilety.1944.pl, rozprowadzanych od 16 lipca. Transmisja w TVP1 oraz na kanale Muzeum Powstania Warszawskiego na YouTube'ie
- **2-5 sierpnia** godz. 20.00 – spektakl teatralny „Nazywam się Tamara Biakow i jestem legendą", w reżyserii i wykonaniu Ewy Błaszczyk, Sala pod Liberatorem, Muzeum Powstania Warszawskiego; liczba uczestników ograniczona. Bilety do nabycia w kasie MPW oraz na bilety.1944.pl
- **3 sierpnia** godz. 18.00 – premiera publikacji „Rozkazy dowództwa Powstania Warszawskiego", inauguracja serii „Źródła polskie do Powstania Warszawskiego", Audytorium im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Muzeum Powstania Warszawskiego; liczba uczestników ograniczona
- **5 sierpnia**
  - godz. 18.00 – uroczystość w hołdzie ludności cywilnej Woli, przy pomniku Pamięci 50 Tysięcy Mieszkańców Woli Zamordowanych przez Niemców podczas Powstania Warszawskiego 1944, Skwer Pamięci w rozwidleniu ul. Leszno i al. Solidarności
  - godz. 19.00 – Marsz Pamięci, uroczyste przejście w kierunku Cmentarza Powstańców Warszawy, upamiętniające mieszkańców stolicy, którzy zginęli podczas Powstania Warszawskiego. Start: Skwer Pamięci w rozwidleniu ul. Leszno i al. Solidarności. Zakończenie o godz. 20.30 z ograniczonym udziałem osób, pod pomnikiem Polegli Niepokonani i na wystawie „Zachowajmy ich w pamięci" poświęconej ofiarom cywilnym Powstania Warszawskiego, Park Powstańców Warszawy. Transmisja na profilu Muzeum Powstania Warszawskiego na Facebooku
- 7 sierpnia godz. 17.00 – Masa Powstańcza 2021, przejazd rowerami szlakiem powstańczych szpitali. Start: Park Wolności, Muzeum Powstania Warszawskiego. Ograniczona liczba uczestników. Udział po rejestracji: rejestracja.1944.pl, która rozpoczęła się 16 lipca. Transmisja na profilu Muzeum Powstania Warszawskiego na Facebooku.

Żegnamy kapłana

W nocy 13 lipca w tragicznym wypadku samochodowym, w wieku 68 lat, w 45. roku kapłaństwa zginął ks. prał. Władysław Szymański, proboszcz parafii Wniebowzięcia NMP w Kałuszynie, dziekan dekanatu Mińsk Mazowiecki – Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, Honorowy Obywatel Kałuszyna. Urodził się 24 kwietnia 1953 r. w Młodzieszynie, obecnie w diecezji łowickiej. Święcenia kapłańskie przyjął z rąk kard. Stefana Wyszyńskiego 4 czerwca 1978 r.

Pod koniec czerwca 1994 r. odebrał od bp. Kazimierza Romaniuka nominację na proboszcza parafii MB Różańcowej w Wielgolesie, skąd po roku posługi został posłany do parafii Wniebowzięcia NMP w Kałuszynie. Proboszczem tej wspólnoty był przez 26 lat, od 26 lipca 1995 r. W strukturach diecezji warszawsko-praskiej był najpierw wicedziekanem (1999-2009), a następnie dziekanem (2013-2021) dekanatu Mińsk Mazowiecki – Narodzenia NMP. Od 1 czerwca 2018 r. pełnił funkcję diecezjalnego duszpasterza rolników. Bp Kazimierz Romaniuk odznaczył go przywilejem rokiety i mantoletu 29 kwietnia 1998 r. Ks. Szymański związany był z Kapitułą Kolegiacką w Radzyminie, 24 grudnia 2010 r. został mianowany jej kanonikiem honorowym przez abp. Henryka Hosera SAC. Bp Romuald Kamiński podniósł go do godności najpierw kanonika gremialnego w grudniu 2017 r., a trzy lata później do godności prałata Kapituły.

fot. www.diecezja.waw.pl

Uroczystości pogrzebowe ks. Władysława Szymańskiego zaplanowano w parafii Wniebowzięcia NMP w Kałuszynie, ul. Mickiewicza 2. W piątek 23 lipca o godz. 19.00 zostanie odprawiona Msza święta żałobna dla dekanatu Mińsk Mazowiecki – Narodzenia NMP, a 24 lipca o godz. 10.00 – Msza święta pogrzebowa. Po Eucharystii nastąpi przewiezienie ciała Zmarłego i złożenie w grobie rodzinnym na cmentarzu parafialnym w Brochowie, w diecezji łowickiej. Do dnia pogrzebu w kościele Wniebowzięcia NMP w Kałuszynie codziennie o godz. 19 parafianie gromadzili się na Mszy świętej w intencji Zmarłego.

REKLAMA

fot. pixabay

Skorzystaj z sanatorium

Nieleczone choroby czy urazy mogą stanowić zagrożenie dla naszej aktywności zawodowej i doprowadzić do utraty zdolności do pracy. Warto skorzystać z rehabilitacji leczniczej, którą oferuje ZUS. Program działa w Zakładzie już od 1996 r.

Gdy pobieramy zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne lub rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy, a pobyt w uzdrowisku ma szansę przywrócić nam możliwość wykonywania zawodu, warto pomyśleć o takiej kuracji. Nie musimy nawet korzystać z wymienionych świadczeń. Wystarczy, że jesteśmy ubezpieczeni w ZUS i dokuczają nam różnego rodzaju dolegliwości. Możemy dzięki temu podreperować swoje zdrowie i uchronić się przed utratą sprawności organizmu.

Dla kogo rehabilitacja?

Z programu rehabilitacji mogą skorzystać osoby objęte ubezpieczeniem społecznym, pobierające zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne lub okresową rentę z tytułu niezdolności do pracy. Zaznaczyć należy, że w przypadku pobierania renty kluczowym elementem jest jej okresowość. Osoby z orzeczoną trwałą niezdolnością do pracy z takiej rehabilitacji formalnie skorzystać nie mogą, gdyż głównym jej celem jest przywrócenie zdolności do pracy zawodowej, a w ich przypadku lekarz orzecznik wykluczył taką szansę.

Celem rehabilitacji leczniczej jest poprawa stanu funkcjonowania ubezpieczonych oraz odzyskanie przez nich zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Program ustalany jest indywidualnie i obejmuje leczenie zarówno schorzenia, na które zostało wystawione skierowanie, jak i schorzeń współistniejących. Znaleźć tam można różne formy rehabilitacji ruchowej, edukację zdrowotną, rehabilitację psychologiczną czy też zalecenia co do kontynuacji rehabilitacji po opuszczeniu ośrodka.

Stacjonarnie lub ambulatoryjnie

Na początku sanatoria przysługiwały w przypadku dwóch rodzajów schorzeń, tj. narządu ruchu i układu krążenia. W kolejnych latach projekt rozszerzono o schorzenia układu oddechowego, narządu ruchu po wypadku, psychosomatyczne, onkologiczne (po leczeniu nowotworu gruczołu piersiowego), narządu głosu oraz – pilotażowo – schorzenia ośrodkowego układu nerwowego.

Rehabilitacja lecznicza w ramach prewencji rentowej ZUS odbywa się w trybie stacjonarnym, tj. w trybie wyjazdowym do ośrodka rehabilitacyjnego, lub w trybie ambulatoryjnym – wówczas wiąże się z codziennym dojazdem w wyznaczonych godzinach na rehabilitację, która odbywa się niedaleko domu.

Rehabilitacja trwa co do zasady 24 dni. W szczególnych przypadkach może zostać wydłużona lub skrócona, decyduje o tym ośrodek za zgodą ZUS. Koszty leczenia, wyżywienia, zakwaterowania oraz koszty dojazdu pokrywa ZUS. Po zakończeniu rehabilitacji pacjentowi wydawana jest karta informacyjna zawierająca szczegółowy opis przebiegu leczenia oraz opinię o stanie zdrowia w perspektywie powrotu do pracy.

Jak otrzymać skierowanie?

Wniosek o skierowanie na rehabilitację leczniczą może wystawić każdy lekarz posiadający prawo wykonywania zawodu, również ten w ramach prywatnej praktyki. Dokument może być sporządzony w dowolnej formie. Może wypełnić go również lekarz w trakcie wystawiania elektronicznego zwolnienia lekarskiego (e-ZLA) na Platformie Usług Elektronicznych ZUS i przesłać online.

Orzeczenie o tym, czy kwalifikujemy się do takiej formy poprawienia swojego zdrowia, wydaje lekarz orzecznik ZUS. Może to nastąpić na wniosek lekarza prowadzącego, podczas kontroli zwolnienia lekarskiego, a także podczas orzekania w sprawie renty lub świadczenia rehabilitacyjnego. Po pozytywnym orzeczeniu otrzymujemy zawiadomienie o skierowaniu na rehabilitację leczniczą bezpośrednio w oddziale ZUS lub pocztą. Zawiera ono termin leczenia, adres ośrodka rehabilitacyjnego oraz najważniejsze informacje dotyczące organizacji turnusu sanatoryjnego.

Z ujemnym wynikiem

COVID-19 wymusił wprowadzenie pewnych obostrzeń także w sferze rehabilitacji leczniczej. Warunkiem przyjęcia na turnus jest teraz negatywny wynik testu. Badanie jest bezpłatne, a trzeba je wykonać nie wcześniej niż cztery dni przed rozpoczęciem turnusu. O wyniku testu ośrodek poinformuje telefonicznie. Na badanie należy zabrać dokument tożsamości ze zdjęciem oraz zawiadomienie o skierowaniu na rehabilitację leczniczą. Listę punktów pobrań można znaleźć pod adresem pacjent.gov.pl/punkty-pobran. Z planowaniem podróży należy wstrzymać się do momentu, w którym ośrodek poinformuje o negatywnym wyniku testu.

Wszystkie niezbędne informacje na temat rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS dostępne są na stronie www.zus.pl w zakładce Prewencja i rehabilitacja. Jesteśmy również dostępni pod numerem telefonu 22 560 16 00.

Piotr Olewiński
Regionalny Rzecznik Prasowy ZUS
województwa mazowieckiego

Chrzest Chrystusa

Obraz Michaela Willmanna „Chrzest Chrystusa" oglądać można w warszawskiej archikatedrze św. Jana Chrzciciela.

dr Dorota Lekka

Obraz powstał ok. 1682 r. z przeznaczeniem dla kościoła w Lubiążu. Dzieląc losy wielu pozostałych dzieł, ewakuowany był w różne miejsca celem uniknięcia zniszczeń. W 1952 r. został przewieziony do Warszawy i umieszczony w archikatedrze św. Jana Chrzciciela przy ul. Świętojańskiej 8, gdzie znajduje się do dziś w kaplicy Baptysterium. Prezentowany był podczas ostatniej wystawy w Muzeum Archidiecezji Warszawskiej pt. „Willmann Opus Minor".

Centralną postacią obrazu jest Chrystus ukazany w całej postaci. Okryty jest częściowo białą i czerwoną szatą oraz szaroniebieskim płótnem podtrzymywanym przez znajdującego się z tyłu anioła. Stopy Jezusa zanurzone są w rzece, w której przyjmuje chrzest z rąk Jana Chrzciciela, ku któremu się zwraca, pochylając głowę. Św. Jan przepasany jest na ramieniu brązową tkaniną. Opierając się prawym kolanem o skałę, trzyma w lewej dłoni proporzec, a w prawej dłoni muszlę napełnioną wodą, którą polewa głowę Chrystusa. Między Janem a Jezusem w tle można dostrzec miniaturowe postaci ludzi.

Za Jezusem znajduje się dwóch aniołów, a obok nich i w górnej partii obrazu, na obłokach – putta. Wokół grupy uskrzydlonych główek anielskich widnieje gołębica Ducha Świętego zstępująca na Jezusa. W lewym górnym rogu obrazu na scenę chrztu spogląda wychylający się zza chmur Bóg Ojciec. Przedstawiony jest w półpostaci w otoczeniu aniołków.

Obraz znajduje się w prostokątnej drewnianej, złoconej ramie. Zdobi ją ażurowa dekoracja z liści akantu oplatających grubą łodygę pokrytą laurowymi liśćmi. Wszystkie boki ramy dekorowane są pośrodku kwiatami oplecionymi łodygą.

Obraz ukazuje scenę chrztu Jezusa, będącą początkiem publicznej działalności Mesjasza. Wydarzeniu temu towarzyszy objawienie całej Trójcy Świętej, co jest nawiązaniem do słów Ewangelii: „Kiedy cały lud przystępował do chrztu, Jezus także przyjął chrzest. A gdy się modlił, otworzyło się niebo i Duch Święty zstąpił na Niego, w postaci cielesnej niby gołębica, a z nieba odezwał się głos: «Tyś jest mój Syn umiłowany, w Tobie mam upodobanie»" (Łk 3, 21-23). Artysta podkreśla moment Bożego objawienia, nagromadzając postaci aniołów na skłębionych chmurach.

fot. Arkadiusz Podstawka

Michael Willmann, „Chrzest Chrystusa", ok. 1682 r., katedra św. Jana Chrzciciela w Warszawie, olej na płótnie, 118 × 164 cm

fot. IPN

Poznański Czerwiec 1956

W Warszawie otwarto wystawę upamiętniającą Poznański Czerwiec 1956 r. Ekspozycję będzie można obejrzeć również w pięciu miastach w Wielkopolsce.

– Solidarności nie byłoby bez Czerwca ’56, gdy mieszkańcy Poznania, jako pierwsi, tak masowo rozrywali dzielącą Europę żelazną kurtynę – mówił do uczestników wernisażu wystawy „Poznański Czerwiec 1956. Oblicza buntu i jego pamięć” prezes IPN Jarosław Szarek.

W otwarciu wystawy wzięli udział m.in. uczestnicy czerwcowego protestu: Aleksandra Banasiak, Andrzej Sporny, Zenon Wechmann, Jerzy Majchrzak i Wojciech Wiatr.

Wielkoformatowa plenerowa ekspozycja składa się z 56 plansz i została podzielona na dwie zasadnicze części. „Pierwsza to wprowadzenie do historii samego Czerwca 1956 – jego przyczyn i konsekwencji. Druga mówi o sile jego pamięci, pamięci, która po 1981 r. stała się fundamentem, na którym wzrastał wolny Poznań” – czytamy w informacji IPN.

Jak podkreślono, „ekspozycja bazuje na bogatym materiale ikonograficznym. Archiwalne fotografie zaprezentowane na wystawie pochodzą zarówno z prywatnych kolekcji, jak i ze zbiorów znajdujących się w zasobach Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Państwowego w Poznaniu, Cyfrowego Repozytorium Lokalnego CYRYL, GaSo, Międzynarodowych Targów Poznańskich, Muzeum Narodowego w Poznaniu, Ośrodka Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego – oddziału Biblioteki Raczyńskich, Polskiej Agencji Prasowej oraz Muzeum Niepodległości w Warszawie”.

Jak podkreślili organizatorzy, „ekspozycja «Poznański Czerwiec 1956. Oblicza buntu i jego pamięć» jest nie tylko formą upamiętnienia Czerwca 1956, przygotowana została z myślą o popularyzowaniu wiedzy na jego temat”./**PAP/dg**

Niezwykłe odkrycie

Niespodziewanego odkrycia dokonano w trakcie prac remontowych na strychu klasztoru ojców franciszkanów konwentualnych w Przemyślu. Pod deskami podłogi znajdowały się opakowane w papier trzy późnogotyckie rzeźby.

– Rzeźby nie były dotychczas znane i odnotowane w katalogach zabytków miasta, tym bardziej więc odkrycie należy uznać za spektakularne. Wstępna analiza historyczna i porównawcza, opracowana przez dr. hab. Piotra Łopatkiewicza, profesora Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie, konsultanta naukowego Krakowskiej ASP, określiła datowanie i – poprzez analogie – środowiska artystyczne, w których rzeźby mogły powstać – opisuje Beata Kot, podkarpacki wojewódzki konserwator zabytków w Przemyślu.

Analizy wskazują, że rzeźby pochodzą z XV i XVI w. Najstarsza jest figura św. Anny Samotrzeć. Według ustaleń powstała ona nie później niż w latach 1470-1475.

Nieco młodsze są rzeźby św. Mikołaja, datowana na lata 1510-1515, oraz Matki Bożej, pochodząca prawdopodobnie z 1530 r. Osobno w zakonnych zbiorach odkryto również niewielką figurę Dzieciątka Jezus. Wstępna analiza porównawcza pozwala przypuszczać, że tworzy ona całość z rzeźbą Maryi – Matka Boża trzymała na lewej ręce Dzieciątko.

fot. Wikipedia

Stan zachowania rzeźb, ze względu na wycofanie z kultu i złe warunki przechowywania, nie jest dobry, pomimo ogólnie dobrego stanu zachowania form rzeźbiarskich. Drewno jest przesuszone, ze śladami działalności owadów. Polichromia ma niekiedy spore ubytki, uszkodzenia gruntów kredowych i warstwy malarskiej. Rzeźby są niekompletne. Zapakowane w oddzielnym zawiniątku fragmenty dają się dopasować jako dłonie Maryi czy też fragmenty szaty. Niektórych detali jednak nie ma, na przykład pastorału św. Mikołaja.

O istnieniu tych rzeźb nikt wcześniej nie wiedział i były sporym zaskoczeniem dla zakonników oraz pracowników urzędu konserwatorskiego. Przypuszczalnie stanowiły część wyposażenia wcześniejszego – nieistniejącego już – kościoła. Rzeźby zostały wpisane do rejestru zabytków./**KAI/dg**

fot. materiały dystrybutora

Ratowanie skrzypka

Mirosław Winiarczyk

Po „Ciotce Hitlera” pojawił się na ekranach kolejny film z produkowanego przez TVP cyklu „Kto ratuje jedno życie, ten ratuje cały świat”. Jak wiemy, pod tym hasłem przyznawany jest izraelski medal Sprawiedliwy wśród Narodów Świata dla ludzi bohatersko ratujących Żydów w czasie barbarzyńskiej okupacji niemieckiej. Takich postaci, mimo makabrycznych zagrożeń, było wówczas w Polsce mnóstwo, a pamięć o wielu bohaterach i ich rodzinach, z różnych powodów, do dziś nie została uwieczniona.

Autorzy „Cudaka” opowiadają podobną historię, jaką oglądaliśmy w „Ciotce Hitlera”, o którym to utworze pisałem niedawno w „Idziemy”. Akcja „Cudaka” rozgrywa się w prowincjonalnym mieście, gdzie ludność klepie biedę, z trudem znosząc niemiecki terror. Bohater filmu, Roman Cudakowski zwany Cudakiem, jest akordeonistą, szefem zespołu muzycznego grającego na rozmaitych imprezach. W czasie okupacji Cudak zostaje bez pracy, imprezy dla polskiej publiczności zostały bowiem zakazane. Podejmuje się nawet upokarzających dorywczych zajęć, próbując utrzymać żonę i córkę.

W pewnym momencie Cudak zostaje wystawiony na próbę charakteru i moralności. Pewien znajomy, z pochodzenia Niemiec, proponuje mu ponowne zorganizowanie zespołu muzycznego, który miałby grać w klubie przeznaczonym tylko dla Niemców. Aby uchronić rodzinę i kolegów muzyków od głodu, Cudak wyraża zgodę. Do pełnego składu zespołu brakuje mu jednak skrzypka. Podejmuje więc ryzyko wyciągnięcia z getta znajomego żydowskiego skrzypka Szymona Akermana.

Rozpoczyna się dramatyczny taniec śmierci. Szymon, krążąc między gettem a klubem, gra dla bawiących się, rozpijaczonych niemieckich oficerów, a za zarobione pieniądze kupuje jedzenie dla siedzących w getcie żony i dwóch córek. A Roman miota się między wszystkimi zagrożeniami, pokonując strach najbliższych i coraz bardziej pogrążając się w obsesyjnym pragnieniu uratowania skrzypka. Pragmatyczne podejście bohatera w miarę narastania zagrożenia zaczyna zamieniać się w moralną powinność pomocy bliźniemu.

Podobnie jak w „Ciotce Hitlera” twórcy „Cudaka” ciekawie oddali na ekranie realia okupacyjnej Polski. Interesująco skomponowane szczegóły scenografii, kostiumów i mnóstwa detali pomagają tu w wykreowaniu atmosfery biedy, zastraszenia, strachu i terroru. Mamy więc świadomość, że w tej sytuacji wielu Polaków stanęło przed straszną moralną próbą odwagi, lojalności, angażowania się w ruch oporu oraz w miarę możliwości ratowania Żydów. O tych problemach opowiadają autorzy „Cudaka”. Pytanie tylko, czy ten skromny utwór i inne filmy o tej tematyce pomogą zrównoważyć agresywną międzynarodową antypolską kampanię propagandową, za którą kryją się wielkie roszczenia finansowe organizacji żydowskich, popieranych przez Izrael i USA.

Film fabularny: Cudak; Polska; produkcja: TVP 2021; reżyseria: Anna Kazejak; aktorzy: Kazimierz Mazur, Andrzej Kłak, Diana Zamojska, Natalia Skrzypek i inni; dystrybucja: TVP. Dystrybucja Kinowa

Najpiękniej oświetlona

Tytuł najlepszej inwestycji oświetleniowej 2020 r. otrzymała archikatedra Świętej Rodziny w Częstochowie. Uroczystość wręczenia nagrody odbyła się 12 lipca.

– Podejmując działania w kierunku oświetlenia archikatedry, nie myśleliśmy o konkursie i zdobywaniu nagród, ale chcieliśmy, aby to dzieło było piękne i pomogło w duchowym przeżywaniu liturgii w naszej świątyni – powiedział ks. prał. Włodzimierz Kowalik, proboszcz parafii archikatedralnej.

fot. Wikipedia

Mgr inż. Marek Orłowski, prezes Polskiego Związku Przemysłu Oświetleniowego, w swoim przemówieniu podkreślił, że „światło odgrywa ważną rolę w kreowaniu przestrzeni architektonicznej. Kreowanie tej przestrzeni bez światła nie jest możliwe. I chociaż wydaje się to oczywiste, to jednak inwestorzy, architekci bardzo często o tym zapominają”.

Abp Wacław Depo, metropolita częstochowski, dziękując za wykonane dzieło, podkreślił, że „piękno w świątyni jest przeżywane na różne sposoby. Ogromną rolę oczywiście odgrywa również muzyka”. – Wdzięczność to jest dostrzeżenie dobra. To jest wdzięczność za dostrzeżenie tego dobra, które jest tu od blisko stu lat – powiedział arcybiskup.

Metropolita częstochowski przypomniał postać pierwszego biskupa częstochowskiego Teodora Kubiny, który konsekrował katedrę częstochowską tuż przed swoją śmiercią. – Kiedy był już dotknięty cierpieniem i chorobą, prosił Maryję o to, aby mógł jeszcze konsekrować naszą katedrę – przypomniał abp Depo.

W uroczystościach wzięli udział również m.in.: członkowie kapituły bazyliki archikatedralnej w Częstochowie, dziekani regionów, mgr inż. Krzysztof Nowakowski, przewodniczący komisji konkursowej, Tomasz Matkowski, projektant oświetlenia. Całość ubogacił śpiew chóru archikatedry Basilica Cantans pod kierunkiem Włodzimierza Krawczyńskiego./**KAI/dg**

KONKURS

„Wakacje z Bąblami” Moniki Krzemińskiej (wyd. Mamania) to opowieść-inspiracja o czwórce dzieci, którym nie udało się w tym roku wyjechać nad morze. Narratorkę, kilkuletnią Łuckę, zainspirowały „Listy od Feliksa” – pluszowego zająca, który z podróży po świecie wysyła swej właścicielce pocztówki. Łucka także miała je wysłać przyjaciołom znad morza. Po kilku tygodniach wakacji z wyobraźnią wysłała je… ze statku pirackiego, a opisać by w nich mogła przygody z wiśniowymi ludkami, magicznymi kamieniami czy ognistymi wróżkami. Bo zbieranie wiśni, kąpiel w strumyku i rodzinne ognisko to też wspaniałe spędzanie czasu!

Wśród czytelników, którzy 26 lipca między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **O którym świętym, patronie m.in. podróżujących, mówiono „człowiek z głową psa”?** – rozlosujemy 4 egzemplarze książki „Wakacje z Bąblami”.

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 29: Kard. Stefan Wyszyński składał z narodem Śluby Jasnogórskie w obronie życia człowieka z „oczyma utkwionymi w żłóbek betlejemski”. Zwycięzcom gratulujemy!

Augustów 2018 – cała ekipa Lata z Radiem

fot. Marcin Nowak

Fenomen Lata z Radiem

Monika Odrobińska

Mało brakowało, a obchodząca pięćdziesięciolecie audycja skończyłaby się na pierwszym wydaniu. Co zadecydowało o jej sukcesie?

„Mówi Warszawa, słuchacie audycji «Lato z Radiem» – rozbrzmiało w eterze 1 lipca 1971 r. – Dużo dobrej muzyki, aktualna prognoza pogody i informacje praktycznie dla wszystkich, bo albo ktoś już jest na urlopie, albo na urlop się wybiera (…) A każdy znajdzie coś dla siebie: gdzie wypoczywać, jak wypoczywać, kiedy wypoczywać? (…) Jeśli nasze rady się przydadzą, tym większa satysfakcja dla nas. Jeśli nie, pozostaje jeszcze muzyka”.

Polka i kukułka

„Myśmy dali tytuł «Lato z Radiem», ale nam tu wcale nie jest letnio. Może by zmienić ten tytuł na «Zimne lato z radiem» albo «Lato z radiem w ciepłym swetrze»? Czy ma pan jakieś pocieszające wieści o pogodzie?” – to był pierwszy telefon do studia na żywo, od… samego twórcy audycji – Aleksandra Tarnawskiego.

– Aleksander Tarnawski wpadł na pomysł programu przeplatającego informacje z muzyczką – mówi Roman Czejarek, który od 1992 r. przez 26 lat szefował audycji, a prowadzi ją do dziś. – Okazała się ona niewypałem, dlatego w 1972 r. nie zdecydowano się jej kontynuować. W roku 1973 zmieniono ją w większy magazyn prowadzony na żywo, co wówczas było nowością, i się przyjęło.

Pierwsze skrzypce w „Lecie z Radiem” od początku grali Sławomir Szof, Mieczysław Marciniak, chwilę potem dołączył do nich Tadeusz Sznuk – początkowo jako realizator, ale ze względu na dobry głos posadzono go przed mikrofonem. – Dziennikarzem stał się z przypadku, jak ja, bo obaj jesteśmy inżynierami – mówi Roman Czejarek, przed którym głosem audycji byli także Zygmunt Chajzer i Zbigniew Krajewski.

Andrzej Matul wymyślił „Strofy dla ciebie” i szukał „głosu”, który zadeklamuje wiersze. Ze względu na ograniczony budżet celował w nieznanych aktorów, a że pozostawał pod wrażeniem teatralnej, drugoplanowej zresztą, roli Krzysztofa Kolbergera, to jemu zaproponował „Strofy”. Po nim do radia – także za sprawą Andrzeja Matula – trafiły również Anna Romantowska i Krystyna Czubówna, która jako „kukułka” kojarzyła na antenie pary. – To on wykreował te legendy – podsumowuje Roman Czejarek.

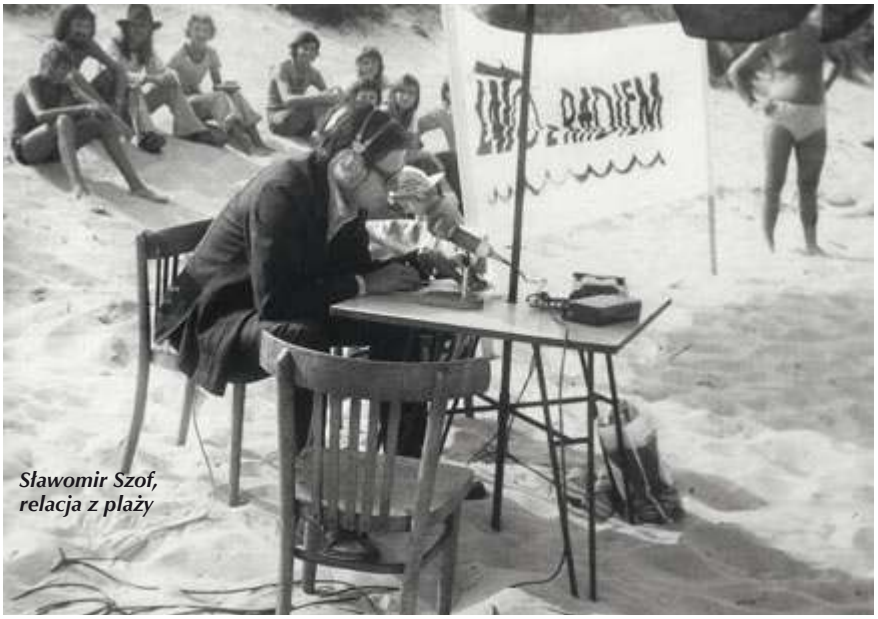

Sławomir Szof, relacja z plaży

fot. archiwum LzR

W latach 80. Bogusław Kaczyński prowadził w „Lecie z Radiem” kącik operetkowy, a Irena Kwiatkowska czytała „Lesia” Joanny Chmielewskiej. W stanie wojennym „Lato z Radiem” nadawało w bardzo okrojonej odsłonie, z kolei na wolnym rynku mediów lat 90. musiało walczyć o przetrwanie. – Miało być zlikwidowane jako relikt PRL – wspomina Roman Czejarek. – Próbkę tego, czym mogło się to skończyć, dał rwetes, jaki podnieśli słuchacze już tylko na wspomnienie o rezygnacji z polki „Dziadek”.

Lato po arabsku

Polka jest wynikiem usilnych poszukiwań sygnału dźwiękowego nadającego się do otwierania audycji. Zakończył je Olgierd Religioni, reżyser Teatru Polskiego Radia, który wyciągnął z archiwów melodię ludową z pogranicza austro-węgierskiego. – Wiadomo było tylko, że ktoś zagrał ją na festiwalu ludowym. Nie było znane pochodzenie autora i wykonawcy utworu na klarnecie, mimo to do dziś zgłaszają się słuchacze twierdzący, że nagrali to oni sami albo ich krewni – opowiada Roman Czejarek.

Po pierwszych taktach „Dziadka” audycja zapowiadana jest w kilku językach. – Kiedyś prócz rosyjskiego, niemieckiego, czeskiego, francuskiego i angielskiego był także język arabski, bo Polskie Radio nadawało w wielu krajach posługujących się tym językiem, ze względu na obecną tam Polonię. Nie bez znaczenia była kolejność pojawiania się zapowiedzi: rosyjski na początku, angielski – jako symbol „zgniłego Zachodu” – na końcu. I tak zostało.

Zapowiedzi w językach obcych mają nie tyle zachęcić do odwiedzenia ich krajów macierzystych, ile nakłonić obcokrajowców do przyjrzenia się zakątkom Polski. „Lato z Radiem” odkrywa przed słuchaczami miejsca, które nawet miejscowym nie są znane, jak podziemne miasto na wyspie Wolin. O ich wyborze decyduje redakcja, a tak naprawdę słuchacze. – Jedynym kluczem ich doboru jest ciekawość miejsca pod względem historycznym, tematycznym czy atrakcji dla dzieci – tłumaczy Roman Czejarek. – Po 30 latach jeżdżenia w różne miejsca Polski dzielą się one na: bardzo dużo tych, w których byłem 20 razy; wiele tych, w których byłem 10 razy; kilka tych, które odwiedziłem pięciokrotnie; niewiele, w których byłem raz, i pojedyncze miejsca, gdzie mnie jeszcze nie było.

Dzięki pracy w programie Roman Czejarek wie także, kto ma najwięcej piegów na twarzy, kto ma najdłuższą stopę, kto otwiera, a kto zamyka alfabetyczną listę Polaków. – Jestem w stałym kontakcie z panem Żelisławem Żeżyńskim, który z radością poinformował, że nie jest już ostatni na tej liście, bo urodził mu się syn, którego nazwał Żywisław. A teraz czeka na córkę… – mówi radiowiec.

Akcja „Wielkie gotowanie”, 2003

fot. archiwum LzR

Praca w programie daje popularność, owocującą czasem przysięgą małżeńską. – Tak było z Zygmuntem Chajzerem, ale najwięcej propozycji matrymonialnych otrzymywali Tadeusz Sznuk i Zbigniew Krajewski. Ja raz grzecznie za taką propozycję podziękowałem, bo mam już żonę, ale pani niezrażona argumentowała, że dla prowadzącego na pewno niezdrowy tryb życia dziennikarza jej kandydatura jest bezkonkurencyjna, bo… ma dyplom studiów opieki nad osobami starszymi z różnymi schorzeniami.

„Lato z Radiem” kojarzy się ludziom przyjemnie: z wakacjami, z domem rodzinnym, z pobytem u babci.

Zanim Roman Czejarek usiadł za mikrofonem „Lata z Radiem”, słuchał programu, bo jego miłośniczką była jego mama. – Kluczem do sukcesu audycji są nasi słuchacze, z którymi mamy kontakt nie tylko telefoniczny, ale i osobisty – mówi dziennikarz. – Jeden z nich po audycji czekał w kolejce trzy godziny, by wręczyć mi słoiczek miodu ze słowami: „Pan z nami był, jak rodziła nam się córka, jak szła do Komunii, jak zdawała maturę, jak brała ślub. I jak się rozwodziła, też pan był. Dziękuję!”. Oczywiście miał na myśli moją obecność w eterze.

Foka w rosomaku

Na magnetofonie kasetowym podczas wakacji u cioci słuchała Romana Czejarka czy Zygmunta Chajzera Karolina Rożej. Kazała się budzić na swoje ulubione „Skojarzenia”. Jako 23-latka dołączyła do zespołu. O tym, czym „Lato z Radiem” jest dla słuchaczy, przekonała się w czasie pierwszej trasy koncertowej. – Z szeroko otwartymi oczami patrzyłam na tę machinę uruchamiającą się w pierwszy dzień astronomicznego lata. Myślę, że żadna inna redakcja nie dostaje tylu dowodów sympatii; poczta i kurierzy codziennie przynoszą listy, laurki, maskotki, magnesiki, ciasta, przetwory… Do dziś mam w sercu dwie słuchaczki, które do plenerowego studia przyniosły laurkę „Dla pani Karoliny”. „Lato z Radiem” kojarzy się ludziom przyjemnie: z wakacjami, z domem rodzinnym, z pobytem u babci.

Karolina Rożej prowadziła program dziesięć lat i doświadczenie tam zdobyte uważa za największy kapitał zawodowy. – Jak się tyle przepracuje na żywo, w dodatku w studiu plenerowym, to człowiek odnajdzie się już w każdej życiowej sytuacji – mówi. – „Lato z Radiem” to dla mnie uskrzydlenie, bo obcując na żywo ze słuchaczami, widzę, po co i dla kogo robię audycję, ale i uziemienie, bo dzięki odwiedzaniu wielu zakątków Polski swojej perspektywy nie zawężam do Warszawy.

Prawdziwym skokiem na główkę dla młodziutkiej dziennikarki była wyprawa na polską misję w Afganistanie w 2013 r. – Powagę sytuacji uświadomiłam sobie dopiero podczas szkolenia na wypadek ostrzału, które przeszliśmy na miejscu – wspomina. – Naszym żołnierzom wręczyliśmy wtedy gigantyczną maskotkę foki, firmującej ówczesną edycję programu. Rozmawialiśmy ze wszystkimi: od żołnierzy z logistyki, przez kontrwywiad, po tych, którzy wychodzili na akcję. Gdy nagrane materiały puszczaliśmy już z Warszawy, dostawaliśmy zdjęcia foki z najróżniejszych miejsc: stołówki, ambulatorium, śmigłowca, rosomaka…

Audycja jest tak profesjonalnie przygotowana, że o wpadkach nie ma mowy. Choć Karolina Rożej wspomina jedną. – Podczas chrztu łódek w Tarnobrzegu zaliczyłam „wpadkę” do wody – mówi. – Dziś już świętej pamięci Bogdan Sawicki chciał być jak Józef Toliboski z „Nocy i dni” i wziąwszy mnie na ręce, wszedł do wody. Nie przewidział, że dno może być tak miękkie, i oboje się skąpaliśmy. Dla mnie „Lato z Radiem” to codziennie inne miejsce, inni ludzie. Codziennie przygoda. Jestem szczęśliwa, że jedna dziesiąta tej pięćdziesiątki audycji jest moja.

Msza święta

fot. arch. archidiecezji warmińskiej

Dekalog VIII – Olsztyn

Agnieszka M. Domańska

W Olsztynie Jan Paweł II wiele słów poświęcił prawdzie. – (…) żyć w prawdzie: takie jest powołanie człowieka! – mówił w nawiązaniu do przykazania „Nie mów fałszywego świadectwa".

Papieska wizyta zapisała się na kartach historii Olsztyna jako wydarzenie wyjątkowe, jakie nigdy wcześniej nie miało miejsca i prawdopodobnie się nie powtórzy. Jan Paweł II spędził tutaj 5 i 6 czerwca. Szczególne znaczenie dla miasta, ale i całej diecezji, miało poświęcenie gmachu Wyższego Seminarium Duchownego „Hosianum" na Redykajnach oraz wizyta w Wojewódzkim Szpitalu Dziecięcym im. prof. Stanisława Popowskiego. Uroczystą Mszę świętą papież celebrował 6 czerwca w parku Kusocińskiego przy stadionie klubu piłkarskiego OKS Stomil Olsztyn, później spotkał się również z wiernymi w katedrze św. Jakuba Apostoła.

Wielokrotnie Jan Paweł II podkreślał, jak wiele zawdzięcza ziemi warmińskiej, ludziom i przyrodzie, którą nazywał skarbcem pojezierzy i lasów. Niejedno wspomnienie przyszłego papieża łączyło się z Warmią, którą wybierał na miejsce odpoczynku i spływów kajakowych z młodzieżą. W trakcie jednej z takich wypraw w 1958 r. ks. Karola Wojtyłę zaskoczyła wiadomość, że ma stawić się u prymasa Stefana Wyszyńskiego, ponieważ otrzymał nominację na biskupa pomocniczego w Krakowie.

Wezwani do budowania

– Bardzo się cieszyliśmy, że papież odwiedzi Olsztyn, ale z drugiej strony, jako organizatorzy spotkań z wiernymi, obawialiśmy się trudności. Był to czas transformacji ustrojowej, większość funkcjonariuszy służb porządkowych – BOR-u i policji – stanowili dawni milicjanci. Wszystkie spotkania organizowaliśmy co prawda w nowej rzeczywistości, ale w oparciu o stare kadry. W kwestii życia politycznego różnice często były widoczne, ale kiedy okazało się, że mamy wspólnie podjąć Ojca Świętego, wszystkie bariery zniknęły. Można powiedzieć, że mimo różnic Jan Paweł II w tych przygotowaniach nas połączył – opowiada ks. Michał Tunkiewicz, ówczesny i obecny kapelan szpitala dziecięcego w Olsztynie.

Po lądowaniu na lotnisku w Dajtkach Ojciec Święty udał się do budowanego jeszcze wówczas Seminarium Duchownego „Hosianum" w Redykajnach. Atmosfera w seminarium była tego dnia wyjątkowa. Po obu stronach długiego korytarza zgromadzili się klerycy, profesorowie oraz liczne grono gości i dobroczyńców seminarium. Każdy z niecierpliwością wypatrywał nadejścia Ojca Świętego, a gdy papież przekroczył próg budynku, wybuchły oklaski. Serdecznym powitaniom nie było końca, co później Jan Paweł II żartobliwie skomentował. – Jak widzicie, tym razem nie było żadnej przemowy, tylko długa rozmowa. *Keine Ansprache, nur ein Gespräch* [Żadnego przemówienia, tylko rozmowa – przyp. red.]. Nie tylko wchodzę do budynku, ale do wspólnoty, którą tworzą różni ludzie. Seminarzyści wysuwają się na pierwszy plan, trochę w cieniu trzymają profesorów, ale na tym etapie jeszcze bardzo ważni są budowniczowie (…). Jesteście wezwani do budowania Królestwa Bożego, więc ci budowniczowie w znaczeniu technicznym wskazują na to, co was czeka jako wasze właściwe powołanie – wyjaśnił Jan Paweł II.

Jak dobrze, że jesteś z nami

Nazajutrz Ojciec Święty odwiedził szpital dziecięcy, gdzie wizyta trwała nieco ponad godzinę. W tym czasie Jan Paweł II spotkał się z małymi pacjentami oddziału chirurgicznego, ortopedycznego i onkologicznego. Na oddział chorób nowotworowych papież wszedł z ordynator oddziału, jednak poszczególne sale odwiedzał już sam, by chwilę porozmawiać z każdym pacjentem i go pobłogosławić. To były szczególne i bardzo osobiste chwile.

– Później, w sali konferencyjnej, która obecnie nosi imię Świętego Jana Pawła II, papież spotkał się z pozostałymi pacjentami. A dzieci, przy wsparciu zespołu muzycznego, który wtedy w szpitalu funkcjonował, powitały Ojca Świętego pieśnią, specjalnie ułożoną na tę okazję. „Jak dobrze, że dziś, Ojcze, jesteś razem z nami" brzmiały jej pierwsze słowa – przypomina ks. Michał Tunkiewicz.

– Istotą Ojca Świętego, jeśli chodzi o kontakt z drugim człowiekiem, było to, że gdy z kimś rozmawiał, patrzył w oczy, był skupiony i naprawdę słuchał swojego rozmówcy. Cały tamten dzień spędziłem z lekarzami i pielęgniarkami, ale dopiero z czasem uświadamialiśmy sobie, kogo tak naprawdę spotkaliśmy – dodaje ksiądz kapelan. Jak podkreśla, programem działania dla personelu

W szpitalu dziecięcym

fot. PAP/Jan Morek

fot. arch. archidiecezji warmińskiej

fot. arch. archidiecezji warmińskiej

szpitala stało się zdanie, które padło wówczas w papieskim przemówieniu: „Cierpienie winno przyzywać w każdym z nas miłość i ludzką solidarność". – Niezależnie od tego, czy ktoś jest wierzący, czy nie, cierpienie jest tym stanem, który powinien nas skłaniać do pomocy innym, szczególnie chorym dzieciom. Dzisiaj odchodzimy często od nazwy „służba zdrowia", a Ojciec Święty bardzo mocno podkreślał, że w tym kontekście zawsze chodzi o służbę – wyjaśnia.

Wolność tylko przez prawdę

Przygotowania do papieskiej wizyty w Olsztynie odbywały się na płaszczyźnie duchowej i materialnej. Od 13 października 1990 r. co miesiąc ukazywał się „Biuletyn Oczekiwania", a od adwentu 1990 r. ówczesny ordynariusz bp Edmund Piszcz co niedziela dzielił się rozważaniami o pielgrzymce w audycji religijnej na antenie Radia Olsztyn.

Na miejsce głównej celebracji wybrano park Kusocińskiego, a ołtarz – krzyż i dwa żagle, na których znajdowały się herby papieski i diecezji warmińskiej – nawiązywał symboliką do specyfiki regionu. Hasłem przewodnim dla diecezji warmińskiej były słowa z Ewangelii św. Jana „Ja jestem drogą, prawdą i życiem" (J 14, 6) i właśnie one stanowiły punkt wyjścia dla papieskiej refleksji na temat ósmego przykazania podczas głównej Mszy świętej.

– Myśl tego przykazania brzmiała: „Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu". Główne przesłanie dotyczyło prawdy, a więc wartości dominującej, nie tylko samej w sobie, ale jeszcze łączącej się z innymi wartościami. Jan Paweł II wyraźnie powiedział, że budowanie jakiejkolwiek wspólnoty musi opierać się na prawdzie. Wspólnota pozbawiona prawdy nigdy nie będzie wspólnotą. Ponadto do prawdy należy właściwie każda inna wartość, chociażby miłość. Miłość bez prawdy już nie jest miłością. Podobnie wiara: bez prawdy będzie tylko pozorem albo fałszem. W ten sposób można każdą wartość łączyć z prawdą właśnie po to, by stwierdzić, że nabiera ona szczególnego i pełnego znaczenia, jeżeli rzeczywiście łączy się z prawdą – wyjaśnia abp Edmund Piszcz, wówczas ordynariusz diecezji warmińskiej, a obecnie arcybiskup senior archidiecezji warmińskiej.

Trzeba przywrócić niezastąpione miejsce cnocie prawdomówności.

Jan Paweł II w homilii zaznaczył też, że przez wiele lat w Polsce doświadczaliśmy w wymiarze społecznym tego, że nie mówiono prawdy – i nie dopuszczano do jej mówienia. Dlatego, jak zwrócił uwagę, istnieje wielka potrzeba odkłamania naszego życia w różnych zakresach. – Trzeba przywrócić niezastąpione miejsce cnocie prawdomówności. Trzeba, żeby ona kształtowała życie rodzin, środowisk, społeczeństwa, środków przekazu, kultury, polityki i ekonomii – nawoływał papież.

– Bez wolności nie ma prawdy, a bez prawdy nie ma wolności. Konsekwencją tego jest też kultura. Naród tworzy kulturę, która tworzy również naród – rodzi się tożsamość narodowa, ale to wszystko gwarantuje właśnie prawda. Jej brak oznacza zniewolenie. Nasuwa mi się pewne zdanie Konfucjusza, który stwierdził, że gdy wyrazy tracą swe znaczenie, tam również ludzie tracą wolność. To proste słowa, ale zawierają dużo prawdy. Homilia Ojca Świętego, którą wygłosił w Olsztynie, była dowodem, że papież dostrzega ten ogromny problem w naszym społeczeństwie – dodaje ksiądz arcybiskup.

Olsztyn pamięta

Mieszkańcy Olsztyna, mimo upływu lat, zachowali w sercu papieskie odwiedziny. 30 lat później ponownie zgromadzili się przy stadionie Stomilu, by uroczystą Eucharystią upamiętnić wizytę Jana Pawła II. – Po wizycie papieskiej zostały znaki, które są dla nas ważne, bo one bardziej niż cokolwiek innego przypominają nam o tym, co się wydarzyło 30 lat temu. Przypominają nam również o tym, że spoczywa na nas odpowiedzialność, by pamiętać o tym wydarzeniu, mówić o nim, a także dbać o to, aby te głębokie treści były w nas ciągle żywe. Jest to bowiem dziedzictwo, które pozostawił nam św. Jan Paweł II – mówił podczas Mszy świętej metropolita warmiński abp Józef Górzyński. Z tej okazji odbyły się również gala w Wojewódzkim Szpitalu Dziecięcym i konferencja w WSD „Hosianum", a w urzędzie wojewódzkim w Olsztynie zaprezentowano wystawę „Oto wszystko czynię nowe. W 30. rocznicę IV pielgrzymki Ojca Świętego do Ojczyzny".

Choć pielgrzymka Jana Pawła II wywołała wiele wzruszeń, dziś często rodzi się pytanie, jak w codzienność wcielać słowa, które słyszeliśmy 30 lat temu. – Trzeba, żeby była w nas wola prawdy i miłość prawdy, bo z prawdą wszystko się łączy. Ojciec Święty przytoczył słowa samego Chrystusa, który mówił, że tylko prawda czyni wolnymi. Tam, gdzie jest jakakolwiek, mniejsza czy większa forma kłamstwa, tam zawsze budowana jest niewola. Tam nigdy ludzie nie będą autentycznie wolnymi, tylko zniewolonymi, a to już jest dramat. Jednocześnie Jan Paweł II powiedział też, że jest tragedią, jeżeli ktoś, czy człowiek, czy system, oddaje prawdę w służbie kłamstwom, a wiemy, że dziś dominuje kłamstwo. Dlatego akcentowanie prawdy jest naszym szczególnym obowiązkiem – podsumowuje arcybiskup senior.

W seminarium duchownym

fot. arch. archidiecezji warmińskiej

Największe marzenie papieża

ks. Przemysław Artemiuk

Odkrycie nowych przestrzeni solidarności i braterstwa, poszukiwanie nadziei, troska o najsłabszych i o całe stworzenie – takie wyzwania stawia przed nami Franciszek w najnowszej książce „Świat jutra".

Wywiady zdają się być ulubioną formą wypowiedzi papieża. Po rozmowach z Austenem Ivereighem opublikowanych przed niespełna rokiem („Powróćmy do marzeń") w maju ukazała się kolejna publikacja. Z Franciszkiem rozmawia Domenico Agasso, a rozmowa dotyczy świata wychodzącego powoli z pandemii. Wobec tego doświadczenia, zauważa włoski dziennikarz, papież nie pozostał bezczynny. Otoczony wprawdzie „kordonem bezpieczeństwa", nie ustał w wysiłkach, lecz od początku był „blisko ludzi, zwłaszcza tych, którzy cierpią najbardziej". W czasie szalejącej pandemii Franciszek nieustannie towarzyszył ludzkości poprzez modlitwę, tworząc w ten sposób pomost „między swoim sercem a sercami słuchaczy". Wymownym znakiem okazało się „milczenie biskupa Rzymu podczas adoracji Najświętszego Sakramentu" na pustym placu św. Piotra, które świadczyło i nadal świadczy o potrzebie „powrotu do intymnej i wspólnotowej zażyłości z Bogiem w sakramentach, fizycznego uczestnictwa w liturgii".

Franciszek zauważa, że „świat jest naznaczony chciwością, a troski dnia codziennego przyćmiewają światło Boże".

Sygnał alarmowy

Medytując nad wydarzeniami ostatnich miesięcy, Franciszek stwierdza, że „świat już nigdy nie będzie taki sam". W papieskiej interpretacji „pandemia jest sygnałem alarmowym, który zmusza człowieka do refleksji". Ponadto „ten czas próby może […] stać się czasem mądrych i dalekowzrocznych wyborów dla dobra ludzkości". W tym okresie „Bóg rzuca nam wyzwanie, zapraszając nas przede wszystkim do wzięcia w ramiona Jego krzyża, co oznacza znalezienie odwagi, by przyjąć wszystkie przeciwności obecnego czasu". Jaka ma być nasza odpowiedź? „Jako ludzie i jako chrześcijanie jesteśmy wezwani, podpowiada Franciszek, aby pochylić się nad naszymi braćmi i siostrami i pomóc im wstać, aby mogli iść dalej aż do blasku tego nowego światła, które rozjaśni wszystko i wszystkich". Pandemia zmusiła nas niejako do stworzenia „przeciwciał solidarności". Ich budowę „możemy zacząć od odkrycia wspólnej kruchości, prawdy, którą rzuciła nam prosto w twarz surowość pandemii".

Myśląc o nowym wymiarze ludzkich relacji, papież sugeruje, by zacząć od modlitwy. „Musimy się modlić – stwierdza. Modlić się i modlić. Myślę, że nie możemy się obyć bez modlitwy". Franciszek zauważa, że „świat jest naznaczony chciwością, a troski dnia codziennego przyćmiewają światło Boże". A przecież Boża perspektywa jest diametralnie inna. „Ręką, która zawsze nas podnosi, jest miłosierdzie Boże. On chce, abyśmy Go tak właśnie postrzegali: nie jako pana i władcę, z którym trzeba się rozliczyć i któremu trzeba być posłusznym, ale jako Ojca, który zawsze nas podnosi". Dlatego naszą postawę winno cechować pragnienie naśladowania Boga. „Świat jest wezwany do nadania znaczenia temu trudnemu czasowi przez ponowne odkrycie nowych przestrzeni solidarności". Franciszek proponuje, by budowanie nowych relacji międzyludzkich zacząć od czterech ważnych terminów, zawierających głęboką treść. Są nimi następujące słowa: „korzenie, pamięć, braterstwo i nadzieja". Dzisiejszy, jeszcze pandemiczny świat, przypomina, że my, chrześcijanie, „jesteśmy wezwani, by stać się innymi ludźmi, gotowymi porzucić postawy indywidualistyczne". Mamy być „budowniczymi solidarnych wspólnot".

Franciszek zwraca uwagę na nowy sens braterskiej wspólnoty. Winna być ona oparta „na kolumnie, która potrafi podtrzymać i zjednoczyć wszystkich, wierzących i niewierzących". Jest nią „nadzieja, która nigdy nie zawodzi", ma bowiem swoje źródło w Bogu.

Zaraźliwe dobro

Nadzieja to „uśmiech, którego nie brakuje niezależnie od problemów"; „światło na końcu tunelu, które zawsze i mimo wszystko trzeba dostrzegać"; „energia, której człowiek nawet w sobie nie podejrzewa". Nadzieja „pozwala chronić się przed podstępnym przenikaniem zła, przed zniechęceniem, rezygnacją, rozpaczą i pesymizmem. Pokonuje pokusę, by się poddać. Uczy się uśmiechać nawet w trudnych chwilach". Gdzie jej szukać? Przede wszystkim w osobie Jezusa, w Jego krzyżu, śmierci i zmartwychwstaniu. „Pierwszą korzyścią płynącą z wiary w Boga jest otrzymanie od Niego nadziei, która uwalnia od strachu. Z wiary zawsze wypływa radosna nadzieja, zdolna do zmiany świata. A duszą nadziei jest modlitwa".

W kontekście modlitwy papież proponuje swoistą pedagogię. „Doradzam trzy kroki, które możemy wykonać w naszych domach: *otworzyć* nasze serca na Jezusa, powierzyć Mu ciężary, trudy, rozczarowania i obawy życia; *słuchać* Boga, biorąc do ręki Ewangelię; *modlić się* do Niego".

Myśląc o wspólnocie wierzących, Franciszek sugeruje powrót do Ewangelii, który jest podstawą wszelkiej odnowy. Ponadto ponownie zwraca uwagę na misyjny wymiar chrześcijaństwa. „Wiara jest albo misyjna, albo nie jest wiarą. Zawsze prowadzi cię do wyjścia poza siebie". W dobie koronawirusa katolicy może bardziej zdali sobie sprawę z tego, że wiara ma wymiar wspólnotowy. „Epidemia uświadomiła nam wszystkim – stwierdza papież – jak iluzoryczne jest skupianie się tylko na sobie, na własnym «ja»". Relacja Kościoła do świata, zdaniem Franciszka, powinna przybrać formę bardzo konkretną. „Jeśli Kościół pokaże, że jest naprawdę zaangażowany w dzieło ogólnego oczyszczenia i poszukiwania spójności, może stać się cennym punktem odniesienia dla wszystkich. Dlatego koncentrujemy się na formowaniu dobrych i wiarygodnych pasterzy, którzy wiedzą, jak wzmacniać zaufanie i nadzieję". Po drugie, Kościół powinien otwierać swoje drzwi i wychodzić do świata. „Jeśli […] nie wyjdzie na ulice, to w końcu zachoruje od stęchłego powietrza. Jako uczniowie Jezusa nie chcemy szukać

fot. xhz

nawróceń pod hasłem prozelityzmu, ale owoców «zaraźliwego» dobra, które emanuje ze Słowa Bożego". Zdaniem Franciszka „ludzkość potrzebuje od Kościoła wyciągniętej ręki, uszu i serca gotowego do słuchania, miłosierdzia, a nie osądu, uprzedzeń i sztywności". Wiara zaś ma zawsze prowadzić do jądra chrześcijaństwa. „Źródłem wszystkiego – podkreśla papież – sensem wszystkiego i celem wszystkiego jest Bóg. Wyobrażam sobie Boga – dodaje – który dokłada wszelkich starań, by w każdym człowieku znaleźć choć drobiazg, choć maleńki przejaw dobrej woli, by wszystkich ocalić. Jakże pocieszająca i zachęcająca jest myśl o tym! Jest to Droga prowadząca do wiecznego szczęścia".

Troska o innych

Wątek troski o innych szczególnie mocno wybrzmiewa w papieskiej wizji przyszłości. „Będąc obrazem Boga, jesteśmy wezwani do troski i szacunku dla wszystkich stworzeń oraz do miłości i współczucia wobec naszych braci i sióstr, zwłaszcza najsłabszych, do naśladowania miłości Boga do nas, objawionej w Jego Synu Jezusie, który stał się człowiekiem, aby dzielić z nami naszą kondycję i nas zbawić". Papież przypomina tradycyjne przekonanie mieszkańców Ameryki Południowej, którzy z uporem powtarzają: „Bóg przebacza zawsze, człowiek czasami, ale ziemia nigdy". Ojciec Święty od siebie dodaje z kolei, że „jeśli uda nam się obniżyć tempo produkcji i konsumpcji, praktykując i doceniając wartość powściągliwości, jeśli nauczymy się rozumieć i kontemplować świat przyrody, będziemy mogli wejść w głęboką i zdrową harmonię ze Stworzeniem". W tej przestrzeni szczególnie niepokoi Franciszka, oprócz degradacji środowiska naturalnego, niesprawiedliwy i niezrównoważony system dzielenia żywności. Papież wierzy, że jeśli uda się wyleczyć świat „z dominującej obecnie mentalności spekulacyjnej i przywrócić mu duszę zgodnie z kryteriami sprawiedliwości, będziemy mogli dążyć do zmniejszenia przepaści między tymi, których stać na kredyt, a tymi, którzy nie mają na niego szans". Według Ojca Świętego są cztery kryteria wyboru przedsięwzięć, które należy wspierać, mianowicie: „integracja wykluczonych, promocja najmniejszych, dobro wspólne i troska o stworzenie". Papież uważa, że należy odbudować relacje podstawowe, odnaleźć szacunek dla każdego oraz wyzbyć się rywalizacji. „Logika dominacji, górowania nad innymi, powoduje niszczycielskie turbulencje. Harmonia to coś innego: to służba, która prowadzi do uznania godności człowieka, harmonia stworzona przez Boga, w której centrum znajduje się człowiek".

W papieskiej interpretacji „pandemia jest sygnałem alarmowym, który zmusza człowieka do refleksji".

Ojciec Święty nie zapomina także o dwóch fundamentalnych kwestiach, które okazują się kluczowe dla zachowania tożsamości chrześcijaństwa. Pierwszą niezmiennie pozostaje prawo do życia, określone przez Franciszka najważniejszym prawem ze wszystkich. Dotyczy ono także imigrantów. W ich kontekście papież stwierdza, że „jednocząc siły duchowe i intelektualne, można wyzwolić nowy początek oparty na akceptacji i szczerym dialogu z «obcym», tak aby nikt nigdzie obcy się nie czuł". Druga sprawa to troska o rodzinę. „W obecnej sytuacji rodzina oparta na małżeństwie między mężczyzną i kobietą staje się coraz bardziej istotna. Jej misja społeczna jest decydująca. To podstawowa komórka społeczeństwa. Dlatego trzeba jej bronić, wspierać ją, podkreślać jej wartość, odkrywać na nowo plan wytyczony przez Boga dla rodziny, potwierdzać jej wielkość i niezastąpioną rolę w służbie życia i cywilizacji".

Kończąc rozmowę o przyszłości, papież namawia do marzeń. Są one przecież częścią naszego życia. „Każde marzenie – zauważa Franciszek – jest celem, prowadzącym zawsze nieco dalej". Ponadto „marzenie w imieniu Boga, marzenie, dla którego warto spędzić dni pielgrzymowania na ziemi, oznacza nadanie sensu własnej egzystencji. I to jest marzenie wspaniałe, największe, jakie można osiągnąć".

fot. archiwum

CUDA

Prorok Elizeusz dokonuje cudu rozmnożenia chleba, o czym słyszymy w dzisiejszym pierwszym czytaniu. Życie proroka przypadło na czas wzrastającego odstępstwa Izraelitów. Prawo Boże łamano, odstępowano od źródła życia na rzecz kultów bałwochwalczych, występowała coraz większa niesprawiedliwość społeczna. W odpowiedzi Bóg daje swoich proroków – Eliasza i Elizeusza. Obaj stanowią wyraźny znak Bożej obecności wśród swojego ludu. Cud rozmnożenia chleba pokazuje, że Bóg troszczy się o najbiedniejszych. Wydarzenie to stanowi zarazem zapowiedź czasów mesjańskich. Elizeusz uczy nas postawy zawierzenia. Nakazuje słudze rozdać przyniesiony chleb. Nie zraża się wątpliwościami sługi i powtarza wezwanie, powołując się na autorytet słowa Bożego: „bo tak mówi Pan: Nasycą się i pozostawią resztki".

Odstępstwo od nakazów prawa i rosnąca niesprawiedliwość w stosunkach międzyludzkich grożą Efezjanom, do których kieruje swoje przesłanie św. Paweł Apostoł. Chrześcijanie są wezwani do budowania jedności i trwania w niej, tak jak jeden jest Duch, który daje życie, i Bóg, który powołuje. Pokora, cichość, cierpliwość mają pomóc w zachowaniu jedności. Są to postawy, które najpełniej upodabniają chrześcijan do Jezusa. Pomagają wejść na drogę naśladowania Chrystusa. Droga ta prowadzi do wypełnienia powołania chrześcijańskiego. Podprowadza nas do zrozumienia i przyjęcia tajemnicy, której zapowiedzią będzie cud rozmnożenia chleba opisany w dzisiejszym fragmencie Ewangelii św. Jana.

Opis cudu rozmnożenia chleba przypomina opis cudu Elizeusza z pierwszego czytania. Jednak to, co wydarzyło się nad jeziorem Genezaret, przekracza cud proroka Starego Testamentu. Jezus gromadzi wokół siebie prawie pięć tysięcy mężczyzn oraz nieokreśloną liczbę kobiet i dzieci. Ludzi, którzy stają się głodni, których trzeba nakarmić. Pozwala wypowiedzieć się uczniom. Pokazuje perspektywę ich niewiary. Filip mówi: „Za dwieście denarów nie wystarczy chleba, aby każdy z nich mógł choć trochę otrzymać". Głos zabiera również Andrzej, który stawia pytanie: „Jest tu jeden chłopiec, który ma pięć chlebów jęczmiennych i dwie ryby, lecz cóż to jest dla tak wielu?". Uczniom brak przekonania o wszechmocy Boga i trwałości Jego błogosławieństwa.

Pan Jezus zadaje pytanie uczniom, aby na tle ich odpowiedzi pokazać swoją postawę. „Jezus więc wziął chleby i odmówiwszy dziękczynienie, rozdał siedzącym; podobnie uczynił i z rybami, rozdając tyle, ile kto chciał". Mistrz wykazuje postawę zaufania, której wyrazem jest wypowiedziane dziękczynienie. Jezus dziękuje za to, co ma się wydarzyć i co będzie potwierdzeniem tego, co jest. Bóg darzy swój lud łaskami i karmi we właściwym czasie.

Cud rozmnożenia chleba stanowi zapowiedź Eucharystii – prawdziwego cudu cudów, w którym Bóg zaprosi swój lud do uczty miłości i jedności. Pan Jezus chce nam pokazać, że do owocnego uczestnictwa w tej uczcie miłości potrzebna jest nam wiara, według której Bóg z tego „niewiele", które przyniesiemy, uczyni swoim błogosławieństwem „wiele". Wiara, której wypełnienie staje się możliwe dzięki przemienianiu serca w codziennej cichości i pokorze przebywania z braćmi.

ks. Łukasz Piotrowski

Autor jest wikariuszem w par. św. Patryka w Warszawie, wykładowcą polonistyki w WSD DW-P

XVII NIEDZIELA ZWYKŁA

25 lipca 2021

Czytanie z Drugiej Księgi Królewskiej
4, 42-44
Pewien człowiek przyszedł z Baal-Szalisza, przynosząc mężowi Bożemu, Elizeuszowi, chleba z pierwocin, dwadzieścia chlebów jęczmiennych i świeże zboże w worku. On zaś rozkazał: „Podaj ludziom i niech jedzą". Lecz sługa jego odrzekł: „Jakże to rozdzielę między stu ludzi?".
A on odpowiedział: „Podaj ludziom i niech jedzą, bo tak mówi Pan: «Nasycą się i pozostawią resztki»". Położył więc to przed nimi, a ci jedli i pozostawili resztki – według słowa Pańskiego.

Psalm responsoryjny
145, 10-11. 15-18

Refren: Otwierasz rękę, karmisz nas do syta.

Niech Cię wielbią, Panie, wszystkie Twoje dzieła
i niech Cię błogosławią Twoi wyznawcy.
Niech mówią o chwale Twojego królestwa
i niech głoszą Twoją potęgę.

Oczy wszystkich zwracają się ku Tobie,
a Ty karmisz ich we właściwym czasie.
Ty otwierasz swą rękę
i karmisz do syta wszystko, co żyje.

Pan jest sprawiedliwy na wszystkich swych drogach
i łaskawy we wszystkich swoich dziełach.
Pan jest blisko wszystkich, którzy Go wzywają,
wszystkich wzywających Go szczerze.

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Efezjan
4, 1-6
Bracia: Zachęcam was ja, więzień w Panu, abyście postępowali w sposób godny powołania, do jakiego zostaliście wezwani, z całą pokorą i cichością, z cierpliwością, znosząc siebie nawzajem w miłości. Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój.
Jedno jest Ciało i jeden Duch, bo też zostaliście wezwani do jednej nadziei, jaką daje wasze powołanie. Jeden jest Pan, jedna wiara, jeden chrzest. Jeden jest Bóg i Ojciec wszystkich, który jest i działa ponad wszystkimi, przez wszystkich i we wszystkich.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja
Wielki prorok powstał między nami
i Bóg nawiedził lud swój.

Słowa Ewangelii według św. Jana
6, 1-15
Jezus udał się na drugi brzeg Jeziora Galilejskiego, czyli Tyberiadzkiego. Szedł za Nim wielki tłum, bo oglądano znaki, jakie czynił dla tych, którzy chorowali. Jezus wszedł na wzgórze i usiadł tam ze swoimi uczniami. A zbliżało się święto żydowskie, Pascha. Kiedy więc Jezus podniósł oczy i ujrzał, że liczne tłumy schodzą się do Niego, rzekł do Filipa: „Gdzie kupimy chleba, aby oni się najedli?" A mówił to, wystawiając go na próbę. Wiedział bowiem, co miał czynić.

Odpowiedział Mu Filip: „Za dwieście denarów nie wystarczy chleba, aby każdy z nich mógł choć trochę otrzymać". Jeden z Jego uczniów, Andrzej, brat Szymona Piotra, rzekł do Niego: „Jest tu jeden chłopiec, który ma pięć chlebów jęczmiennych i dwie ryby, lecz cóż to jest dla tak wielu?".
Jezus zaś rzekł: „Każcie ludziom usiąść". A w miejscu tym było wiele trawy. Usiedli więc mężczyźni, a liczba ich dochodziła do pięciu tysięcy.
Jezus więc wziął chleby i odmówiwszy dziękczynienie, rozdał siedzącym; podobnie uczynił i z rybami, rozdając tyle, ile kto chciał. A gdy się nasycili, rzekł do uczniów: „Zbierzcie pozostałe ułomki, aby nic nie zginęło". Zebrali więc i ułomkami z pięciu chlebów jęczmiennych, pozostałymi po spożywających, napełnili dwanaście koszów.
A kiedy ludzie spostrzegli, jaki znak uczynił Jezus, mówili: „Ten prawdziwie jest prorokiem, który miał przyjść na świat".
Gdy więc Jezus poznał, że mieli przyjść i porwać Go, aby Go obwołać królem, sam usunął się znów na górę.

Kalendarium liturgiczne

Poniedziałek, 26 lipca
Wspomnienie świętych Joachima i Anny, rodziców Najświętszej Maryi Panny
Czytania mszalne: Wj 32, 15-24. 30-34; Ps 106, 19-23; Mt 13, 31-35

Wtorek, 27 lipca
Czytania mszalne: Wj 33, 7-11; 34, 5-9. 28; Ps 103, 6-13; Mt 13, 36-43

Środa, 28 lipca
Dzień powszedni albo wspomnienie św. Szarbela Makhlufa, prezbitera
Czytania mszalne: Wj 34, 29-35; Ps 99, 5-7. 9; Mt 13, 44-46

Czwartek, 29 lipca
Wspomnienie św. Marty, Marii i Łazarza
Czytania mszalne: 1 J 4, 7-16; Ps 34, 2-11; J 11, 19-27 albo Łk 10, 38-42

Piątek, 30 lipca
Dzień powszedni albo wspomnienie św. Piotra Chryzologa, biskupa i doktora Kościoła
Czytania mszalne: Kpł 23, 1. 4-11. 15-16. 27. 34b-37; Ps 81, 3-6b. 10-11b; Mt 13, 54-58

Sobota, 31 lipca
Wspomnienie św. Ignacego z Loyoli, prezbitera
Czytania mszalne: Kpł 25, 1. 8-17; Ps 67, 2-5. 7-8; Mt 14, 1-12

fot. PAP/EPA/Claudio Peri

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

ODPOCZYNEK FIZYCZNY I DUCHOWY
Jezus daje nam cenną lekcję. Chociaż cieszy się, widząc swoich uczniów szczęśliwych z powodu cudów przepowiadania, nie skupia się na komplementach i pytaniach, ale jest zaniepokojony ich znużeniem fizycznym i wewnętrznym. A dlaczego to czyni? Ponieważ chce ich przestrzec przed niebezpieczeństwem, które zawsze czyha także na nas: niebezpieczeństwem wciągnięcia się w gorączkowość działania, popadania w pułapkę aktywizmu, w którym najważniejsze są wyniki, jakie osiągniemy, i poczucie, że jesteśmy absolutnie głównymi postaciami.
Jakże często zdarza się to także w Kościele: jesteśmy zajęci, spieszymy się, myślimy, że wszystko zależy od nas, i w końcu grozi nam, że pominiemy Jezusa i powrócimy do stawiania siebie stale w centrum. Dlatego zaprasza On swoich uczniów, aby odpoczęli nieco na pustkowiu, wraz z Nim. Nie jest to tylko odpoczynek fizyczny, ale jest to także odpoczynek serca. Bo nie wystarczy „wyciągnąć wtyczkę", trzeba naprawdę odpocząć.
A jak się to czyni? Żeby to zrobić, musimy powrócić do sedna rzeczy: zatrzymać się, zamilknąć, pomodlić się, aby nie przechodzić z wyścigu pracy do pośpiechu wakacji. Jezus nie uchylał się od potrzeb rzesz, ale każdego dnia, przed wszystkim innym, skupiał się na modlitwie, w milczeniu, w zażyłości z Ojcem. Jego czuła zachęta – wypocznijcie nieco – powinna nam towarzyszyć: wystrzegajmy się, bracia i siostry, pogoni za wydajnością, powstrzymajmy szaleńczą gonitwę, która dyktuje nam nasze plany dnia. Uczmy się zatrzymywać, wyłączać telefony komórkowe, kontemplować przyrodę, regenerować się w dialogu z Bogiem.
Ewangelia mówi nam jednak, że Jezus i uczniowie nie mogą odpocząć tak, jak by tego chcieli. Ludzie znajdują ich i zbiegają się ze wszystkich stron. Wtedy Pana ogarnęło współczucie. Oto drugi aspekt: współczucie, które jest stylem Boga. Bożym stylem jest bliskość, współczucie i czułość. Ileż razy w Ewangelii, w Biblii, znajdujemy to wyrażenie: „ulitował się". Jezus wzruszony poświęca się ludowi i ponownie naucza (por. w. 33-34). Wydaje się to sprzecznością, ale w rzeczywistości tak nie jest. Bowiem tylko serce, które nie daje się ponieść pośpiechowi, jest zdolne do wzruszenia, to znaczy do tego, by nie dać się pochłonąć samemu sobie i sprawom do załatwienia, a dostrzec innych, ich zranienia, ich potrzeby.

Przed modlitwą „Anioł Pański" 18 lipca

SOLIDARNOŚĆ Z POWODZIANAMI
Chciałbym wyrazić współczucie dla mieszkańców Niemiec, Belgii i Holandii, którzy zostali dotknięci katastrofalnymi powodziami. Niech Pan przyjmie zmarłych i pocieszy ich rodziny. Niech wspiera wysiłki wszystkich, aby pomóc tym, którzy doznali poważnych szkód.

Mężczyzna i kobieta przewrócili się, jadąc na jednej elektrycznej hulajnodze. Wskutek uderzenia głową o krawężnik kobieta zmarła. Mieli we krwi 2 promile alkoholu i ślady innych substancji psychoaktywnych.

Zygzakiem na tamten świat

Monika Odrobińska

Niektórzy uważają, że po narkotykach są lepszymi kierowcami albo że niektóre substancje psychoaktywne znoszą działanie alkoholu. To mity, podobnie jak ten, że już dziesięć godzin po spożyciu alkoholu mężczyzna może siąść za kółko.

Spożycie alkoholu w grupie Polaków od 15. do 64. roku życia spada, mimo to jest powyżej średniego poziomu w UE. Z narkotykami jest trochę lepiej. Tu z wynikiem 5 proc. zażywających jesteśmy poniżej europejskiej średniej. – Mimo wszystko nie jest to powód do optymizmu, bo spożycie każdej substancji psychoaktywnej zawsze niesie ryzyko – mówi Piotr Jabłoński, dyrektor Krajowego Biura do spraw Przeciwdziałania Narkomanii. – Wśród narkotyków dominują marihuana i haszysz, 40 proc. zgłaszających się na leczenie leczy się z powodu „niegroźnej maryśki". Wśród stymulantów najpopularniejsza jest amfetamina, odpowiedzialna za trudności w ocenianiu ryzyka, odległości, rozróżnianie barw, zaburzenie widzenia. Jej spożycie jest na niskim poziomie, ale widać tendencję wzrostową.

Środków pobudzających przybywa, zmienia się też ich gama. Problem niezmiennie stanowią dopalacze. Dzięki ustawie z 2018 r. łatwiej mogą znaleźć się na liście substancji zakazanych, ale przybywa ich lawinowo i zanim zostaną zidentyfikowane, zdążą narobić szkody. Nawet leki – stosowane odpowiednio często i w określonej dawce – mogą mieć działanie takie jak substancje psychoaktywne.

– Nie ma dnia bez wypadku śmiertelnego z powodu alkoholu – mówi komisarz Robert Opas z Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji. Kierowcy pod jego wpływem przyczyniają się do 11 proc. wypadków. W 2020 r. spowodowali ich 2,5 tys. Zginęło 300 osób.

Codziennie za prowadzenie pod wpływem substancji psychoaktywnych innych niż alkohol lub za samo podejrzenie o to zatrzymywanych jest 2 tys. kierowców.

Policjanci na miejscu mogą wykonać test na obecność substancji psychoaktywnych, ale musi on być potwierdzony badaniami laboratoryjnymi. Liczba stacjonarnych punktów wykonujących takie badania w ciągu sześciu lat wzrosła z 89 do 300.

Stan nietrzeźwości to taki, który wynosi lub prowadzi do obecności 0,5 promila alkoholu we krwi lub 0,25 mg/dm^3 w wydychanym powietrzu. – Mówimy, że „może prowadzić do…", bo po spożyciu alkoholu jego stężenie może rosnąć w zależności od kondycji psychofizycznej, wagi, upału, wysokiej temperatury w samochodzie – tłumaczy prof. Magdalena Arczewska z ISSNS UW. – Kierowcy, którzy siadają za kółkiem nazajutrz po spożyciu, także nie mogą być pewni swej kondycji psychofizycznej. Także to, że alkoholu nie ma w wydychanym powietrzu, nie świadczy o dobrej koncentracji, bo na nią wpływa m.in. zmęczenie czy niewyspanie.

W zależności od stężenia we krwi alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych

Przy ul. Arkońskiej w Szczecinie dachował pikap. Kierowca z obrażeniami głowy trafił do szpitala. Wstępne badanie wykazało, że był po spożyciu alkoholu

wydarzenia drogowe można rozpatrywać w kategorii wykroczeń lub wypadków. – Art. 87 Kodeksu karnego dopuszcza zawartość tych używek do 0,5 promila, wówczas mamy do czynienia z wykroczeniem, które może mieć charakter umyślny bądź nieumyślny, i w konsekwencji wypadku grozi za nie: 5-30 dni aresztu, grzywna 50-5000 zł, odebranie prawa jazdy, które najpierw zdeponowane będzie w starostwie, a o jego trwałym odebraniu kierowcy zadecyduje sąd – mówi prof. Arczewska.

Nie ma dnia bez wypadku śmiertelnego z powodu alkoholu.

– W myśl art. 178a kk powyżej 0,5 promila mamy już do czynienia z przestępstwem, za które grozi grzywna, ograniczenie lub pozbawienie wolności do dwóch lat, a w przypadku substancji psychoaktywnych – do lat dwunastu. Prawo jest surowsze dla recydywistów, którym grozi nawet dożywotni zakaz prowadzenia pojazdu nie na mocy wyroku sądu, ale z mocy przepisów kk. Niestety, nawet taka groźba nie zniechęca do prowadzenia w stanie nietrzeźwym. Skuteczną metodą byłoby tylko odebranie kluczyków i samochodu.

Jeśli nie da się wykazać spożycia przez sprawcę wypadku substancji psychoaktywnych, podstawą do uznania go za winnego wykroczenia mogą być zeznania świadków, widzących, że takie substancje przyjmował. Konsekwencje prawne dotkną kierowcę „pod wpływem", zanim wsiądzie on do samochodu, jeśli jest kierowcą zawodowym lub prowadzi w celach służbowych. Wówczas jest to podstawa do zwolnienia dyscyplinarnego, po którym nie można np. ubiegać się o zasiłek dla bezrobotnych.

fot. PAP/Marcin Bielecki

Komisarz Robert Opas przyznaje, że na policję, by sprawdzić obecność alkoholu we krwi, kierowca nierzadko przyjeżdża… rowerem lub samochodem. – Policji zdarza się też zatrzymać samochód, w którym z czterech osób posiadających prawo jazdy nietrzeźwa jest tylko jedna – kierowca. – Jeśli widzimy, że za kierownicą siada osoba nietrzeźwa, należy bezzwłocznie powiadomić policję i odebrać tej osobie kluczyki – mówi. – Nie jest to donos, ale przejaw dbałości o bezpieczeństwo tego człowieka, jego bliskich oraz innych uczestników ruchu.

Przybywa urządzeń, które mogą uczestniczyć w zdarzeniu drogowym – to hulajnogi elektryczne, deskorolki, rolki. – Wszyscy jesteśmy zagrożeni i wszyscy możemy działać profilaktycznie – podsumowuje Piotr Jabłoński. – Pojazd waży tonę. W rękach nietrzeźwego kierowcy jest potencjalnym narzędziem zbrodni, należy więc reagować. Na drodze mamy nie tylko uprawnienia, ale i obowiązki.

Izabela Pakulska

Tętniak serca

Jeden z Czytelników „Idziemy" pyta czym jest tętniak serca, jak się go bada i leczy.

Tętniak serca powstaje na ogół jako powikłanie rozległego zawału serca. Jest to uwypuklenie zwykle ściany przedniej lewej komory serca, pojawia się w miejscu blizny po zawale serca. Zamiast prawidłowo kurczącego się mięśnia pojawia się tkanka łączna, tak jak w bliźnie. Ten obszar serca nie tylko się nie kurczy, ale na skutek ruchu sąsiednich obszarów może ulec rozciąganiu, a z czasem uwypukleniu.

Tętniak serca po zawale nie pojawia się nagle, ten proces trwa. Dlatego tak ważna jest systematyczna opieka kardiologa po zawale serca. Kardiologa, bo tylko on może zlecić dokładniejsze badania. Powstawanie tętniaka mogą sugerować już zmiany w badaniu EKG, jednak rozpoznanie stawia się na podstawie badania echokardiograficznego (echo). Tętniak będzie widoczny także w badaniu MRI (rezonans magnetyczny) czy w CT (tomografii komputerowej), są one jednak mniej dostępne. Pacjent z tętniakiem serca może nie odczuwać żadnych dolegliwości. Objawami niepokojącymi są zaburzenia rytmu, gorsza tolerancja wysiłku, duszność czy ból w klatce piersiowej. Nagłe pęknięcie tętniaka zdarza się rzadko, ale rokowania są wówczas bardzo złe.

Pacjent z tętniakiem serca powinien być pod opieką kardiologa. Podstawowym sposobem leczenia jest operacja kardiochirurgiczna polegająca na usunięciu tętniaka. To poważna operacja. Decyzja o sposobie leczenia jest zawsze indywidualna. Czasem kardiolog decyduje się na wykonywanie kontrolnych badań echo, aby ocenić ryzyko pęknięcia, zobaczyć, czy tętniak się nie powiększa, czy jego ściany nie stają się cieńsze. Pomocne są także inne badania, oceniające ryzyko powikłań takich jak zaburzenia rytmu czy objawy niewydolności krążenia.

Istnieje jeszcze inny tętniak w sercu, to tętniak przegrody międzyprzedsionkowej. Brzmi groźnie, a zwykle nie jest groźny. Jest pozostałością tzw. otworu owalnego. To otwór, który w okresie życia płodowego umożliwia przepływ krwi między przedsionkami. Dzięki niemu dziecko w łonie matki otrzymuje utlenowaną krew. W chwili porodu, wraz z pierwszym oddechem, a właściwie pierwszym krzykiem dziecka otwór zamyka się, jest już niepotrzebny. Zdarza się jednak czasem, że otwór owalny nie zarasta całkowicie. Może pojawić się uwypuklenie błony w stronę prawego przedsionka, nazywane tętniakiem. U takich pacjentów wykonuje się badanie echo przezprzełykowe (w klasycznym badaniu echo może nie być widoczny), aby ocenić, czy istnieje przeciek między przedsionkami; jeśli istnieje, potrzebna jest interwencja kardiochirurgiczna. Polega ona na zamknięciu przecieku „łatką", którą wprowadza się do serca przez cewnik. Rokowanie jest dobre.

Obecnie badanie echokardiograficzne serca u pacjentów po zawale serca wykonywane jest rutynowo nawet wielokrotnie, jeśli jest taka potrzeba. Dlatego szansa, żeby żyć z nierozpoznanym tętniakiem serca, jest mała.

Większym problemem może być tętniak występujący w naczyniach, ale o tym za tydzień.

Autorka jest lekarzem

Nie tylko o puryzmie językowym

dr hab. Tomasz Korpysz

Co jakiś czas spotykam się z postulatami, „żeby wreszcie językoznawcy coś z tym zrobili". „Z tym", czyli z takimi zjawiskami w języku, które dana osoba uważa za niepoprawne, szczególnie rażące czy też z jakichś względów niebezpieczne dla polszczyzny. Okazuje się jednak, że niełatwo jest określić, co językoznawcy mogliby zrobić, by język zmienił się w określony sposób. Uwagi takie jak wyżej najczęściej formułują osoby, które nie w pełni zdają sobie sprawę z tego, jak język się rozwija i jaki realny wpływ mogą mieć na niego instytucje i określone grona osób.

Zjawisko, które wyżej zarysowałem, ma znacznie szerszy charakter. Wśród użytkowników polszczyzny niebędących specjalistami można zaobserwować całą paletę postaw wynikających z jednej strony z autentycznej troski o polszczyznę, z drugiej jednak – z nieznajomości procesów, którym ona podlega, ale też z pewnej naiwności. Niegdyś bardzo znany badacz, autor słowników i popularyzator wiedzy o języku Witold Cienkowski w jednej ze swoich publikacji pisał:

„Niepełna lub fałszywa wiedza o istocie i funkcjonowaniu języka przejawia się przeważnie w postaci:

a) puryzmu językowego,
b) przekonania o możliwości wpływania na rozwój i kulturę języka drogą administracyjną,
c) logicyzmu, czyli ścisłego przestrzegania logiki w języku,
d) tradycjonalizmu, tj. dawania pierwszeństwa temu, co w języku utrwalone i dawne,
e) błędnego uogólniania powierzchownych obserwacji języka,
f) utożsamiania norm językowych pod względem charakteru z normami prawnymi,
g) nowatorstwa polegającego na niesłusznym zrywaniu – w ogóle lub w sprawach szczegółowych – z tradycją".

Przyjrzyjmy się kolejno wymienionym przez autora zjawiskom.

Puryzm językowy to przesadna dbałość o czystość języka, polegająca przede wszystkim na walce z wszelkimi zapożyczeniami (mówimy wówczas o tzw. puryzmie nacjonalistycznym). Osoby reprezentujące taką postawę niejednokrotnie zupełnie bezrefleksyjnie krytykują wyrazy obce – nawet wtedy, gdy są one w polszczyźnie uzasadnione i potrzebne czy też dobrze już zadomowione i przyswojone. Czasem z kolei odrzucają one słowa, które tylko pozornie są obce, ponieważ ich nie znają czy też ich brzmienie jest „niepolskie" (cokolwiek miałoby to znaczyć). Przed wielu laty nie bez pewnej złośliwości pisał o tym znakomity historyk języka Kazimierz Nitsch, który zwracał uwagę, że skrajny puryzm czasem polega „na mechanicznym tępieniu istotnie czy rzekomo obcych wyrazów i zwrotów, zwłaszcza niemieckich, przy czym tacy znawcy tępią czasem jako germanizmy nawet rdzennie polskie zwroty Mickiewicza czy Słowackiego". Puryzm językowy ma długą tradycję: już w XVIII wieku niektórzy walczyli ze zbyt dużą (ich zdaniem) liczbą zapożyczeń francuskich i z przesadnym ich używaniem. W wieku XIX i w dwudziestoleciu międzywojennym puryści walczyli z kolei z germanizmami i rusycyzmami, co było związane, rzecz jasna, z zaborami i późniejszym procesem odnowy polszczyzny, zwłaszcza oficjalnej, urzędowej. Współcześnie krytykowane są przede wszystkim zapożyczenia z języka angielskiego.

Puryzm całkowicie abstrahuje od tego, że niemal każdy język rozwija się w kontaktach z innymi językami i wzajemne wpływy są nieuniknione. Abstrahuje też od tego, że np. duża grupa nowych zapożyczeń z języka angielskiego ma charakter internacjonalizmów – w podobnej formie i podobnym znaczeniu funkcjonują one w wielu językach na całym świecie, co znacznie ułatwia komunikację. Rzecz jasna, kiedy mamy do wyboru formy rodzime i obce, lepiej dać pierwszeństwo rodzimym, ale nie powinno się to przemieniać w sprzeciw wobec wszelkich zapożyczeń.

Księga wieczysta daną osobową

Edyta Pisarczyk-Kulon

W kolejnym już orzeczeniu sąd administracyjny uznał, że numer księgi wieczystej jest daną osobową, ponieważ pozwala łatwo zidentyfikować właściciela nieruchomości.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w uzasadnieniu do wyroku z 5.05.2021 r. (sygn. akt: II SA/Wa 2222/20) stwierdził, że Główny Geodeta Kraju nie miał podstaw prawnych do ujawniania numerów ksiąg wieczystych w serwisie Geoportal 2 i umyślnie naruszał przepisy o ochronie danych osobowych.

Dane osobowe oznaczają wszelkie informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej („osobie, której dane dotyczą"). Możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników, określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej.

Jak stwierdził sąd, zakres ujawnianych w księdze wieczystej danych osób fizycznych obejmuje m.in. imiona, nazwiska, imiona rodziców, numery PESEL, adresy nieruchomości. Na tej podstawie stwierdził, że podane do publicznej wiadomości (na portalu Geoportal 2) numery ksiąg wieczystych pozwalają na identyfikację osób, których dane zawarte są w księdze wieczystej.

Zdaniem sądu nie ulega wątpliwości, że posiadanie informacji o numerze księgi wieczystej pozwala w sposób łatwy i prosty uzyskać dostęp do danych podmiotowych osób ujawnionych w księgach wieczystych. Uzyskanie wglądu do danych osobowych zawartych w treści księgi wieczystej wymaga bowiem od osób dysponujących tym numerem posiadania wyłącznie dostępu do dedykowanego systemu informatycznego, a nie posiadania specjalnych uprawnień. Do uzyskania danych osobowych wystarczy jedynie komputer podłączony do internetu.

W kwestii numerów ksiąg wieczystych jako danych osobowych wypowiadał się również Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 26.09.2018 r. (sygn. akt I OSK 11/17). „(…) Ubieganie się o uzyskanie z ewidencji gruntów i budynków danych dotyczących oznaczenia księgi wieczystej ma na celu nie pozyskanie «zbioru oznaczonych cyfr i znaków», ale ma na celu pozyskanie danych podmiotowych dotyczących właściciela nieruchomości, które w prosty sposób można pozyskać dysponując «zbiorem oznaczonych cyfr i znaków», czyli oznaczeniem księgi wieczystej (…)".

Jak uzasadnia sąd: „(…) nie ma bowiem wątpliwości, że samo posiadanie oznaczenia księgi wieczystej umożliwia w sposób łatwy i prosty, niewymagający nadmiernych kosztów, czasu ani szczególnych działań, na dostęp do danych podmiotowych osób ujawnionych w księgach wieczystych (…)".

Autorka jest radcą prawnym

fot. PAP/EPA/Christophe Petit-Tesson

Słoweniec znów zatriumfował

Choć na ostatnim etapie Tour de France zwyciężył Wout van Aert (Jumbo-Visma), zdecydowanym triumfatorem na Polach Elizejskich był Tadej Pogacar (UAE Team Emirates). 22-letni Słoweniec drugi raz z rzędu wygrał Tour de France, tym razem jadąc w koszulce lidera od ósmego etapu. Polacy w tej edycji pełnili funkcje pomocników. Michał Kwiatkowski asekurował Richarda Carapaza, a Rafał Majka przyczynił się do sukcesu Tadeja Pogacara.

fot. PAP/Radek Pietruszka

Musieli wrócić

Sześcioro polskich pływaków w wyniku błędu przy zgłoszeniach do startu nie wystąpi podczas igrzysk w Tokio. Aleksandra Polańska, Dominika Kossakowska, Alicja Tchórz, Bartosz Piszczorowicz, Jan Hołub i Mateusz Chowaniec, którzy przebywali już w Japonii, musieli powrócić do kraju. Po tej decyzji polska reprezentacja liczy 211 sportowców, w tym 17 pływaków.

Bezkonkurencyjny Dawid

Dawid Kubacki dwukrotnie stanął na podium Letniego Grand Prix w Wiśle. W sobotnim konkursie zajął trzecią, a w niedzielnym pierwszą pozycję. Do rywalizacji przystąpiło siedmiu biało-czerwonych. Z zawodów inaugurujących letni sezon z powodu urazu wycofał się Kamil Stoch.

fot. PAP/Grzegorz Momot

Dopiero początek

fot. PAP/Lech Muszyński

Ulewny deszcz przerwał po jedenastu biegach drugą rundę Grand Prix Czech. Po wznowieniu wyścigu na pierwszej lokacie zameldował się Artiom Łaguta. Jednak liderem klasyfikacji przejściowej, po piątkowym biegu finałowym, został Maciej Janowski, który opuszcza Pragę z dorobkiem 38 punktów. Kolejne zawody Grand Prix we Wrocławiu 30 i 31 lipca.

Wstrzymany wyścig

Groźny wypadek Maxa Verstappena na drugim okrążeniu spowodował wstrzymanie wyścigu o Grand Prix Wielkiej Brytanii. Za jego spowodowanie Lewis Hamilton został ukarany 10 sekundami, co nie przeszkodziło Brytyjczykowi w zwycięstwie. Hamilton nadrobił zaległości i dwa okrążenia przed końcem wyszedł na prowadzenie. Drugi na metę dotarł Charles Leclerc, a trzeci – Valtteri Bottas.

fot. PAP/EPA/Andy Rain

IGRZYSKA PEŁNE WYZWAŃ

Mariusz Jankowski

Chaos? Czasami. Widoczny na przykład na lotniskach, gdzie wielu sportowców spędziło mnóstwo cennego czasu. I nieważne, czy było to półtorej godziny, czy pięć. Najczęściej był to czas bezcenny. I nikt go kandydatom do walki o medale nie odda.

Niepokój? Nieustannie. Bo przed rozpoczęciem igrzysk olimpijskich w Tokio trudnych pytań było mnóstwo. A odpowiedzi często brakowało. Dla wszystkich – organizatorów oraz uczestników – to być może najtrudniejsza impreza w życiu.

Strach? Jest obecny. Bo gospodarze igrzysk nie do końca radzą sobie z pandemią, a przyjazd sportowców, oficjeli i dziennikarzy ten strach mocno wzmógł.

Niepewność? Krąży wokół całej imprezy. Co ważne, na pewno nie ułatwia życia sportowcom. Bo zamiast skupiać się na treningach, muszą martwić się na przykład o wyniki badań.

Normalność? Gospodarze starają się ją zapewnić, bo sami też jej potrzebują. Nie zawsze im to wychodzi, ale ważne, że próbują.

Radość? Na szczęście jej też nie brakuje. Bo przecież to ma być święto. Sportu i całego świata. Dlatego tak mocno trzeba podkreślać wszystkie pozytywne sytuacje i gesty. Przed startem igrzysk doświadczyli ich chociażby polscy wioślarze. Podczas ostatnich przygotowań i pobytu w miejscowości Tome byli otoczeni serdeczną opieką, a przy okazji przekonali się, jak gościnni potrafią być Japończycy.

Przeżywając w najbliższych dniach wzloty i upadki sportowców, musimy jednak pamiętać o pandemii. Ona po prostu wywróciła olimpijczykom świat do góry nogami. Plany, przygotowania, zamierzenia – często poszły do kosza.

Igrzyska rozgrywane są rok później, w nadal trudnych okolicznościach. Okolicznościach, które, proszę mi wierzyć, nieustannie mają wpływ na zawodników. Nie da się przecież odciąć zupełnie od otaczającego świata.

Z kilku rozmów przeprowadzonych z zawodnikami oraz trenerami przed ich wylotem do Tokio wyłaniał się obraz imprezy, w której każdego dnia mogą zdarzyć się niespodzianki. Bo na bieżniach, basenach, matach i w ringach górą będą ci, którzy najlepiej potrafili poukładać sobie te ostatnie dni oraz godziny przed startem. Być może wśród tych niespodziewanych zwycięzców będą również sportowcy spod biało-czerwonej flagi. Ale może zdarzyć się również tak, że nasi faworyci nie osiągną celu. Bądźmy wtedy wstrzemięźliwi w ocenach, unikajmy ostrych słów krytyki. Bo jesteśmy świadkami być może najtrudniejszych igrzysk olimpijskich w historii. Pamiętajmy o tym nieustannie.

Autor jest dziennikarzem TVP

NA UPAŁ

Barbara Wiśniowska

W gorące dni nie chce nam się ani gotować, ani jeść gorących dań. Nie trzeba walczyć z tą dobrą intuicją w imię niezdrowej ambicji perfekcyjnej kucharki. Intuicja podpowiada nam dobrze. W czasie upałów gotowana żywność bardzo szybko się psuje i trzeba ją spożyć od razu albo w ciągu godziny (!) zamrozić lub włożyć do lodówki. W mniej upalne dni potrawy trzeba schłodzić w ciągu dwóch godzin. Wyjątkiem jest żywność dla niemowląt – niespożytą trzeba wyrzucić, nie wolno podawać jej dziecku ponownie.

Myślimy sobie: „Oj tam, jesteśmy sprytniejsi, zagotujemy zupkę ponownie i nie będzie problemu, bo bakterie zginą w ukropie". Otóż nie! Złego licho nie bierze… ani zagotowanie złemu nie zaszkodzi. Psucie żywności powodują nie tylko bakterie i pleśnie. Bardzo szkodliwe jest jełczenie tłuszczy, a także toksyny bakteryjne. Toksyny można by w skrócie nazwać jadem wydzielanym przez bakterie. Wszyscy słyszeli o jadzie kiełbasianym, spożycie go może mieć skutki śmiertelne.

Jak poznać jego obecność? Niestety nie po smaku, ale wyłącznie po wzdęciu opakowania i syczeniu podczas otwierania. Mniej znanym jadem jest ten wytwarzany przez gronkowce. Działa dość prędko, bo nawet 30 minut po spożyciu. Nie cieszmy się, że jest mało zabójczy i zazwyczaj objawy zatrucia (osłabienie, ból brzucha, podwyższona temperatura) przechodzą same. Spożywanie toksyn bakteryjnych i zjełczałych tłuszczy przyspiesza starzenie organizmu, a o tym nikt nie marzy. Toksyny neutralizują się dopiero przez pieczenie 20 minut w temperaturze 220 stopni.

Tańszym i lepszym sposobem dbania o zdrowie jest spożywanie świeżych posiłków. Chłodniki mogą być równie pożywne jak tradycyjne zupy.

fot. Barbara Wiśniowska

CHŁODNIK LITEWSKI DLA 5 OSÓB

Składniki: 4 duże buraki ■ 1 pęczek rzodkiewki ■ 4 ogórki ■ 300 ml kefiru ■ 300 ml jogurtu naturalnego ■ 200 ml jogurtu greckiego ■ 100 ml kwaśnej śmietany ■ 1 pęczek koperku ■ 1 pęczek szczypiorku ■ 2 łyżki soku z cytryny ■ 5 g czosnku miażdżonego ■ 5 jajek ■ 1 łyżeczka cukru ■ szczypta soli ■ szczypta pieprzu

Sposób przygotowania: Buraki gotujemy do miękkości. Ja gotuję już utarte, są gotowe w 17 minut. Studzimy je. Woda po nich pięknie zafarbuje chłodnik (oraz napoje, lukry, desery). Niektórzy pokrojone ogórki solą i odcedzają oddzieloną z nich wodę, ja tego nie robię. Kroimy pozostałe warzywa i zieleninę. Jajka gotujemy na półmiękko i kroimy na połówki. Łączymy wszystkie składniki.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

1 A – sieć sprzedaży
1 G – malowidło ścienne
2 E – kropla smutku
3 A – kromka chleba
3 G – okrycie ciała
6 A – hiszpańska rzeka
6 H – narząd słuchu
8 C – bucik z powieści
9 A – dziki karp
9 G – głośne krzyki
10 E – Odrowąż, biskup
11 A – lasso kowboja
11 G – św. Maksymilian

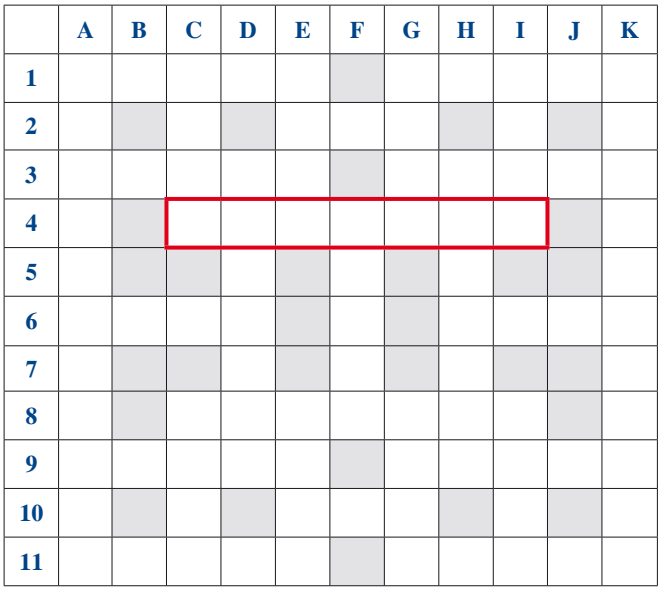

PIONOWO

A 1 – zwolennik skrajności
C 1 – wieś nad Rabą
C 8 – zamiast gotówki
D 3 – wśród kwiatów
E 1 – figura płaska na rzutni
E 8 – miasto na Pałukach
F 4 – papiery giełdowe
G 1 – termin sportowy
G 8 – zmierzch wieczoru
H 3 – gilza papierosa
I 1 – Edward po śląsku
I 8 – brat Kaina
K 1 – usuwanie błędów

Hasło do odczytania w zaznaczonym wierszu

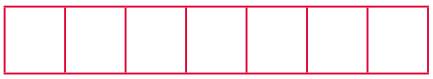

Rozwiązania prosimy nadsyłać do 5 sierpnia na adres redakcji „Idziemy". Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi nagrodzimy książkami.

TVP 1

04.55 IO Tokio 2020 – koszykówka M: 3 × 3 Polska – Serbia, Wielka Brytania 2021, **05.25** IO Tokio 2020 – studio + judo, taekwondo, boks, Wielka Brytania 2021, **06.00** IO Tokio 2020 – kajakarstwo slalom, szermierka, floret K ind., judo kat. 52 kg K, boks, Wielka Brytania 2021, **07.55** IO Tokio 2020 – studio kajakarstwo slalom, strzelectwo, szermierka, kolarstwo, **10.05** IO Tokio 2020 – studio, **10.15** IO Tokio 2020 – boks, judo, szermierka, Wielka Brytania 2021, **11.25** IO Tokio 2020 – studio, **11.35** IO Tokio 2020 – koszykówka 3 × 3 M, elim. Polska – ROC, Wielka Brytania 2021, **12.10** IO Tokio 2020 – studio, **12.25** IO Tokio 2020 – boks, judo, Wielka Brytania 2021, **13.35** IO Tokio 2020 – studio, **13.55** IO Tokio 2020 – koszykówka M: Francja – USA, Wielka Brytania 2021, **15.55** IO Tokio 2020 – Studio – ew. finał floret K – studio + judo, taekwondo, boks, Wielka Brytania 2021, **17.00** Teleexpress, **17.20** Pogoda, **17.30** Jaka to melodia?, **18.25** Stulecie Winnych (9) – serial TVP, **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Królowa i konkwistador (20) – serial, Kolumbia 2020
21.10 Olimpijski Wieczór – magazyn sportowy
21.40 Zakochana Jedynka – Młoda Wiktoria – film kostiumowy, USA 2009
23.35 Syn (4) – serial, USA 2017
00.30 Syn (5) – serial, USA 2017
01.15 Syn (6) – serial, USA 2017
02.05 IO Tokio 2020 – studio
02.35 IO Tokio 2020 – wioślarstwo, tenis stołowy, siatkówka plażowa, judo, wioslarstwo – 1/4 finału, Wielka Brytania 2021
04.40 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Barwy szczęścia (2433), **05.55** Barwy szczęścia (2434), **06.30** Barwy szczęścia (2435), **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda Flesz, **11.00** Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry, **11.55** Między ziemią a niebem, **12.00** Anioł Pański, **12.15** Między ziemią a niebem, **12.45** Wadowickie spotkania ze Świętym Janem Pawłem II: Paweł Jarosz – cykl dok., **13.00** Dookoła Bałtyku – magazyn kulinarny, **13.25** Va Banque – teleturniej, **14.00** Familiada – teleturniej, **14.35** Koło fortuny – teleturniej, **15.15** Szansa na sukces. Opole 2021: Piosenki Czesława Niemena – widowisko muzyczne, **16.20** Na sygnale (308) – serial fabularyzowany TVP, **16.50** Alternatywy 4 (4) – serial komediowy TVP, **18.00** Panorama, **18.20** Pogoda, **18.30** Sekretne życie kotów (4)
19.20 Rodzinka.pl (191)
20.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Płock – koncert
20.40 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Koszalin cz. 1 – koncert
21.50 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Koszalin cz. 2 – koncert
23.05 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Koszalin – koncert
00.20 Hity wszech czasów
01.20 Zabawa zabawa – dramat, reż.: Kinga Dębska, wyk.: Dorota Kolak, Agata Kulesza
03.00 Nic śmiesznego – komedia, reż.: Marek Koterski, wyk.: Cezary Pazura, Ewa Błaszczyk, Marek Kondrat, Maciej Kozłowski, Jerzy Bończak, Wojciech Wysocki
04.35 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie; **06.00** Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.24** Pogoda; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Serwis Info Poranek; **09.41** Pogoda; **09.50** Woronicza 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Serwis Info Dzień weekend; **12.49** Pogoda; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda; **15.00** Debata Senior; **15.29** Serwis Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Koronawirus; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.25** Studio Zachód; **18.50** INFO V4+; **19.05** Głębia ostrości
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.51 Pogoda
22.00 Serwis Info Wieczór weekend
22.50 Pogoda
23.00 INFO Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda
01.07 Woronicza 17
02.10 INFO V4+
02.26 Teleexpress
02.41 Teleexpress Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.21 Pogoda
03.25 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.20 Filmy Dokumentalne TVP INFO
05.13 Agrobiznes – podsumowanie
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Głos serca; **05.45** Abel z boiska; **07.30** Do morza przez serca Kaszubów; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Słowo życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** 20 lat dla świata; **09.10** Spotkanie z Magdą Buczek; **09.15** Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza; **09.30** Msza święta z Jasnej Góry; **10.35** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"; **10.40** Cuda Jezusa; **11.30** Jezus – Królestwo bez granic; **12.00** Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.10** Śladami Mojżesza; **15.00** Savionalia; **15.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** Zostań Żołnierzem RP; **17.15** Grunt to droga. Camino to Wolność; **17.30** Nowa Ewangelizacja; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Kolory Świętości
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Święty Franciszek i brat Leon
22.30 Jezusie, ulituj się nad nami!
22.55 Święty na każdy dzień
23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 25 lipca; **06.50** Biblia – Genezis: Od Stworzenia do Potopu, cz. 1 – serial; **08.00** Msza greckokatolicka; **09.15** Zmiennicy (1) – serial TVP; **10.20** Okrasa łamie przepisy – magazyn kulinarny; **10.55** Kresowym szlakiem – cykl reportaży; **11.25** Sekrety Morza Śródziemnego – Tajemnica Alerii (2); **12.00** Na tropach prehistorii – Tajemnice pierzastych smoków (2); **13.00** Amur największa rzeka Azji; **14.00** W kotle historii – magazyn; **14.25** Polskie 100 lat – Emigracja 1957-1989, reż.: Jan Czarlewski; **15.05** Dom (14) – serial TVP; **16.30** Giganci historii – teleturniej; **17.25** Wojownicy czasu: Powrót bojowego konia, czyli Komarów raz jeszcze – cykl reportaży; **18.00** Alternatywy 4 (2) – serial komediowy TVP; **19.05** Geniusze i marzyciele: Józef Hofmann – film dok.; **20.15** Największe mity w historii Ameryki – Supremacja (3); **21.20** Psy wojny – film fabularny; **23.15** Mata Hari (8) – serial, Rosja 2016; **00.10** Uratowane z Potopu – film dok.; **01.40** Szerokie tory – reportaż; **02.20** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Co dalej? – program publicystyczny; **07.35** Opole na bis – 80 lat Polskiego Radia cz. 2 – koncert; **08.15** Tamte lata, tamte dni: Alicja Majewska; **08.45** Chuligan Literacki; **09.20** Z przytupem – Oberek; **09.40** Animama – Vanille – film anim., Francja 2020; **10.35** Serialowa nostalgia: Janosik (4) – serial TVP; **11.30** Trzeci punkt widzenia; **12.10** Winnetou – Skarb w Srebrnym Jeziorze – serial przygodowy; **14.05** Młoda Wiktoria – film kostiumowy; **16.00** Śpiewaj tylko sercem: Bernard Ładysz; **17.00** Mój czas; **17.15** Niedziela z... dubbingiem; **18.10** Niedziela z... dubbingiem; **20.00** Taksówkarz – dramat, USA 1976, reż.: Martin Scorsese; **22.00** Trzeci punkt widzenia; **22.35** Księgarnie Nowego Jorku – film dok.; **00.25** Zimowi bracia – dramat, Dania/Islandia 2018, reż.: Hlynur Palmason; **02.05** Polska szkoła animacji: Doktor Faust – film anim.; **02.15** Polska szkoła animacji: Romeo i Julia – film anim.; **02.25** Polska szkoła animacji: Pan Trąba – film anim.; **02.40** Mocne Kino: Gangster – film sensacyjny; **04.45** Sami Yaffa na tropie dźwięków (8); **05.55** Zakończenie dnia

TVN

06.00 Uwaga!; **06.20** Ukryta prawda; **07.20** Kuchenne rewolucje; **08.20** Nowa Maja w ogrodzie; **08.50** Akademia ogrodnika; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30** Weekendowa metamorfoza; **12.30** Co za tydzień; **13.10** Czas na zmianę; **13.45** Córka prezydenta – komedia, USA/Wielka Brytania 2004, reż.: Andy Cadiff, wyk.: Mandy Moore, Matthew Goode, Jeremy Piven, Annabella Sciorra; **16.05** Wakacje Jasia Fasoli – komedia, Wielka Brytania/Francja/Niemcy 2007, reż.: Steve Bendelack, wyk.: Rowan Atkinson, Emma De Caunes, Jean Rochefort; **18.00** Kuchenne rewolucje; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Jason Bourne – film sensacyjny, USA/Chiny 2016, reż.: Paul Greengrass, wyk.: Matt Damon, Tommy Lee Jones, Alicia Vikander; **22.40** Bez przebaczenia – western, USA 1992, reż.: Clint Eastwood, wyk.: Clint Eastwood, Gene Hackman, Morgan Freeman; **01.15** Dzień patriotów – film sensacyjny, Hong Kong/USA 2016, reż.: Peter Berg, wyk.: Mark Wahlberg, Kevin Bacon, John Goodman; **03.55** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.00** Tarzan II – reż.: Smith Brian; **09.40** Maska Zorro – film przygotowy, USA, 1998, reż.: Martin Campbell, wyk.: Antonio Banderas, Anthony Hopkins, Catherine Zeta-Jones, Stuart Wilson, Jose Perez; **12.40** Iniemamocni – film anim., 2004, reż.: Bird Brad; **15.00** Iron Man 3 – film, USA 2013, reż.: Shane Black, wyk.: Don Cheadle, Robert Downey Jr, Jon Favreau, Rebecca Hall, Ben Kingsley, Gwyneth Paltrow, Guy Pearce; **17.45** Nasz Nowy Dom; **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.54** Pogoda; **20.00** Kabaret na żywo – Klinika Skeczów Męczących; **22.05** Parasol bezpieczeństwa – komedia sensacyjna, USA 2003, reż.: Dennis Dugan, wyk.: Martin Lawrence, Steve Zahn, Eric Roberts, Bill Duke; **00.00** Świat w płomieniach – thriller sensacyjny, USA 2013, reż.: Roland Emmerich, wyk.: Maggie Gyllenhaal, Jamie Foxx, Clarke Jason, Richard Jenkins, Channing Tatum, James Woods; **02.40** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (20); **04.40** Disco Gramy; **05.45** Telezakupy TV

TVP 1

04.50 IO Tokio 2020 – judo, kat 57K, Wielka Brytania 2021, **06.15** IO Tokio 2020 – studio, **07.10** IO Tokio 2020 – siatkówka M: Polska – Włochy, Wielka Brytania 2021, **09.10** IO Tokio 2020 – studio, **10.00** IO Tokio 2020 – judo, judo kat. 57 kg K, Wielka Brytania 2021, **10.40** IO Tokio 2020 – studio, **11.15** IO Tokio 2020 – judo, judo sesja finałowa, kat. 57 kg K, Wielka Brytania 2021, **12.00** IO Tokio 2020 – koszykówka 3 × 3 M, Polska – Chiny, Wielka Brytania 2021, **12.30** IO Tokio 2020 – studio, **12.50** IO Tokio 2020 – podnoszenie ciężarów, 55K, Wielka Brytania 2021, **14.50** IO Tokio 2020 – studio, **15.20** IO Tokio 2020 – koszykówka 3 × 3 M, Polska – Holandia, Wielka Brytania 2021, **15.55** IO Tokio 2020 – studio, **17.00** Teleexpress, **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny, **17.55** Dzikie pszczoły (21) – serial, Grecja 2019, **18.50** Jeden z dziesięciu – teleturniej, **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Królowa i konkwistador (22) – serial, Kolumbia 2020
21.30 Olimpijski Wieczór – magazyn sportowy
22.10 Tylko miłość – film, USA 1999, reż.: Rob Reiner, wyk.: Michelle Pfeiffer, Bruce Willis
23.55 Świat bez fikcji – film dok., Kanada 2019, reż.: Jonathan Baltrusaitis
01.00 Syn (7) – serial, USA 2017
01.50 IO Tokio 2020 – studio
02.05 IO Tokio 2020 – wioślarstwo, wioślarstwo – semi + FINAŁ × 2
03.35 IO Tokio 2020 – studio
03.50 IO Tokio 2020 – wioślarstwo, judo 63 kg K
04.25 IO Tokio 2020 – szermierka, szpada K drużynowa, 1/4 finału
05.15 Zakończenie dnia

TVP 2

04.50 Cafe piosenka – talk-show, **05.30** Na dobre i na złe (713) – serial TVP, **06.25** Życiowe wybory – telenowela dokumentalna TVP, **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze, **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka, **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz, **10.40** Panorama, **10.50** Pytanie na śniadanie, **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (36) – serial obyczajowy TVP, **12.30** Koło fortuny– teleturniej, **13.15** Kozacka miłość (146) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej, **14.35** Na sygnale (286) – serial fabularyzowany TVP, **15.10** Górscy ratownicy (38) – serial obyczajowy, Niemcy 2014,**16.00** Koło fortuny (851) – teleturniej, **16.35** Familiada – teleturniej, **17.15** Promyk nadziei (73) – serial, Turcja 2019,**18.00** Panorama, **18.20** Va Banque – teleturniej, **18.45** Kozacka miłość (147) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2435) – serial obyczajowy TVP
20.10 Postaw na milion – teleturniej
21.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Żywiec – koncert
21.15 Cena wolności (5) – serial, Rosja 2018
22.25 Bankowa gra (1) – Niemcy/Luksemburg 2017, reż.: Christian Schwochow, wyk.: Paula Beer, Dsire Nosbusch, Barry Atsma
23.30 Truskawkowe dni – film obyczajowy, Szwecja 2016 reż.: Wiktor Ericsson, wyk.: Nelly Axelsson, Staszek Cywka
01.15 Warto kochać – serial TVP
02.10 Labirynt kłamstw – dramat, Niemcy 2014, reż.: Giulio Ricciarelli, wyk.: Alexander Fehling, Johannes Krisch
04.15 Rodzinka.pl
04.45 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Jedziemy dalej; **08.25** Serwis Info Poranek; **08.28** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **15.00** Wiadomości; **15.10** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus. **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Nie da się ukryć
03.42 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.10 Taśmy bezpieki
04.44 Taśmy bezpieki
05.16 Agrobiznes

TV TRWAM

05.10 Sanktuaria polskie; **05.30** Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu; **06.00** Ostateczne rozwiązanie; **07.45** Kabwe; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo życia; **09.30** Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.45** Kolory Świętości; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Wenezuela – San Félix; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** Góra Świętej Anny; **14.45** Sanktuarium św. Anny w Auray; **15.40** 100 cudownych miejsc na świecie; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie
17.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja w sanktuarium św. Michała Archanioła i bł. Bronisława Markiewicza
19.30 Opowieści Starego Testamentu
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.45 Święta Rita z Casci
23.50 100 cudownych miejsc na świecie
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 26 lipca; **06.55** Polska Kronika Filmowa 1994; **07.20** Stawka większa niż życie (14); **08.25** Wojownicy czasu; **09.05** Mistrzowie: Irena Szewińska; **09.25** Mistrzowie: Jacek Wszoła; **10.00** Wojna w eterze; **10.10** Sensacje XX wieku: Własow; **11.00** Neandertalczycy. Poznaj swoich przodków (2); **12.00** Wojna domowa (13); **13.00** U Pana Boga za miedzą – komedia; **15.00** Amur, największa rzeka Azji; **16.00** Było, nie minęło; **16.30** Flesz historii; **16.50** Ryszard Szurkowski – wyścig przez życie; **17.55** Niezwykłe historie Biało-Czerwonych: Jeźdźcy – srebrni medaliści w WKKW na IO'36 w Berlinie; **18.15** Stawka większa niż życie (15); **19.30** Twarze Solidarności – Henryk Jagielski; **19.50** Wojna w eterze; **20.05** Historia w postaciach zapisana; **22.00** Spór o historię; **22.40** Windsor. Największa miłość Elżbiety II – Lata 1936-1953 (2); **23.40** Lisi schron; **00.20** Szerokie tory; **00.45** Polska Kronika Filmowa 1990; **01.05** Było, nie minęło; **01.35** Sensacje XX wieku; **02.25** Encyklopedia II wojny światowej; **02.50** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.20** Co dalej?; **08.55** Wilcze dzieci – film anim.; **11.00** Doktor Ewa (8) – serial TVP; **11.45** Doktor Ewa (9) – serial TVP; **12.40** Ciemnego pokoju nie trzeba się bać – film krótkometrażowy, reż.: Jakub Czekaj; **13.30** Wędrujące książki. Stany Zjednoczone; **14.00** Wędrujące książki. Włochy; **14.35** Parę osób, mały czas – dramat, reż.: Andrzej Barański, wyk.: Krystyna Janda, Andrzej Hudziak; **16.40** Grający z talerza – film obyczajowy; **18.40** Serialowa nostalgia: Przyjaciele wesołego diabła – serial TVP; **19.10** Serialowa nostalgia: Przygody psa Cywila (1) – serial TVP; **19.40** Muzeum Polskiej Piosenki: Czerwone Gitary; **20.00** Kino Mocnych Wrażeń: Syn Szawła – dramat, Węgry 2015, reż.: László Nemes; **21.55** Powidoki; **22.20** Więcej niż fikcja: Marcel Duchamp. Sztuka bez granic; **24.00** Kino nocne: Taksówkarz – dramat, USA 1976, reż.: Martin Scorsese, wyk.: Robert De Niro, Jodie Foster; **02.05** Słodkie życie – film fabularny, reż.: Federico Fellini; **05.05** Tamte lata, tamte dni: Alicja Majewska; **05.35** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.05 Uwaga!; **05.20** Nowa Maja w ogrodzie; **05.50** Akademia ogrodnika; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Ten moment; **09.35** SOS Ekipy w akcji; **10.35** Rozwód. Walka o wszystko; **11.35** Droga na Podium; **11.45** Ukryta prawda; **12.50** Ukryta prawda; **13.50** Ukryta prawda; **14.55** Szpital; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej; **20.55** Milionerzy; **21.30** Był sobie chłopiec – komedia, Wielka Brytania/USA/Francja/Niemcy 2001, reż.: Chris Weitz, Paul Weitz, wyk.: Hugh Grant, Nicholas Hoult, Toni Colette, Rachel Weisz, Isabel Brook; **23.45** Jason Bourne – film sensacyjny, USA/Chiny 2016, reż.: Paul Greengrass, wyk.: Matt Damon, Tommy Lee Jones; **02.15** Co za tydzień; **02.50** Wewnętrzny wróg (6); **03.50** Uwaga!; **04.10** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (302); **09.10** Malanowski i Partnerzy (303); **09.40** Sekrety rodziny (180); **10.40** Dlaczego ja? (507); **11.40** Gliniarze (560); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (854); **14.40** Dlaczego ja? (1020); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (505); **17.40** Sekrety rodziny (211); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Świat w płomieniach – film sensacyjny, USA 2013, reż.: Roland Emmerich, wyk: Channing Tatum, Jamie Foxx, Joey King; **22.55** Replikant – film sens, USA 2001, reż.: Ringo Lam, wyk.: Michael Rooker, Jean-Claude Van Damme, Ian Robison, Catherine Dent, Paul McGillion, Pam Hyatt, Margaret Ryan, James Hutson; **01.00** Uniwersalny żołnierz: Powrót – film sens., USA 1999, reż.: Mic Rodgers, wyk. Jean-Claude Van Damme, Kiana Tom; **02.50** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (21); **04.40** Disco Gramy; **05.45** Telezakupy TV

TVP 1

05.25 IO Tokio 2020 – szermierka, judo, boks, taekwondo, Wielka Brytania 2021, **07.35** IO Tokio 2020 – koszykówka 3 × 3 M, Polska – Belgia, Wielka Brytania 2021, **08.15** IO Tokio 2020 – kolarstwo MTB – cross K, Wielka Brytania 2021, **10.05** IO Tokio 2020 – studio + boks + judo, **11.25** IO Tokio 2020 – szermierka, judo, szpada K drużyn, taekwondo, Wielka Brytania 2021, **13.20** IO Tokio 2020 – studio, **14.00** IO Tokio 2020 – koszykówka 3 × 3, 1/4 finału M, Wielka Brytania 2021, **14.35** IO Tokio 2020 – studio, **14.50** IO Tokio 2020 – koszykówka 3 × 3, 1/4 finału K, Wielka Brytania 2021, **16.00** IO Tokio 2020 – studio, **17.00** Teleexpress, **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny, **17.55** Dzikie pszczoły (22) – serial obyczajowy, Grecja 2019, wyk. Dimitris Gotsopoulos, Leonidas Kakouris, Anastasis Roilos, **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej, **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Królowa i konkwistador (23) – serial Kolumbia 2020
21.30 Olimpijski Wieczór – magazyn sportowy
22.15 Cztery wesela i pogrzeb – komedia romantyczna, Wielka Brytania 1994, reż.: Mike Newell, wyk.: Hugh Grant, Andie MacDowell, Simon Callow, Rowan Atkinson, James Fleet, Kristin Scott Thomas, John Bower, Charlotte Coleman
00.20 Ocaleni – reality show
01.20 IO Tokio 2020 – studio
01.40 IO Tokio 2020 – wioślarstwo, Wielka Brytania 2021
04.05 IO Tokio 2020 – studio
04.15 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Cafe piosenka – talk-show, **05.35** Na dobre i na złe (714) – serial TVP, **06.30** Moje powołanie, **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze, **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka, **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz, **10.40** Panorama, **10.50** Pytanie na śniadanie, **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (37) – serial obyczajowy TVP, **12.30** Koło fortuny – teleturniej, **13.15** Kozacka miłość (147) – serial kostiumowy, Rosja 2013, **14.05** Va Banque – teleturniej, **14.35** Na sygnale (287) – serial fabularyzowany TVP, **15.10** Górscy ratownicy (39) – serial obyczajowy, Niemcy 2014, **16.00** Koło fortuny – teleturniej, **16.35** Familiada – teleturniej, **17.15** Promyk nadziei (74) – serial, Turcja 2019, **18.00** Panorama, **18.20** Va Banque – teleturniej, **18.45** Kozacka miłość (148) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2436)
20.10 Postaw na milion – teleturniej
21.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Świnoujście – koncert
21.15 Cena wolności (6)
22.25 Bankowa gra (2) – serial, Luksemburg/Niemcy 2017
23.30 Ludzkie historie: Happy Olo pogodna ballada o Olku Dobie – film dok.
00.45 Trójkąt Bermudzki – film kryminalny, reż.: Wojciech Wójcik, wyk.: Marian Kociniak, Jan Peszek, Grażyna Trela
02.30 Truskawkowe dni – film obyczajowy, Szwecja 2016, reż.: Wiktor Ericsson, wyk.: Nelly Axelsson, Staszek Cywka, Julia Kijowska
04.15 Elżbieta Bowes Lyon. Królowa Matka – film dok., Wielka Brytania 2018
05.05 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Jedziemy dalej; **08.25** Serwis Info Poranek; **08.28** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **15.00** Wiadomości; **15.10** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Nie da się ukryć
03.42 Pogoda
03.45 Taśmy bezpieki
04.50 wojsko-polskie.pl
05.16 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Próba wiary; **05.50** Wielkie serce Jack; **07.30** Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40**:00 Świat Sportu; **09.00** Kolumb – wyprawa na koniec świata; **09.30** Świętość w codzienności; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Mocni w wierze; **11.35** Święty na każdy dzień; **11.45** Historia i architektura Polski w rysunkach prof. Ryszarda Natusiewicza; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.15** Święty na każdy dzień; **13.20** Chingola; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Świt nadziei; **15.25** Moja katolicka rodzina; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Fryderyk Chopin i jego muzyka; **17.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** XX Rajd Katyński; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Każdy maluch to potrafi
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Antarktyda – podróż na kraniec Ziemi
23.55 Kolory Świętości
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 27 lipca; **06.55** Polska Kronika Filmowa 1990; **07.20** Stawka większa niż życie (15); **08.25** Flesz historii; **08.45** Ryszard Szurkowski – wyścig przez życie; **09.50** Wojna w eterze; **10.05** Sensacje XX wieku: Enigma; **10.55** Telefon na Wichrowym Wzgórzu; **11.45** Przeczytaj mi tę historię; **11.55** Rok 1981. Kalendarium; **12.00** Podróże z historią; **12.35** Wojna domowa (14); **13.35** Galicja. Miasta i ludzie (6); **14.05** Galicja. Miasta i ludzie (7); **14.35** Historia w postaciach zapisana; **16.15** Było, nie minęło; **16.45** Marzyciele: Kossakówka; **17.15** Hanys – program dok.; **18.05** Niezwykłe historie Biało-Czerwonych: Ryszard Parulski; **18.25** ROK 1981. Kalendarium; **18.30** Stawka większa niż życie (16); **19.30** Twarze Solidarności: Ludwik Prądzyńsk; **19.45** Wojna w eterze, **20.00** Historia broni; **21.00** W świecie rytuałów: Potęga żywiołów (3); **22.00** Ben – dramat hist.; **00.05** Północ południe (2) – serial; **01.05** Polska Kronika Filmowa 1991; **01.15** Było, nie minęło; **01.50** Sensacje XX wieku; **02.40** Encyklopedia II wojny światowej; **03.10** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.20** Powidoki; **08.40** Rzecz Polska; **09.00** Grający z talerza – film obyczajowy; **11.00** Trzecia granica (1) – serial TVP; **12.05** Trzecia granica (2) – serial TVP; **13.30** Marcel Duchamp. Sztuka bez granic; **15.45** Zbigniew Rymarz (1); **16.05** Zbigniew Rymarz (2); **16.40** Bo oszalałem dla niej – komediodramat; **18.35** Serialowa nostalgia: Przygody psa Cywila (2) – serial TVP; **19.10** Serialowa nostalgia: Przygody psa Cywila (3) – serial TVP; **19.40** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Lekkie obyczaje: Honorowy obywatel – film obyczajowy, Argentyna/Hiszpania 2016, reż.: Gaston Duprat; **22.00** Co dalej?; **22.35** Dokument w podróży: Bihar Dok – kuchnia Basków – film dok.; **00.05** Kino Mocnych Wrażeń: Syn Szawła – dramat, Węgry 2015, reż.: László Nemes, wyk.: Géza Röhrig, Levente Molnár; **02.00** Norweski Balet Narodowy: Upiory; **03.30** Kino nocne: Skazany na bluesa – dramat, reż.: Jan Kidawa-Błoński, wyk.: Jolanta Fraszyńska, Tomasz Kot; **05.20** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Ten moment; **09.35** SOS Ekipy w akcji; **10.35** Rozwód. Walka o wszystko; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda; **12.50** Ukryta prawda; **13.50** Ukryta prawda; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy; **21.30** Sully – film obyczajowy, USA 2016, reż.: Clint Eastwood, wyk.: Tom Hanks, Aaron Eckhart, Laura Linney, Mike O'Malley, Anna Gunn; **23.30** Kuba Wojewódzki; **00.30** Uprowadzona – serial, Francja/USA; **01.30** Oszuści – serial, USA; **02.30** Uwaga!; **02.50** Noc Magii; **04.15** Szpital – program obyczajowy

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (304); **09.10** Malanowski i Partnerzy (305); **09.40** Sekrety rodziny (181); **10.40** Dlaczego ja? (508); **11.40** Gliniarze (561); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (855); **14.40** Dlaczego ja? (1021); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (506); **17.40** Sekrety rodziny (212); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Ghost Rider – film sensacyjny, USA/Australia 2007, reż. Mark Steven Johnson, wyk.: Nicolas Cage, Eva Mendes, Wes Bentley, Donal Logue, Sam Elliott, Peter Fonda; **22.35** Mission: Impossible 3 – film sensacyjny, Niemcy/USA 2006, reż. J.J. Abrams, wyk. Tom Cruise, Philip Seymour Hoffman, Ving Rhames, Billy Crudup, Michelle Monaghan, Jonathan Rhys; **01.05** Szklanką po łapkach – komedia, USA 1996, reż. Rick Friedberg, wyk.: Leslie Nielsen, Nicollette Sheridan, Charles Durning; **02.55** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (22); **04.40** Disco Gramy; **05.45** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

04.25 IO Tokio 2020 – kolarstwo, kolarstwo – jazda indywidualna na czas K, Wielka Brytania 2021, **06.05** IO Tokio 2020 – studio, **06.35** IO Tokio 2020 – koszykówka M, grupa A, USA – Iran, Wielka Brytania 2021, **08.35** IO Tokio 2020 – studio, **09.15** IO Tokio 2020 – siatkówka M Polska – Wenezuela, **11.15** IO Tokio 2020 – Studio, judo, pływanie, boks 75 kg K, Wielka Brytania 2021, **12.35** IO Tokio 2020 – boks, kat 81 kg M, 1/8 finału, Wielka Brytania 2021, **13.55** IO Tokio 2020 – studio, **14.10** IO Tokio 2020 – koszykówka 3 × 3 M, mecz o 3. miejsce, Wielka Brytania 2021, **14.50** IO Tokio 2020 – koszykówka 3 × 3 K, mecz o 1. miejsce, **16.00** IO Tokio 2020 – studio, **16.15** IO Tokio 2020 – Ceremonia medalowa koszykówka 3 × 3 M, **16.25** IO Tokio 2020 – studio, **17.00** Teleexpress, **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny, **17.55** Dzikie pszczoły (23) – serial, Grecja 2019, **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej, **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Królowa i konkwistador (24) – serial, Kolumbia 2020
21.30 Olimpijski Wieczór – magazyn sportowy
22.10 Wierna – film akcji, USA 2016, reż.: Robert Schwentke, wyk.: Shailene Woodley, Theo James, Naomi Watts, Jeff Daniels
00.20 Historia bez tajemnic – Karol i Diana: prawda o ślubie – film dok., Wielka Brytania 2019, reż.: Duncan Singh
01.25 wojsko-polskie.pl
01.55 IO Tokio 2020 – studio
02.15 IO Tokio 2020 – wioślarstwo
04.20 IO Tokio 2020 – judo 78 kg K, judo 100 kg M, pływanie finały × 5, Wielka Brytania 2021
05.15 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Na dobre i na złe (715) – serial obyczajowy TVP, **06.25** Pożyteczni.pl, **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze, **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka, **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz, **10.40** Panorama, **10.45** Pytanie na śniadanie, **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (38) – serial obyczajowy TVP, **12.30** Koło fortuny – teleturniej, **13.15** Kozacka miłość (148) – serial kostiumowy, Rosja 2013, **14.05** Va Banque – teleturniej, **14.35** Na sygnale (288) – serial fabularyzowany TVP, **15.10** Górscy ratownicy (40) – serial obyczajowy, Niemcy 2014, **16.00** Koło fortuny – teleturniej, **16.35** Familiada – teleturniej, **17.15** Promyk nadziei (75) – serial, Turcja 2019, **18.00** Panorama, **18.20** Va Banque – teleturniej, **18.45** Kozacka miłość (149) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2437) – serial obyczajowy TVP
20.10 Postaw na milion – teleturniej
21.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Płock – koncert
21.15 Cena wolności (7) – serial, Rosja 2018
22.25 Bankowa gra (3) – serial, Luksemburg/Niemcy 2017
23.30 Kino relaks: Orchidea miłości – komedia, USA 2016, reż.: W. D. Hogan, wyk.: Italia Ricci, Nathan Parsons, Madison Pettis
01.05 Chińskie dziewczyny do wzięcia – film dok., Izrael 2019, reż.: Shosh Shlam, Hilla Medalia
02.45 Nie na sprzedaż – film dok., Kanada 2019, reż.: Mohamed Dawood
03.45 Instynkt (13) – serial kryminalny TVP
04.35 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **06.01** Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Jedziemy dalej; **08.25** Serwis Info Poranek; **08.28** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **15.00** Wiadomości; **15.10** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.05 Wiadomości
00.33 Gość Wiadomości
01.02 Minęła 20
01.57 W tyle wizji
02.32 Serwis Info Wieczór
02.38 INFO V4+
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Nie da się ukryć; magazyn
03.42 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.11 Taśmy bezpieki
04.45 Taśmy bezpieki
05.15 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Opowieści Starego Testamentu; **06.00** Po tej stronie lustra; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Każdy maluch to potrafi; **09.00** Fryderyk Chopin i jego muzyka; **09.30** Sanktuaria polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Próba wiary. Święty Antoni z Padwy; **11.00** Spuścizna św. Wincentego a Paulo; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Syria; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** Czterdzieści nocy; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszyński – historia; **16.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Rykoszetem; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.30 Brat Franciszek
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Filmowe Życiorysy. Wichura – Zielony Trójkąt
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 28 lipca; **06.50** Polska Kronika Filmowa 1991; **07.10** Stawka większa niż życie (16); **08.10** Kuchnia Polskich Żydów; **08.45** Historia Polski – Hanys; **09.35** Sensacje XX wieku: Enigma; **10.35** W naszym miasteczku wojna; **11.30** Podróże z historią; **12.05** Wojna domowa (15); **13.05** Życie ukryte w jeziorze: Lencois Maranhenses, woda i piasek (4); **14.05** Historia na sprzedaż (4); **15.05** Historia broni; **16.05** Było, nie minęło; **16.40** Polskie 100 lat – Emigracja 1957-1989; **17.10** Przeczytaj mi tę historię; **17.20** Amerykańskie tournee; **18.25** Niezwykłe historie Biało-Czerwonych: Andrzej Kłopotowski i Marek Petrusewicz; **18.40** Stawka większa niż życie (17); **19.45** Twarze Solidarności: Edward Mróz, Adam Paszkiewicz; **20.00** Wojna w eterze; **20.10** Amerykańskie dynastie. Klan Kennedych (1); **21.00** Windsor. Największa miłość Elżbiety II – Lata 1936-1953 (2); **22.00** Psy wojny; **23.50** Północ południe (3); **00.50** Polska Kronika Filmowa 1992; **01.05** Było, nie minęło; **01.40** Sensacje XX wieku: Enigma (2)); **02.35** Encyklopedia II wojny światowej; **03.00** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.30** Trzeci punkt widzenia; **09.05** Bo oszalałem dla niej – komediodramat; **11.00** Trzecia granica (3) – serial TVP; **12.05** Trzecia granica (4) – serial TVP; **13.05** Stradivari – film dok.; **13.20** Gość – film anim.; **13.30** Bihar Dok – kuchnia Basków – film dok.; **14.55** Cwał – komediodramat, reż.: Krzysztof Zanussi; **16.50** Menina – dramat, reż.: Cristina Pinheiro; **18.35** Serialowa nostalgia: Przygody psa Cywila (4) – serial TVP; **19.10** Serialowa nostalgia: Przygody psa Cywila (5) – serial TVP; **19.40** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Mistrz i Małgorzata (6) – serial; **21.05** W trzy miesiące dookoła świata – Podróż do Nowej Ziemi – film obycz.; **23.25** Portrety: Sergio Leone – portret buntownika – film dok.; **00.25** Powidoki; **00.45** Lekkie obyczaje: Honorowy obywatel – film obyczajowy, reż.: Gaston Duprat, Mariano Cohn; **02.50** Scena Klasyczna: Sekstet wokalny proMODERN – koncert; **03.40** Kino nocne: Plac Zbawiciela – dramat, reż.: Joanna Kos-Krauze, Krzysztof Krauze, wyk.: Jowita Budnik, Ewa Wencel; **05.40** Teledyski; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Ten moment; **09.35** SOS Ekipy w akcji; **10.35** Rozwód. Walka o wszystko; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda; **12.50** Ukryta prawda; **13.50** Ukryta prawda; **14.55** Szpital; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy; **21.30** Showtime – komedia, USA 2002, reż.: Tom Dey, wyk.: Robert De Niro, Eddie Murphy, Rene Russo, William Shatner, Chris Ufland, Nestor Serrano; **23.30** Striptiz – film sensacyjny, USA 1996, reż.: Andrew Bergman, wyk.: Demi Moore, Burt Reynolds, Armand Assante, Ving Rhames, Robert Patrick, Paul Guilfoyle; **02.00** Uwaga!; **02.20** Noc Magii; **03.45** Szpital – program obyczajowy

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (306); **09.10** Malanowski i Partnerzy (307); **09.40** Sekrety rodziny (182); **10.40** Dlaczego ja? (509); **11.40** Gliniarze (562); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (856); **14.40** Dlaczego ja? (1022); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (507); **17.40** Sekrety rodziny (213); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Duże dzieci – komedia, USA 2010, reż.: Dennis Dugan, wyk.: Adam Sandler, Kevin James, Chris Rock, David Spade, Rob Schneider, Salma Hayek; **22.30** Szklanką po łapkach – komedia, USA 1996, reż.: Rick Friedberg, wyk.: Leslie Nielsen, Nicollette Sheridan, Charles Durning; **00.15** Tysiąc słów – komedia, USA 2012, reż.: Brian Robbins, wyk.: Eddie Murphy, Allison Janney, Cliff Curtis, Jill Basey, Greg Collins; **02.00** Kabaretowa Ekstraklasa; **02.35** Love Island. Wyspa miłości (22); **03.35** Love Island. Wyspa miłości (23); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.25 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – pływanie finały × 5, Wielka Brytania 2021, **06.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – tenis, 1/2 finału singiel K, Wielka Brytania 2021, **08.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – tenis, 1/2 finału singiel K, Wielka Brytania 2021, **10.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – boks, kat. 75 kg M, kat. +91 kg M, judo 78 kg K, Wielka Brytania 2021, **12.10** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **12.50** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – gimnastyka sportowa K, wielobój – finał, boks, Wielka Brytania 2021, **15.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – siatkówka plażowa, Wielka Brytania 2021, **16.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **17.00** Teleexpress, **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny, **17.55** Dzikie pszczoły (24) – serial obyczajowy, Grecja 2019, wyk. Dimitris Gotsopoulos, Leonidas Kakouris, **18.50** Jeden z dziesięciu – teleturniej, **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Królowa i konkwistador (25) – serial, Kolumbia 2020
21.25 Olimpijski Wieczór – magazyn sportowy
22.00 Sprawa dla reportera – magazyn interwencyjny
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.35 Magazyn kryminalny 997
00.30 Syn (8) – serial, USA 2017
01.15 IO Tokio 2020 – studio
01.55 IO Tokio 2020 – lekkoatletyka, judo +100 kg M, boks 69kg K, Wielka Brytania 2021
05.40 Zakończenie dnia

TVP 2

04.50 Cafe piosenka – talk-show, **05.30** Na dobre i na złe (716) – serial TVP, **06.25** Wojciech Cejrowski – boso przez świat – cykl reportaży, **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze, **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka, **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz, **10.40** Panorama, **10.50** Pytanie na śniadanie, **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (39) – serial obyczajowy TVP, **12.30** Koło fortuny – teleturniej, **13.15** Kozacka miłość (149) – serial kostiumowy, Rosja 2013, **14.05** Va Banque – teleturniej, **14.35** Na sygnale (289) – serial fabularyzowany TVP, **15.10** Górscy ratownicy (41) – serial obyczajowy, Niemcy 2014, **16.00** Koło fortuny – teleturniej, **16.35** Familiada – teleturniej, **17.15** Promyk nadziei (76) – serial, Turcja 2019, **18.00** Panorama, **18.20** Va Banque – teleturniej, **18.45** Kozacka miłość (150) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2438) – serial obyczajowy TVP
20.10 Postaw na milion – teleturniej
21.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Płock – koncert
21.15 Cena wolności (8) – serial, Rosja 2018
22.25 Bankowa gra (4) – serial, Luksemburg/Niemcy 2017
23.30 Żyj i pozwól umrzeć – film sensacyjny, Wielka Brytania 1973, reż.: Guy Hamilton, wyk.: Roger Moore, Jane Seymour
01.40 Zgotuj im piekło, Malone – film fabularny, USA 2009, reż.: Russell Mulcahy, wyk.: Thomas Jane, Ving Rhames, Elsa Pataky
03.25 Art Noc – Europejski Stadion Kultury – Rzeszów 2020 cz. 2 – koncert
04.25 Rodzinka.pl – serial kom. TVP
04.50 Rodzinka.pl – serial kom. TVP
05.20 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **06.01** Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Jedziemy dalej; **08.25** Serwis Info Poranek; **08.28** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **15.00** Wiadomości; **15.10** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć – magazyn
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Nie da się ukryć – magazyn
03.42 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.10 Taśmy bezpieki
04.44 Taśmy bezpieki
05.15 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Na zakręcie; **06.45** Próba wiary. Święty Antoni z Padwy; **07.30** Syria; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.45** Przygody Mobilków; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Po stronie prawdy; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyzna; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela"; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** Oratorium średniowieczne „Ordo Virtutum" św. Hildegardy z Bingen; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Akademia pro-life; **17.05** Syria; **17.30** Odpowiedzialni za Kościół; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 Misyjna Eucharystia w Gahunga
23.00 Śladami apostoła Pawła
23.55 Kolory Świętości
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 29 lipca; **06.55** Polska Kronika Filmowa 1992; **07.20** Stawka większa niż życie (17); **08.20** W kotle historii; **08.50** Amerykańskie Tournee; **09.50** Sensacje XX wieku: Enigma; **10.50** Geniusze i marzyciele: Józef Hofmann; **11.45** Podróże z historią; **12.20** Wakacje z duchami (1) – serial TVP; **12.55** Wakacje z duchami (2) – serial TVP; **13.30** Wynalazki, które zmieniły świat; **14.35** Szlak nadziei; **15.30** Amerykańskie dynastie. Klan Kennedych; **16.20** Było, nie minęło; **16.50** 16 mm historii – Godzina W; **17.20** Edward Gierek: Nikt mnie już o nic nie pytał; **18.10** Niezwykłe historie Biało-Czerwonych: Chłopcy Stamma; **18.30** Stawka większa niż życie (18); **19.30** Twarze Solidarności: Andrzej Rozpłochowski, Zbigniew Kupisiewicz, Jan Cegielski; **20.00** Stalin; **21.00** Giganci historii; **21.50** Migawki historii; **22.25** Święci z sąsiedztwa: Wojtyłowie – w drodze na ołtarze; **23.20** Historia telewizji; **00.35** Polska Kronika Filmowa 1993; **00.50** Sensacje XX wieku; **01.40** Encyklopedia II wojny światowej; **02.05** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.30** Wydarzenie aktualne; **09.10** Menina – dramat; **11.00** Trzecia granica (5) – serial TVP; **12.00** Trzecia granica (6) – serial TVP; **13.05** Bogdan i Róża – film krótkometrażowy; **13.30** Caravaggio – dusza i krew – film dok.; **15.10** Wakacje pana Hulot – komedia; **16.45** Koncert Pożegnanie Ojczyzny; **17.00** Opieka domowa – dramat; **18.45** Serialowa nostalgia: Przygody psa Cywila (6) – serial TVP; **19.15** Serialowa nostalgia: Przygody psa Cywila (7) – serial TVP; **19.40** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Złota Setka Teatru Telewizji: Śmierć komiwojażera – wyk.: Tadeusz Łomnicki, Barbara Krafftówna, Jerzy Janeczek, Krzysztof Kiersznowski, Gustaw Lutkiewicz; **21.55** Tamte lata, tamte dni: Alicja Majewska; **22.30** Czwartkowy klub filmowy: Wstęp do filmu: Eroica; **22.35** Czwartkowy klub filmowy: Eroica – dramat, reż.: Andrzej Munk; **00.10** Berlin Live – Apocalyptica – koncert; **01.25** Nocny dokument: Historia małżeńska – film dok.; **03.20** W trzy miesiące dookoła świata – Podróż do Nowej Ziemi – film obycz.; **05.45** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Ten moment; **09.35** SOS Ekipy w akcji; **10.35** Rozwód. Walka o wszystko; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda; **12.50** Ukryta prawda; **13.50** Ukryta prawda; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy; **21.30** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **22.30** Step Up IV: Rewolucja – musical, USA 2012, reż.: Scott Speer, wyk.: Kathryn McCormick, Ryan Guzman, Misha Gabriel Hamilton, Cleopatra Coleman; **00.35** Totalne remonty Szelągowskiej; **01.35** Uwaga!; **01.55** Noc Magii; **03.15** Szpital – program obyczajowy

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (308); **09.10** Malanowski i Partnerzy (309); **09.40** Sekrety rodziny (183); **10.40** Dlaczego ja? (5510); **11.40** Gliniarze (563); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (857); **14.40** Dlaczego ja? (1023); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (508); **17.40** Sekrety rodziny (214); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Wolni od długów (10); **21.05** Sex Story – komedia, USA 2011, reż.: Ivan Reitman, wyk.: Natalie Portman, Ashton Kutcher, Kevin Kline, Cary Elwes, Greta Gerwig, Lake Bell, Olivia Thirlby, Ludacris, Jake Johnson; **23.20** Ostatnia piosenka – film obyczajowy, USA 2010, reż.: Julie Anne Robinson, wyk.: Miley Cyrus, Greg Kinnear, Bobby Coleman, Liam Hemsworth, Hallock Beals, Kelly Preston; **01.50** Kabaretowa Ekstraklasa; **02.35** Love Island. Wyspa miłości (23); **03.35** Love Island. Wyspa miłości (24); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.40 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, lekkoatletyka, Wielka Brytania 2021, **06.05** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio – siatkówka, **07.10** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – siatkówka M: Polska – Japonia, Wielka Brytania 2021, **09.10** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio – siatkówka, **10.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – boks – kat. 60 kg K, 1/8 finału, Wielka Brytania 2021, **11.25** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **11.55** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – lekkoatletyka, Wielka Brytania 2021, **14.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **14.35** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – siatkówka M: Rosja – Francja, Wielka Brytania 2021, **16.30** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **17.00** Teleexpress, **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny, **17.55** Dzikie pszczoły (25) – serial, Grecja 2019, wyk. Dimitris Gotsopoulos, Leonidas Kakouris, **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej, **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Królowa i konkwistador (26) – serial, Kolumbia 2020
21.30 Olimpijski Wieczór – magazyn sportowy
22.10 Jak dogryźć mafii – film fabularny, USA 2017, reż.: Mark Cullen, wyk.: Bruce Willis, John Goodman
23.55 Syn (9) – serial, USA 2017
00.45 Syn (10) – serial, USA 2017
01.30 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio
01.55 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – lekkoatletyka, pływanie, Wielka Brytania 2021
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Na dobre i na złe (717) – serial TVP, **06.25** Anna Dymna – spotkajmy się, **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze, **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka, **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz, **10.40** Panorama, **10.50** Pytanie na śniadanie, **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (40) – serial obyczajowy TVP, reż.: Wojciech Adamczyk, wyk.: Magdalena Wróbel, Anna Maria Buczek, Katarzyna Ucherska, Anna Gorajska, **12.30** Koło fortuny – teleturniej, **13.15** Kozacka miłość (150) – serial kostiumowy, Rosja 2013, **14.05** Va Banque – teleturniej, **14.35** Na sygnale (290) – serial fabularyzowany TVP, **15.10** Górscy ratownicy (42) – serial obyczajowy, Niemcy 2014, **16.00** Koło fortuny – teleturniej, **16.35** Familiada – teleturniej, **17.15** Promyk nadziei (77) – serial, Turcja 2019, **18.00** Panorama, **18.20** Va Banque – teleturniej, **18.45** Kozacka miłość (151) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2439) – serial obyczajowy TVP
20.10 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Koszalin cz. 1 – koncert
21.20 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Koszalin cz. 2 – koncert
22.35 Muzyka, Taniec, Zabawa – koncert
23.40 Anything goes. Ale jazda! (9)
00.45 Lato w Wietnamie (1) – serial, Niemcy 2018, reż.: Sophie Allet – Coche, wyk.: Nikolai Kinski, Megan Gay, Inez Bjorg David
02.25 Żyj i pozwól umrzeć – film sensacyjny, Wielka Brytania 1973, reż.: Guy Hamilton, wyk.: Roger Moore, Yaphet Kotto, Jane Seymour
04.35 Rodzinka.pl – serial kom. TVP
05.00 Rodzinka.pl – serial kom. TVP
05.30 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **06.01** Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Jedziemy dalej; **08.25** Serwis Info Poranek; **08.28** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **15.00** Wiadomości; **15.10** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.00 Forum
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Nie da się ukryć
03.43 W akcji
04.04 Taśmy bezpieki
05.06 Reportaż TVP INFO
05.36 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Po stronie prawdy; **05.30** Przyroda i ludzie; **06.00** Jutrzenka nadziei; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Mahajanga; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Święty na każdy dzień; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.05** W Solankowej Dolinie; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycywilizacje; **14.55** Słowo życia; **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronką do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Świat Sportu; **17.00** Regał Mistrzowie; **17.30** Geopolityka; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Westerplatte Młodych
18.55 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"
19.00 Warto zauważyć… w mijającym tygodniu
19.30 Opowieści Theo
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 Kontrowersje wokół klimatu
23.50 100 cudownych miejsc na świecie

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień; **07.00** Polska Kronika Filmowa 1993; **07.25** Stawka większa niż życie (18); **08.25** Kuchnia Jagiellonów; **08.55** Edward Gierek: Nikt mnie już o nic nie pytał; **09.50** Sensacje XX wieku: Enigma; **10.40** Cud na Nowolipkach; **11.30** Podróże z historią; **12.05** Wakacje z duchami (3) – serial TVP; **12.40** Wakacje z duchami (4) – serial TVP; **13.15** Wszystkie kolory świata – Tokio; **14.20** Na tropach prehistorii – Początki ssaków; **15.25** Stalin; **16.20** Było, nie minęło; **16.50** Polacy na morze; **17.15** Seans; **18.20** Niezwykłe historie Biało-Czerwonych: Stanisław Królak; **18.45** Kolumbowie (1) – serial; **19.45** Twarze Solidarności: Tadeusz Chmielewski, Bogdan Kaliński; **20.00** Tajemnice III Rzeszy (3); **21.00** Tajemnice III Rzeszy (4); **21.55** Powstanie Warszawskie – dokument fabularyzowany; **23.35** W poszukiwaniu Wikingów (1); **00.25** Polska Kronika Filmowa 1994; **00.50** Było, nie minęło; **01.20** Sensacje XX wieku; **02.15** Encyklopedia II wojny światowej; **02.40** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.35** Kuchnia Polskich Żydów; **09.15** Opieka domowa – dramat; **11.00** Trzecia granica (7) – serial TVP; **12.05** Trzecia granica (8) – serial TVP; **13.05** Ameryka – film anim.; **13.30** Japonia z góry: Z Krainy Śniegu do Tokio (2) – serial dok.; **14.25** Rok 2020; **14.55** Moskwa nie wierzy łzom – dramat; **17.30** Scena muzyczna: Trio Jazzowe Marcina Maseckiego – koncert; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Serialowa nostalgia: Szaleństwo Majki Skowron (1); **19.20** Serialowa nostalgia: Szaleństwo Majki Skowron (2); **20.00** Komediowe lato: Dzięcioł – komedia, reż.: Jerzy Gruza, Barbara Sass-Zdort, Urszula Krzemieniecka, wyk.: Wiesław Gołas, Alina Janowska, Violetta Villas, Zdzisław Maklakiewicz, Irena Kwiatkowska, Mitchell Kowal, Edward Dziewoński, Władysław Hańcza, Barbara Ludwiżanka, Joanna Jędryka; **21.45** Geniusz: Picasso (9); **22.45** Świat w piosence; **23.35** Informacje kulturalne; **23.55** Bliskość – film fabularny; **02.05** Kino nocne: Eroica; **03.40** Berlin Live – Apocalyptica – koncert; **04.50** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Ten moment; **09.35** SOS Ekipy w akcji; **10.35** Rozwód. Walka o wszystko; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.05** Droga na Podium (2); **20.10** Szybko i wściekle – film sensacyjny, USA 2009, reż.: Justin Lin, wyk.: Vin Diesel, Paul Walker, Jordana Brewster, Michelle Rodriguez, John Ortiz, Gal Gadot; **22.35** Haker (Blackhat) – film sensacyjny, USA 2015, reż.: Michael Mann, wyk.: Chris Hemsworth, Leehom Wang, Wei Tang, Viola Davis, Holt McCallany; **01.15** Kuba Wojewódzki; **02.20** Uwaga!; **02.40** Noc Magii; **04.05** Szpital – program obyczajowy

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (310); **09.10** Malanowski i Partnerzy (311); **09.40** Sekrety rodziny (184); **10.40** Dlaczego ja? (511); **11.40** Gliniarze (564); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (858); **14.40** Dlaczego ja?; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (509); **17.40** Sekrety rodziny (215); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Iniemamocni 2 – film animowany, USA 2018, reż.: Brad Bird; **22.40** Surogaci – film sensacyjny, USA 2009, reż.: Jonathan Mostow, wyk.: Bruce Willis, Radha Mitchell, Rosamund Pike, James Cromwell, Ving Rhames, Helena Mattsson; **00.25** Sex Story – komedia, USA 2011, reż.: Ivan Reitman, wyk.: Natalie Portman, Ashton Kutcher, Kevin Kline, Cary Elwes, Greta Gerwig, Lake Bell, Olivia Thirlby, Ludacris, Jake Johnson; **02.55** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (25); **04.40** Disco Gramy, **05.25** Telezakupy TV

TVP 1

05.00 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio + boks 63 kg M i 75 kg K, **07.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **07.25** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – żeglarstwo, Wielka Brytania 2021, **08.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **08.25** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – żeglarstwo, Wielka Brytania 2021, **09.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **10.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – tenis – singiel K – finał, Wielka Brytania 2021, **11.55** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **12.05** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – lekkoatletyka, Wielka Brytania 2021, **15.05** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **16.00** Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio, **17.00** Teleexpress, **17.20** Pogoda, **17.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny, **18.25** Stulecie Winnych (10) – serial TVP, wyk. Kinga Preiss, Roman Gancarczyk, Jan Wieczorkowski, Katarzyna Kwiatkowska, Arkadiusz Janiczek, **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!, magazyn
20.35 Królowa i konkwistador (27) – serial, Kolumbia 2020
21.30 Olimpijski Wieczór – magazyn sportowy
22.10 Hit na sobotę: Vice – dramat Zjednoczone Emiraty Arabskie/ Wielka Brytania/Hiszpania/USA 2018, reż.: Adam McKay, wyk.: Amy Adams, Steve Carell, Christian Bale
00.30 Serial fabularny
01.20 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – studio
01.50 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – siatkówka M: Polska – Kanada, Wielka Brytania 2021
03.50 Igrzyska Olimpijskie Tokio 2020 – Studio – pływanie finały, boks, jeździectwo WKKW
04.50 Zakończenie dnia

TVP 2

05.55 Barwy szczęścia (2436) – serial obyczajowy TVP, **06.25** Barwy szczęścia (2437) – serial obyczajowy TVP, **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze, **07.30** Misja Bangladesz – Spalony dom, reportaż, **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda Flesz, **11.15** Rodzinny ekspres, **11.45** Cafe pod Minogą – reż.: Bronisław Brok, wyk.: Adolf Dymsza, Włodzimierz Skoczylas, Feliks Chmurkowski, Hanka Bielicka, Jerzy Duszyński, Wacław Jankowski, Sefania Górska, Krystyna Kołodziejczyk, Bolesław Płotnicki, **13.25** Va Banque – teleturniej, **14.00** Familiada – teleturniej, **14.35** Koło fortuny – teleturniej, **15.20** Szansa na sukces. Opole 2021: Lemon – widowisko muzyczne, **16.25** Na sygnale (309) – serial fabularyzowany TVP, **16.55** Smaki świata po polsku – magazyn, **17.30** Lajk!, **17.50** Słowo na niedzielę, **18.00** Panorama, **18.20** Pogoda, **18.30** Postaw na milion – teleturniej
19.25 Rodzinka.pl (192) – serial komediowy TVP
20.00 Centralne Biuro Humoru – program rozrywkowy
21.20 Anything goes. Ale jazda! (10)
22.25 Ameryka da się lubić (5) – program rozrywkowy
23.35 Hity wszech czasów – magazyn muzyczny
00.35 Motylem jestem, czyli romans 40-latka – komedia, reż.: Jerzy Gruza, wyk.: Andrzej Kopiczyński, Irena Jarocka, Irena Kwiatkowska, Anna Seniuk
02.20 Piękne istoty – film fabularny, USA 2013, reż.: Richard LaGravenese, wyk.: Alden Ehrenreich, Alice Englert, Jeremy Irons, Emma Thompson
04.30 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP
04.55 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie; **06.00** Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **06.24** Pogoda; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.10** wojsko-polskie.pl; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Serwis Info Dzień weekend; **10.23** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda; **15.00** Debata TVP INFO; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiecym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy
23.25 INFO Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda
01.00 Salon dziennikarski
01.46 Pogoda
01.56 Minęła 20ta
02.49 Pogoda
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.15 Filmy Dokumentalne TVP INFO
05.10 Reportaż TVP INFO; reportaż
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas

TV TRWAM

05.00 Siódmy sakrament; **05.30** Mocni w wierze; **06.00** Albert Schweitzer; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Głos serca; **09.40** Filmowe życiorysy. Biegnę całym swoim sercem; **09.55** Kolory Świętości; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** Pocztówka z Indii – Chennai – miasto św. Tomasza Apostoła; **10.35** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć… w mijającym tygodniu; **12.50** Siódmy sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"; **14.35** Pierwsze życie na ziemi; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Polacy w bitwie o Anglię; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Rotmistrz Pilecki – przywrócenie pamięci
22.30 Fryderyk Chopin i jego muzyka
23.00 Głos serca
23.45 100 cudownych miejsc na świecie
23.55 Kolory Świętości
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.55 Był taki dzień; **07.05** Biblia – Genezis – Od Stworzenia do Potopu (2); **08.00** Z Andrusem po Galicji; **08.30** Świder – film dok.; **09.05** Zmiennicy (2) – serial TVP; **10.10** Okrasa łamie przepisy; **10.40** Szlak nadziei; **11.40** Życie ukryte w jeziorze – Wielkie Jezioro Słone; **12.40** Gigantyczny wąż morski. Spotkanie z legendą – reż.: Bertrand Loyer; **13.45** Kuchnia Polskich Żydów; **14.20** Tu wszystko jest Polską (8); **14.50** Dom (15) – serial TVP; **16.20** Wynalazki, które zmieniły świat; **17.25** Spór o historię; **18.10** Alternatywy 4 (3) – serial komediowy TVP; **19.00** Giganci historii; **20.00** Mata Hari (9) – serial, Rosja 2016; **20.50** Rok 1981. Kalendarium; **21.05** Historia w postaciach zapisana; **22.50** Miasto 44 – dramat, reż.: Jan Komasa, wyk.: Józef Pawłowski, Zofia Wichłacz, Anna Próchniak, Antoni Królikowski, Tomasz Schuchardt, Karolina Staniec, Monika Kwiatkowska, Maurycy Popiel, Michał Mikołajczak, Michał Żurawski; **01.05** Migawki historii; **01.40** W naszym miasteczku wojna – reż.: Andrzej Sapija; **02.35** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.10 Informacje kulturalne; **07.25** Szlakiem miejsc niezwykłych; **07.40** Opole na bis – koncert; **08.45** Słowobranie; **09.25** Wielki Buster – film dok.; **11.10** Serialowa nostalgia: U Pana Boga w ogródku (5) – serial komediowy TVP; **11.55** Tamte lata, tamte dni: Krystyna Tkacz; **12.30** Rozumiemy się bez słów – komedia; **14.25** Komediowe lato: Dzięcioł – komedia; **16.05** Zaginione Skarby; **16.15** Retro kino: Winnetou i Old Shatterhand – serial przygodowy; **18.15** Mój czas; **18.25** Co dalej?; **19.00** Sami Yaffa na tropie dźwięków (9); **20.00** Bilet do kina: To tylko koniec świata – dramat; **21.45** Muse live at Rome Olympic Stadium – koncert; **23.00** Mocne Kino: Sid i Nancy – dramat, Wielka Brytania 1986, reż.: Alex Cox, wyk.: Gary Oldman, Chloe Webb, David Hayman, Debby Bishop, Andrew Schofield; **01.00** Co dalej?; **01.35** Kino nocne: Wszystkie nieprzespane noce – film dok., reż.: Michał Marczak; **03.35** Legenda Złotej Palmy – film dok., Szwajcaria 2015, reż.: Alexis Veller; **04.45** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

06.10 Uwaga!; **06.25** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.25** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.25** Polowanie na ogród; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30** Na Wspólnej Omnibus – serial; **13.20** MasterChef Junior; **14.55** Power Couple – program rozrywkowy; **16.25** Totalne remonty Szelągowskiej; **17.25** Polowanie na ogród; **17.55** Zaplanuj długie życie; **18.00** Weekendowa metamorfoza; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Jak to robią single – komedia, USA 2016, reż.: Christian Ditter, wyk.: Dakota Johnson, Rebel Wilson, Leslie Mann, Damon Wayans Jr., Anders Holm, Alison Brie; **22.15** Nadchodzi Polly – komedia, USA 2004, reż.: John Hamburg, wyk.: Ben Stiller, Jennifer Aniston, Philip Seymour Hoffman, Debra Messing, Alec Baldwin, Hank Azaria, Bryan Brown; **00.15** Kiedy gasną światła – horror, USA 2016, reż.: David F. Sandberg, wyk.: Teresa Palmer, Gabriel Bateman, Alexander DiPersia, Billy Burke, Maria Bello; **02.00** Uwaga!; **02.20** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.00** Wall-E – film animowany, USA 2008; reż.: Andrew Stanton; **10.10** Ewa gotuje (397); **10.40** Nasz Nowy Dom (202); **11.40** Wolni od długów (10); **12.40** Bogaty dom – Biedny dom (32); **13.40** Łowcy nagród (23); **14.40** Rolnicy. Podlasie (8); **15.45** Więzienie (11) – serial dokumentalny, Polska 2018, reż.: Athena Sawidis; **16.15** Więzienie (12); **16.45** Więzienie (13); **17.15** Więzienie (14); **17.45** Chłopaki do wzięcia (215); **18.15** Chłopaki do wzięcia (217); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Festiwal Kabaretu Koszalin 2021 – „Stacja Pcim"; **23.35** Botoks – film sensacyjny, Polska 2017, reż. Patryk Vega, wyk. Agnieszka Dygant, Grażyna Szapołowska, Janusz Chabior, Katarzyna Warnke, Marieta Żukowska, Olga Bołądź, Piotr Stramowski, Sebastian Fabijański **02.35** Love Island. Wyspa miłości (25); **03.35** Love Island. Wyspa miłości (26); **4.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy" nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 16 VII 2021 r.

Caritas dla najstarszych

Przemysław Bogusz

fot. Caritas Polska

Seniorzy to jedna z grup otaczanych szczególną opieką przez Caritas.

Do największych należy program Na codzienne zakupy – wspólne przedsięwzięcie Caritas diecezjalnych, Caritas Polska i Fundacji Biedronki. Uczestnicy zostali zakwalifikowani do udziału w nim przez diecezjalne Caritas. To starsze, potrzebujące osoby – mają niskie miesięczne dochody, są samotne, często niepełnosprawne. Każda z nich otrzymała kartę na zakupy do Biedronki. Od kwietnia 2021 r. do stycznia 2022 r. karta jest zasilana co miesiąc kwotą 150 zł.

Aktywny i bezpieczny senior

W 2019 r. Caritas Polska rozpoczęła program Senior Caritas – jest to konkurs dla Caritas diecezjalnych na działania aktywizujące seniorów. Zgłaszane projekty są związane z udziałem w życiu kulturalnym, z aktywnością fizyczną i turystyką, a także z edukacją cyfrową. Chodzi o to, aby dzięki wspólnemu podejmowaniu różnych aktywności zminimalizować często towarzyszące seniorom poczucie osamotnienia, a także spowodować, aby osoby starsze miały satysfakcję z ciągłego rozwoju. Każdy z projektów może otrzymać dotację do 12 tys. zł. W 2020 r., podobnie jak rok wcześniej, dotacje otrzymało 51 projektów. Rocznie w projektach Senior Caritas jest organizowanych około tysiąca działań aktywizujących. Bierze w nich udział blisko 4 tys. seniorów i ok. 1,6 tys. wolontariuszy. W 2020 r. pandemia pokrzyżowała plany aktywizacji seniorów. Zmieniły się formy zaplanowanych działań, czas realizacji projektów został przedłużony do końca grudnia 2021 r. Program Senior Caritas także jest organizowany we współpracy z Fundacją Biedronki.

Koperta życia Caritas to akcja zainaugurowana w listopadzie 2020 r. Polega na wyprodukowaniu i dostarczeniu do Caritas diecezjalnych 40 tys. pakietów złożonych z plastikowej koperty, karty informacyjnej, naklejki na lodówkę i wizytówki do portfela. Karty informacyjne uzupełnione danymi o zdrowiu domownika są przechowywane w lodówkach, by ułatwić działania służb medycznych w ewentualnych nagłych sytuacjach.

Międzypokoleniowa solidarność

Akcją mającą zwrócić uwagę na potrzeby seniorów, odwołującą się do międzypokoleniowej solidarności, jest Jałmużna Wielkopostna. Caritas za pośrednictwem parafii rozprowadza skarbonki z hasłem „Dar juniora dla seniora", do których dzieci i młodzież odkładają równowartość wydatków na drobne przyjemności, których pozbawiają się w Wielkim Poście. Jest to ekumeniczna akcja charytatywna organizowana przez Caritas Polska, Eleos Kościoła Prawosławnego, Diakonię Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego i Diakonię Kościoła Ewangelicko-Reformowanego. Nie ma charakteru centralnego, wszystkie ofiary pozostają w parafiach, aby to właśnie parafie, parafialne zespoły Caritas i szkolne koła Caritas mogły udzielić osobom starszym pomocy materialnej. Jej ważnym aspektem jest wymiar wychowawczy działań inicjowanych w parafiach.

Wsparcie w pandemii

W odpowiedzi na pandemię koronawirusa w marcu 2020 r. Caritas Polska rozpoczęła akcję #PomocDlaSeniora. Jej najważniejszym celem było wsparcie osób starszych (w tym także bezdomnych) poprzez zaspokojenie ich najważniejszych potrzeb w warunkach izolacji. Seniorzy otrzymywali żywność i środki higieniczne oraz ochronne (płyny do dezynfekcji, rękawiczki, maseczki) i wsparcie wolontariuszy w czynnościach wymagających wyjścia z domu (np. w zakupie leków). Mogli liczyć także na inne formy pomocy, w zależności od potrzeb – na przykład na opiekę psychologiczną. Na start akcji Caritas Polska przeznaczyła milion złotych z własnych środków. Równolegle organizacja uruchomiła zbiórkę pieniędzy, żeby stopniowo zwiększać zakres i skalę działania. Środki ze zbiórek i darowizn przekazanych w ramach akcji trafiają do Caritas diecezjalnych, które bezpośrednio niosą pomoc potrzebującym.

Do kampanii #PomocDlaSeniora wciąż włączają się nowi partnerzy. Jej najnowszą odsłonę Caritas Polska rozpoczęła w czerwcu br., we współpracy z Gaz-System. Polega ona na dystrybucji paczek zawierających m.in. bony zakupowe, a także posiłków dla najbardziej potrzebujących osób starszych. Pomoc jest przeznaczona dla osób w wieku 60+, zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, braku samodzielności, niepełnosprawności. Obejmie mieszkańców 64 gmin w 10 województwach, w których Gaz-System eksploatuje istniejącą sieć gazową i realizuje inwestycje.

Nie tylko odbiorcy pomocy

– Osoby w wieku senioralnym to bardzo różnorodna grupa, staramy się więc dostosować rodzaj wsparcia do indywidualnych potrzeb. Nieocenione jest w tym przypadku doświadczenie Caritas diecezjalnych, które pozostają w bliskim kontakcie ze swymi podopiecznymi – tłumaczy ks. Marcin Iżycki, dyrektor Caritas Polska. – Ze swojej strony wspieramy działania w diecezjach i mocno akcentujemy fakt, że seniorzy są nie tylko odbiorcami pomocy, ale przede wszystkim bardzo ważną częścią społeczeństwa. Dzieląc się z młodszymi pokoleniami swoją mądrością, służąc im w wielu przypadkach pomocą, na przykład w wychowaniu wnuków, bardzo dużo dają od siebie. Pomagają też sobie nawzajem – młodsi seniorzy starszym, działają w Parafialnych Zespołach Caritas, są aktywni, jeśli tylko pozwala im na to zdrowie. Wspierając ich, kiedy tego potrzebują, zacieśniamy międzypokoleniową więź, budujemy społeczeństwo oparte na szacunku i miłości – przypomina ks. Iżycki.

Tygodnik „Idziemy" Wydawca: Wydawnictwo Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Grochowska 194/196, 04-357 Warszawa, tel.: **22 512 00 95**, www.idziemy.com.pl; Redaktor naczelny: ks. Henryk Zieliński, Asystent kościelny: ks. Marian Raciński, Sekretarz redakcji: Wojciech Świątkiewicz; redakcja@idziemy.com.pl, Zastępca sekretarza: Dorota Glica; redakcja@idziemy.com.pl, Dział Warszawa i Mazowsze: Irena Świerdzewska, irena.swierdzewska@idziemy.com.pl, Agnieszka M. Domańska, Patryk Lubryczyński. Dział kultury: Mirosław Winiarczyk. Piszą dla nas: Iwona Budziak, ks. Waldemar Chrostowski, Kazimierz Dadak, Marta Dybińska, Mariusz Jankowski, Marek Jurek, Jacek Karnowski, ks. Paweł Kłys, Piotr Kościński, Dariusz Kowalczyk SJ, ks. Marek Kruszewski, Anna Meetschen, ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski, Monika Odrobińska, Jacek Salij OP, ks. Jacek Stefański, ks. Waldemar Turek, Barbara Wiśniowska, Marcin Zatyka, Krzysztof Ziemiec; Korekta: Monika Zaręba; Serwis internetowy: Radek Molenda, Magdalena Jaroszewicz; portal@idziemy.com.pl. Projekt graficzny: Joanna Złonkiewicz. Skład i łamanie: AG Zuch. Druk: Lotos-Poligrafia Warszawa. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzegamy sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie odpowiada. COPYRIGHT © Wydawnictwo Warszawsko-Praskie 2005. Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk materiałów w jakiejkolwiek formie, całości lub fragmentów, nie jest możliwy bez zgody Wydawcy. Fot. okładka: Adam Bujak

Zareklamuj się u nas!

idziemy

II okladka
205 x 285 + 5 mm na spady

1/1 strona wewnątrz pisma
205 x 285 + 5 mm na spady

Junior page

135 x 190 mm
+ 5 mm na spady

moduł
reklamowy

75 x 140 mm

moduł
reklamowy

95 x 67 mm

Zapraszamy do kontaktu: reklama@idziemy.com.pl, tel. 502 142 292

FOT. EMILIA SKOREK

FOT. SYLWIA ŁECHTAŃSKA

FOT. AGNIESZKA TORZEWSKA

fundacja uskrzydlamy

PRACE NADESŁANE DO KONKURSU
„ŚWIAT W CZASIE PANDEMII"
ORGANIZOWANEGO PRZEZ
FUNDACJĘ SUPERDROB USKRZYDLAMY

FOT. MAGDALENA NOWAK

FOT. MARTYNA WYSMYK

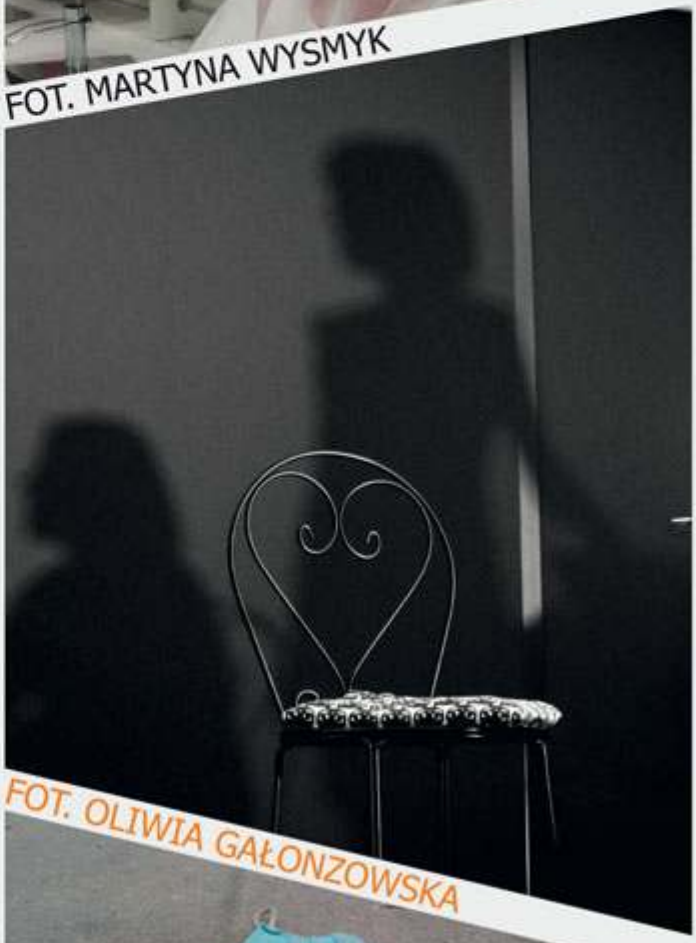

FOT. OLIWIA GAŁONZOWSKA

FOT. ALEKSANDRA WOŹNICA